اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۸ آبان ۱۴۰۱
• ۴ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴
• ۳۰ اکتبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۰۲ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۱۸۴ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

وعده انتخاباتی که محقق نمی‌شود

پایان ۱۴۰۱ با تورم ۴۰ درصدی

نرخ تورم نقطه‌ای در مهر ۱۴۰۱ به ۴۸.۶ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور به‌طور میانگین ۴۸ درصد بیشتر از مهر ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند. این آمار در شرایطی اعلام شد که طبق وعده دولت نرخ کالاهای اساسی با حذف ارز ترجیحی باید منطبق با نرخ این کالاها در شهریور ۱۴۰۰ باشد. با این حال نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری ۳.۲ درصد اعلام شده که نسبت به ماه قبل یک درصد افزایش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۲ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰.۲ درصد کاهش داشته است. در سنجش وضعیت اقتصاد یک کشور نرخ تورم مولفه‌ای اساسی به‌شمار می‌رود، زیرا این نرخ، میزان افت ارزش پول کشور را نشان می‌دهد. براساس جدولی که مرکز آمار ایران منتشر کرده نرخ تورم همچنان دورقمی و در آستانه ۵۰ درصد است. ۱۴

در بررسی صمت از روند گزینش‌های شغلی در کشور مطرح شد

انتصابات انتسابی

۴-۱۰-۱۲-۱۳

طرح: صمت

سرمقاله

محدودیت‌های اینترنتی در عصر فناوری! ۲

یادداشت‌های امروز

مدیریت دولت پویا نیست ۴

رقابتی که بوی خطر می‌دهد ۶

اجرای پیمان‌های پولی، راه موفقیت تجارت ایران ۸

نبود بستر برای ارائه درخواست‌های کارگران ۱۲

تورم بیکاری می‌زاید ۱۴

گفت‌وگو

توقف تجارت زیر سایه محدودیت‌های نظام پولی ۸

گزارش روز

آیا صنعت فولاد به‌سمت ابربحران حرکت می‌کند؟ ۱۱

فراخوان تجدید مناقصه عمومی (یک‌مرحله‌ای)

سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان

سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان در راستای ماده ۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری در نظر دارد مناقصه عمومی ذیل را از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید. کلیه مراحل برگزاری مناقصه‌ها از دریافت اسناد تا ارائه پیشنهاد مناقصه‌گران و بازگشایی پاکت‌ها از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد و لازم است مناقصه‌گران در صورت عدم عضویت قبلی، مراحل ثبت‌نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.

ردیف	شرح مناقصه	شماره فراخوان	مبلغ برآورد (ریال)	تضمین شرکت در مناقصه (ریال)
۱	تامین نیروهای خدمات عمومی سازمان	۲۰۰۱۰۰۰۱۲۹۰۰۰۰۴۰	۶۸,۳۰۲,۰۰۰,۰۰۰	۳,۴۱۵,۱۰۰,۰۰۰

- تاریخ انتشار مناقصه در سامانه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۸ می‌باشد.
- آخرین مهلت دریافت اسناد مناقصه از سایت: ساعت ۱۲:۰۰ روز سه‌شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۰
- آخرین مهلت ارائه پیشنهاد و تحویل فیزیکی اصل ضمانتنامه: ساعت ۱۲:۰۰ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۱
- زمان بازگشایی پاکت‌ها: ساعت ۱۲:۳۰ روز شنبه تاریخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۱

توضیحات:
- به استناد تصویب نامه شماره ۱۶۴۰۸۲/ت ۳۷۳ ه مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۰ آئین‌نامه راهکارهای افزایش ضمانت اجرائی و تقویت حسابرسی، این سازمان از انعقاد قرارداد مزاد بر مبلغ ۱۰ برابر نصاب معاملات بزرگ که فاقد صورت‌های مالی حسابرسی شده باشند خودداری می‌نماید.
- جهت دریافت اطلاعات بیشتر درخصوص اسناد مناقصه و ارائه پاکت‌ها به آدرس خرم‌آباد خیابان انقلاب جنب مصلی الغدیر سازمان جهاد کشاورزی استان، اداره امور قراردادها و پیمانها مراجعه و یا با شماره تلفن ۰۶۶-۳۳۲۰۷۳۲۵ تماس حاصل فرمائید.

اطلاعات تماس سامانه ستاد: ۱۴۵۶

اداره امور قراردادها و پیمانها سازمان جهاد کشاورزی استان لرستان

شرکت صنایع مس شهید باهنر

آگهی مناقصه عمومی
شماره ۱۴۰۱/۴۴/ع

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر (سهامی عام) در نظر دارد پروژه "تأمین مصالح و تجهیزات، دمونتاژ و مونتاژ تجهیزات، ساخت، احداث و نصب و راه‌اندازی پایلوت پلنت کارخانجات فرآوری و گندله‌سازی" خود را بصورت توأم PC، از طریق برگزاری مناقصه عمومی به پیمانکار واجد شرایط واگذار نماید. لذا متقاضیان می‌توانند جهت اخذ اسناد مناقصه به وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده مراجعه و اسناد مذکور را به همراه فرم پرسشنامه ارزیابی تأمین کنندگان دانلود نمایند. آخرین مهلت تحویل پاکات ساعت ۱۴ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران می‌باشد. ضمناً بازدید از محل اجرای موضوع مناقصه روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۶ مقرر شده است و الزامی می‌باشد. شایان ذکر است فرمت ضمانت‌نامه‌های شرکت در مناقصه بایستی عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه تهیه گردد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

شرکت صنایع مس شهید باهنر

آگهی تمدید مهلت تحویل پاکات و ابلاغ الحاقیه شماره ۱ اسناد مناقصه عمومی شماره ۱۴۰۱/۴۰/ع

به اطلاع کلیه متقاضیان جهت شرکت در مناقصه با موضوع "احداث ساختمان‌های مشترک شرکت گل گهر با شرکت گهرزمین شامل ساختمان‌های اداری، رستوران، لاکررروم، ساختمان‌های نیمه‌صنعتی و انبار سنگ‌شکن شماره ۲" می‌رساند مهلت تحویل پاکات از روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۰۸ به روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۱۵ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع و یا دبیرخانه دفتر مرکزی تهران موکول گردید. ضمناً الحاقیه شماره ۱ اسناد مناقصه از وبسایت این شرکت به نشانی WWW.GEG.IR بخش مناقصه و مزایده قابل دانلود می‌باشد. فرمت ضمانت‌نامه‌های مورد تهیه می‌بایست عیناً مطابق با فرمت ارائه شده در اسناد مناقصه باشد. شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در قبول یا رد هر یک از پیشنهادات بدون نیاز به ذکر دلیل و بدون جبران خسارت مختار می‌باشد.

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل گهر

سرمقاله

محدودیت‌های اینترنتی در عصر فناوری!

عاطفه خسروی
سردبیر

«بین ۱۶ تا ۲۰ درصد از جست‌وجوها در طول روز درخواستی جدید محسوب می‌شوند که تاکنون پرسیده نشده بودند.» «در جهان بیش از ۳.۶ میلیارد اکانت ایمیل وجود دارد.» «روزانه ۲۹۴ میلیارد ایمیل ارسال می‌شود و ۹۰ درصد ایمیل‌های ارسالی در روز اسپم هستند!» «روزانه حدود ۱۰۰ هزار ثبت دامین اینترنتی (Domain) جدید انجام می‌شود.» «هر روز ۳۰ هزار وب‌سایت هک می‌شود.»

این جملات بخشی از اطلاعاتی است که با سرچ کلمه «اینترنت» در موتور جست‌وجوگر گوگل به آن برمی‌خوردید. این موارد به همراه اطلاعات بسیاری که حکایت از نقش اینترنت در اقتصاد و تجارت دارد اثبات‌کننده اهمیت این ابزار نوین در دنیای امروز است.

۲۹ اکتبر در تقویم جهانی به‌نام روز اینترنت نام‌گذاری شده است. این روز یادآور نخستین پیامی است که ۲۹ اکتبر ۱۹۶۹ از طریق ARPANET، سلف اینترنت، بین دو رایانه رد و بدل شد. از آن زمان به بعد، این فناوری به بخشی جدایی‌ناپذیر زندگی همه ما تبدیل شده است.

نخستین تبادل پیام از طریق این شبکه، بین برنامه‌نویس بیل دووال در موسسه تحقیقاتی استنفورد توسط استاد دانشگاه UCLA و لئونارد کلاین راک، شاگرد و برنامه‌نویسش انجام شد. این دو نفر سعی کردند کلمه login را به‌عنوان نخستین پیام ارسال کنند؛ با این حال، سیستم پس از نوشتن حروف l و o از کار افتاد و در نتیجه نخستین پیام ارسال شده در شبکه کلمه lo بود. کلمه login یک ساعت بعد توسط برنامه‌نویسان ارسال شد.

از آن زمان به بعد، اینترنت زندگی ما را به‌طرز شگفت‌انگیزی متحول و جهانی بدون آن را غیرقابل تصور کرده است. از گوشی‌های هوشمند و رسانه‌های اجتماعی گرفته تا امنیت سایبری، این شبکه در همه جا حضور دارد. به لطف اینترنت، بسیاری از افراد می‌توانند از هر جای دنیا از راه دور کار کنند.

اکنون و پس از ۵۰ سال از ارسال آن پیام، بیش از ۴ میلیارد نفر در سراسر جهان به شبکه اینترنت دسترسی دارند و تخمین زده شده که تعداد دستگاه‌های متصل به شبکه‌های IP بیش از ۲ برابر جمعیت کل جهان باشد.

به‌ویژه آنکه در سال‌های اخیر با رشد استفاده از اینترنت و شبکه‌های موبایل و دیتا تحول اساسی در ارائه خدمات، کسب‌وکار و فضای اقتصادی جهان ایجاد شده است. شبکه‌های نت و وب توانسته‌اند انقلاب اطلاعاتی را در حوزه‌های مختلف ایجاد کنند و نوعی انقلاب صنعتی را در عرصه دیجیتال و اطلاعات رقم بزنند.

در ایران نیز، به‌ویژه طی یک دهه گذشته بسیاری از فعالیت‌های روزمره متکی به اینترنت شده و محدودیت‌های کرونا تکیه بر این فضای مجازی و بهره از اینترنت را بیشتر کرد.

با این همه طبق گزارش وب‌سایت comparietech ایران در رتبه دوم محدودیت‌های اینترنتی قرار دارد. در ایران استفاده از وی‌پی‌ان‌ها و میلیون‌ها وب‌سایت محدود است و برخی از شبکه‌های اجتماعی نیز تحت محدودیت‌های فزاینده‌ای قرار دارند.

داستان محدودیت‌های اینترنتی فقط مختص ایران نیست. نخستین و سختگیرترین کشورها و سردمدار سانسورکنندگان جهان کره شمالی و چین هستند. در تمام لیست‌های منتشرشده از محدودیت‌ها و فیلترینگ در جهان این دو کشور در رأس قرار دارند و تقریبا چیزی وجود ندارد که این دو کشور آن را سانسور نکرده باشند.

مردم این کشورها قادر به استفاده از رسانه‌های اجتماعی غربی یا استفاده از وی‌پی‌ان‌ها نیستند و تمامی رسانه‌های سیاسی آنها به‌شدت تحت سانسور قرار دارند.

هر دو این کشورها برنامه‌های پیام‌رسان خارجی را نیز فیلتر و شهروندان را مجبور کرده‌اند تا از برنامه‌هایی که در داخل کشور ساخته شده و به‌طور کامل کنترل می‌شوند استفاده کنند.

برای مثال چینی‌ها تنها می‌توانند از وی‌چت برای ارسال پیام استفاده کنند؛ برنامه‌ای که نه‌تنها پیام‌ها را رمزگذاری نمی‌کند، بلکه امکان ورود شخص ثالث و دسترسی به پیام‌ها را نیز فراهم می‌کند. همچنین براساس اخبار منتشر شده شهروندان کره شمالی فقط به کمتر از ۳۰ وب‌سایت موجود در داخل کشور دسترسی دارند.

درباره سایر کشورهای جهان نیز ظاهرا هیچ کشور اروپایی جز ترکیه و بلاروس شبکه‌های اجتماعی را فیلتر نکرده و تنها در دو کشور بلاروس و ترکیه رسانه تحت سانسورهای شدید قرار دارند.

تنها کشوری که در امریکای جنوبی رسانه‌های مستقل و اخبار را به‌شدت کنترل و سانسور می‌کند ونزوئلا است. ۴ کشور در جهان وی‌پی‌ان‌ها را به‌طور کامل ممنوع کرده‌اند که شامل چین، ایران، کره شمالی و عراق هستند.

همچنین به گزارش statista، طبق مطالعات آنلاین شرکت امنیت و حریم خصوصی Surfshark درباره ۱۹۳ کشور عضو سازمان ملل، در حال حاضر حدود ۲ درصد کشورهای موردبررسی، دسترسی به رسانه‌های اجتماعی و برنامه‌های ارتباطی را مسدود کرده‌اند.

مجموع اطلاعات بالا که با جست‌وجو در موتور جست‌وجوگر گوگل به‌دست آمده حکایت از وضعیت اینترنت در کشورهای جهان دارد؛ ابزاری جهانی که نمی‌توان جلوی توسعه آن را گرفت.

برگزاری نخستین دادگاه دستگیرشدگان ناآرامی‌های اخیر در تهران

نخستین جلسه دادگاه دستگیرشدگان ناآرامی‌های اخیر در تهران برگزار شد. به گزارش ایسنا، مرکز رسانه قوه قضاییه اعلام کرد: با دستور رئیس قوه قضاییه، پس از صدور کیفرخواست پرونده متهمان اغتشاشات اخیر در یک ماه اخیر، دادگاه‌های رسیدگی به این پرونده‌ها، از هفته گذشته آغاز شده است.

کیفرخواست بازداشت شدگان اغتشاشات اخیر در دادسراهای استان‌های مختلف براساس مستندات موجود در حال صدور است. تاکنون کیفرخواست ۲۵ پرونده در کرمان، ۸۹ پرونده در استان سمنان، ۱۱۹ پرونده در استان زنجان، ۱۰۵ پرونده در استان خوزستان، ۵۵ پرونده در استان قزوین، ۱۱۰ پرونده در استان کردستان، ۳۱۵ پرونده در استان تهران و ۲۰۱ پرونده در استان البرز در ارتباط با اغتشاشات اخیر صادر شده است. روز گذشته اولین جلسه دادگاه رسیدگی به پرونده تعدادی از متهمان اغتشاشات اخیر در دادگاه عمومی و انقلاب تهران آغاز شده است.بنا بر این گزارش، دادگاه روز گذشته تنها یکی از جلسات رسیدگی به پرونده متهمان اغتشاشات اخیر است و روند رسیدگی به پرونده مابقی متهمان ادامه خواهد داشت. صبح روز گذشته، ۷ آبان جلسه دادگاه رسیدگی به اتهامات تعدادی از اغتشاشگران اخیر به ریاست قاضی صلواتی در دادگاه عمومی و انقلاب تهران، با حضور مستشاران دادگاه، متهمان و وکلای آنها، جمعی از افسران انتظامی که در درگیری با آشوبگران مجروح شده بودند و خانواده شهدای امنیت، برگزار شد.

محکومیت‌های جهانی حمله تروریستی در شاهچراغ

در حادثه تیراندازی تروریستی در حرم شاهچراغ (ع) شیراز در شامگاه چهارشنبه، ۴ آبان، تعدادی از هموطنان شهید و مجروح شدند. این اقدام تروریستی که داعش مسئولیت آن را برعهده گرفت ازسوی بسیاری از کشورها محکوم شد.

به گزارش ایسنا، حادثه تروریستی در حرم احمدبن‌موسی‌الکاظم در شیراز با واکنش‌های مختلف ازسوی مقامات و مسئولان سایر کشورها مواجه شد. در پیام‌هایی که خطاب به رئیس‌جمهوری یا وزیر خارجه کشورمان منتشر شد و همچنین در بیانیه‌ها و توئیت‌های متعدد، این اقدام تروریستی محکوم شد.

دبیرکل سازمان ملل

دبیرکل سازمان ملل با انتشار بیانیه‌ای حادثه تروریستی در حرم شاهچراغ شیراز را محکوم و بر لزوم مجازات عاملان این جنایت تاکید کرد.

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل در بیانیه‌ای که توسط سخنگوی او منتشر شده، حادثه تروریستی روز چهارشنبه در حرم مطهر احمدبن‌موسی‌بن‌جعفر (ع) در شهر شیراز را محکوم کرد. دبیرکل همچنین مراتب تسلیت عمیق خود را به خانواده‌های داغدار و مردم و دولت جمهوری اسلامی ایران اعلام و برای مجروحان حادثه آرزوی شفای عاجل کرد.

به گزارش ایسنا، پیش‌تر استفان دوجاریک، سخنگوی سازمان ملل در جمع خبرنگاران در پاسخ به سوالی درباره واکنش این نهاد بین‌المللی به حمله تروریستی به مردم در حرم شاهچراغ گفت: اقدامات تروریستی به‌ویژه حمله به مراکز مذهبی را محکوم و با مردم و دولت ایران ابراز همدردی می‌کنیم.

ونزوئلا

وزارت امور خارجه ونزوئلا با انتشار بیانیه‌ای ضمن اعلام همبستگی با دولت و ملت ایران، حمله تروریستی به حرم شاهچراغ در شیراز را محکوم کرد.

در این بیانیه آمده است: جمهوری بولیواری ونزوئلا در چارچوب دیپلماسی صلح هر شکلی از تروریسم را که تهدیدی جدی علیه امنیت جهانی است، محکوم می‌کند.

در این بیانیه وزارت خارجه ونزوئلا با خانواده‌های قربانیان این حادثه تروریستی ابزار همدردی کرده است.

جمهوری آذربایجان

وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان نیز حمله تروریستی در حرم شاهچراغ شیراز را محکوم کرد.

وزارت امور خارجه جمهوری آذربایجان در پیامی ضمن محکوم کردن حادثه تروریستی شیراز با خانواده‌های قربانیان این حادثه ابراز همدردی و برای مجروحان آرزوی بهبودی کرد. همچنین به‌شدت و صراحتا این حادثه را محکوم کرد.

عمان

وزارت خارجه عمان حمله تروریستی در شاهچراغ شیراز را محکوم کرد. در این بیانیه آمده است: سلطنت عمان هرگونه خشونت و تروریسم را محکوم می‌کند.

وزارت خارجه عمان این حادثه را به خانواده قربانیان، دولت و ملت ایران تسلیت گفت و برای مجروحان آرزوی شفای عاجل کرد.

رئیس جمهور روسیه

رئیس‌جمهوری روسیه طی پیامی به ابراهیم رئیسی حمله تروریستی به حرم شاهچراغ در شیراز را تسلیت گفت.

به گزارش ایسنا به نقل از خبرگزاری اسپوتنیک، کاخ ریاست‌جمهوری روسیه (کرملین) اعلام کرد، ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه طی پیامی به ابراهیم رئیسی، همتای ایرانی خود حمله تروریستی به حرم شاهچراغ در شیراز را به وی تسلیت گفت.

پوتین در ادامه پیام خود آمادگی روسیه برای افزایش همکاری با ایران به‌منظور مقابله با تروریسم را اعلام کرد و افزود: تصور جنایتی وحشتناک‌تر از قتل غیرنظامیان -از جمله زنان و کودکان- در داخل دیوارهای یک زیارتگاه مذهبی دشوار است.

رئیس جمهور روسیه خاطرنشان کرد: تروریسم نه‌تنها قوانین، بلکه هنجارهای اخلاقی انسانی را نیز نقض می‌کند.

پوتین ضمن ابراز همدردی و حمایت از خانواده قربانیان این حادثه تروریستی برای همه مجروحان آرزوی بهبودی عاجل کرد.

قطر

وزارت خارجه قطر حمله تروریستی شیراز را محکوم کرد.

وزارت خارجه قطر در بیانیه‌ای حمله تروریستی در حرم شاهچراغ شیراز را به‌شدت محکوم کرد.

در این بیانیه آمده است: موضع ثابت قطر مخالفت با خشونت و تروریسم با هر هدف و انگیزه است.

وزارت خارجه قطر این حادثه تروریستی را به خانواده‌های جانباختگان، دولت و ملت ایران تسلیت گفت و برای مجروحان آرزوی شفای عاجل کرد.

فنلاند

وزیر امور خارجه فنلاند با انتشار پیام تسلیت به مردم ایران تاکید کرد کشورش تروریسم را در هر شکل و ظاهری به‌شدت محکوم می‌کند.

پکا هاویستو، وزیر امور خارجه فنلاند با انتشار پیامی در حساب کاربری خود در توئیتر به حمله تروریستی در حرم احمد بن موسی (ع) واکنش نشان داد.

وی در پیام خود نوشت: از حمله تروریستی در حرم شاهچراغ در شیراز عمیقا متاسف شدم و با خانواده‌های قربانیان ابراز همدردی می‌کنم. فنلاند به‌شدت تروریسم را در تمام اشکال و مظاهر آن محکوم می‌کند.

لبنان

وزارت خارجه لبنان در بیانیه‌ای حمله تروریستی شیراز را محکوم کرد.

وزارت خارجه این کشور در بیانیه‌ای ضمن محکوم کردن حمله تروریستی در حرم شاهچراغ شیراز خواستار محاکمه و مجازات عاملان این اقدام جنایتکارانه شد.

وزارت خارجه لبنان همچنین این حادثه را به دولت و ملت ایران و خانواده‌های جان‌باختگان تسلیت گفت و برای مجروحان آرزوی شفای عاجل کرد.

بغداد

وزارت خارجه عراق حمله تروریستی در شاهچراغ را محکوم کرد.

وزارت خارجه عراق در بیانیه‌ای حمله تروریستی در شاهچراغ شیراز را محکوم کرد.

در این بیانیه آمده است: دولت عراق مخالف هرگونه تروریسم خشونت و ایدئولوژی افراطی است.

وزارت خارجه عراق این حادثه را به دولت و ملت ایران و خانواده جانباختگان تسلیت گفت.

اتحادیه اروپا

سخنگوی روابط خارجی اتحادیه اروپا در توییتی حمله تروریستی در شاهچراغ شیراز را محکوم کرد.

به گزارش ایسنا، پیتر استانو، سخنگوی روابط خارجی اتحادیه اروپا در توئیتی نوشت: اتحادیه اروپا قویا حمله تروریستی علیه حرم مطهر شاهچراغ شیراز را محکوم می‌کند. این حمله -که داعش مسئولیت آن را برعهده گرفته است- نمونه دیگری از حملات تروریستی است که جان شهروندان بی‌گناه را هدف قرار می‌دهد. اتحادیه اروپا به خانواده قربانیان این حمله تسلیت می‌گوید.

دبیرکل حزب‌الله لبنان

دبیرکل حزب‌الله لبنان به حمله تروریستی شیراز واکنش نشان داد.

سید حسن نصرالله، دبیرکل حزب‌الله لبنان در اظهاراتی حمله تروریستی شیراز را به رهبر انقلاب اسلامی و دولت و ملت ایران و خانواده شهدا تسلیت گفت.

وی تاکید کرد: به مردم ایران می‌گویم کسی که اغتشاشات را در ایران هدایت می‌کند، همان کسی است که قاتلان را به شیراز فرستاد.

بلاروس

الکساندر لوکاشنکو، رئیس‌جمهوری بلاروس، جان باختن تعدادی از ایرانیان در اثر اقدام تروریستی در حرم شاهچراغ شیراز را به رئیس‌جمهوری کشورمان تسلیت گفت.

در پیام لوکاشنکو آمده است: با وحشت و درد از اقدام تروریستی در حرم شاهچراغ در شهر شیراز مطلع شدم. بلاروس جنایاتی را که منجر به مرگ مردم بیگناه می‌شود و زندگی آرام کشور را تهدید می‌کند، به‌شدت محکوم می‌کند.

ژاپن

سفارت ژاپن در ایران در پیامی، حادثه تروریستی شاهچراغ را محکوم و با خانواده قربانیان این حادثه ابراز همدردی کرد.

سفارت ژاپن در ایران در واکنش به حادثه تروریستی شاهچراغ شیراز، در صفحه توئیترش نوشت: ما از تلفات جانی ناشی از حمله تروریستی در حرم شاهچراغ شهر شیراز در ۴ آبان عمیقا متاثر و غمگین شدیم. ما این حمله تروریستی را به‌شدت محکوم می‌کنیم.

سفارت ژاپن در ایران افزود: حملات علیه غیرنظامیان بی‌گناه به هر دلیلی غیرقابل قبول است. از صمیم قلب به قربانیان و خانواده‌های داغدار تسلیت می‌گوییم و برای مجروحان شفای عاجل آرزو می‌کنیم.

خبرهای کوتاه

واکنش نمایندگی ایران به تلاش امریکا برای برگزاری نشست ضدایرانی

نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد در نیویورک تاکید کرد: ادعاهای امریکا در حمایت از زنان ایرانی را فریبنده و فاقد حسن‌نیت می‌دانیم.

به گزارش مهر، نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان ملل متحد در نیویورک در واکنش به اخبار منتشره مبنی بر تلاش امریکا برای برگزاری نشست غیررسمی شورای امنیت این سازمان درباره مسائل داخلی ایران تاکید کرد: باتوجه به ریاکاری، استفاده از استاندارد دوگانه و اعمال گزینشی حقوق بشر، ادعاهای امریکا در حمایت از زنان ایرانی را فریبنده و فاقد حسن‌نیت می‌دانیم. نمایندگی کشورمان خاطرنشان ساخت: براساس گزارش جامعه اطلاعاتی ایران، امریکا متهم ردیف اول اغتشاشات است. نمایندگی ایران در سازمان ملل اضافه کرد: ایالات متحده و متحدانش به‌طور مداوم از چنین بستری (سازمان ملل) برای پیشبرد برنامه سیاسی خود حتی به قیمت نقض قوانین بین‌المللی و منشور ملل متحد سوءاستفاده کرده‌اند.

گفتنی است خبرگزاری رویترز بخش مربوط به ارزیابی جامعه اطلاعاتی کشورمان از نقش امریکا در اغتشاشات اخیر در جوابیه نمایندگی ایران را حذف کرده است.

رئیس‌جمهوری: ایران و ترکیه زمینه‌های فراوانی برای گسترش مناسبات همه‌جانبه دارند

رئیس‌جمهوری در پیامی با تبریک فرا رسیدن روز ملی جمهوری ترکیه به رئیس‌جمهوری این کشور تصریح کرد: جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ترکیه به‌عنوان دو کشور مستقل و مخالف یکجانبه‌گرایی و با دارا بودن روابط همسایگی کهن، زمینه‌های فراوانی برای گسترش مناسبات همه‌جانبه دارند. به گزارش ایرنا، سید ابراهیم رئیسی روز شنبه در پیامی به رجب طیب اردوغان با تبریک فرا رسیدن روز ملی جمهوری ترکیه به وی و مردم این کشور اظهار کرد: بی‌شک اراده جدی دو کشور برای اجرای کامل برنامه جامع بلندمدت همکاری، چشم‌انداز روشنی برای تحکیم پیوندها و تحقق اهداف و منافع مشترک دو کشور ترسیم می‌کند. ۲۹ اکتبر مصادف با ۷ آبان یادبود اعلامیه جمهوری ترکیه در سال ۱۹۲۳ است و به‌عنوان روز ملی جمهوری ترکیه نام‌گذاری شده است.

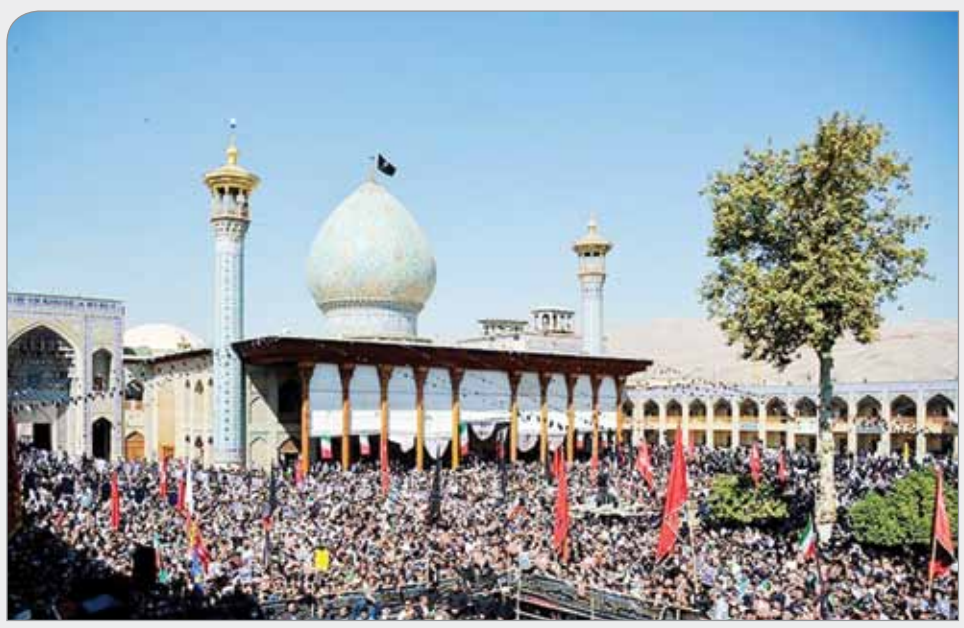
فراکسیون انقلاب اسلامی استیضاح فاطمی‌امین را بررسی می‌کند

مجمع عمومی فراکسیون انقلاب اسلامی مجلس، امروز در جلسه‌ای به بررسی تقاضای استیضاح وزیر صمت می‌پردازد. به گزارش ایسنا، مجمع عمومی فراکسیون انقلاب اسلامی امروز عصر جلسه‌ای برای بررسی استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت تشکیل خواهد داد.

این جلسه با حضور سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت، معدن و تجارت برگزار خواهد شد.

طرح استیضاح فاطمی امین وزیر صمت چهارشنبه ۲۷ مهرماه اعلام وصول شد. استیضاح وزیر صنعت، معدن و تجارت در جلسه علنی سه‌شنبه ۱۰ آبان بررسی خواهد شد.

عکس روز

عکس: مهر

فشارهای دشمن خللی در اتحاد ملی ایجاد نمی‌کند

سخنگوی دولت با گرامیداشت یاد شهدای حادثه تروریستی شاهچراغ (ع) گفت: فشارهای دشمن نمی‌تواند هیچ خللی در اتحاد و همدلی ملت بزرگ ایران ایجاد کند.

به‌گزارش ایرنا، علی بهادری جهرمی روز شنبه در حاشیه آیین تشییع پیکر مطهر شهدای حادثه تروریستی حرم مطهر شاهچراغ (ع) در شیراز در جمع خبرنگاران، ضمن تسلیت شهادت تعدادی از هموطنان در حرم مطهر شاهچراغ (ع) افزود: مردم وطن‌دوست و مسلمان کشور همواره نشان داده‌اند که در مقاطع مختلف تاریخی هم از مسئولان و هم مردم دیگر کشورهای جهان یک گام جلوتر بوده‌اند.

وی ادامه داد: امروز هم مردم به‌رغم گلایه‌ها و مشکلاتی که دارند، همانند سایر مقاطع که چنانچه مشکلی پیش می‌آمد و اتفاقی روی می‌داد در صحنه حاضر می‌شدند، پرشورتر از همیشه در کنار یکدیگر قرار گرفته‌اند تا یکدل و یکصدا هم مخالفت و اعتراض خود را نسبت به شورش و آشوب و اقدامات تروریستی نشان دهند و هم بگویند که ما همه یک ملت واحد هستیم.

او اظهار کرد: این حضورها مشت محکمی بر دهان همه کسانی است که چشم ندارند حل مشکلات و مسائل این سرزمین را ببینند و سعی می‌کنند که با تمام قوا و تمام‌قد جلو این کشور بایستند و درس و تجربه نمی‌گیرند که هر زمان که تمام‌قد جلو این سرزمین ایستادند مردم متحدتر، مستحکم‌تر، باایمان جدی‌تر و با سرعت بیشتری مسیر پیشرفت خود را استمرار داده‌اند.

آیین تشییع پیکرهای پاک ۱۱ شهید عملیات تروریستی حرم مطهر حضرت احمدبن‌موسی، شاهچراغ (ع) از روز گذشته، ۷ آبان ۱۴۰۱ برگزار شد.

گسترش صنعت
یکشنبه
۸ آبان ۱۴۰۱
۴ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴
۳۰ اکتبر ۲۰۲۲
شماره ۲۱۸۴
پیاپی۳۵۰۲

انتصابات انتسابی
روایتی از رشته‌هایی که پنبه می‌شود
پایان ۱۴۰۱ با تورم ۴۰ درصدی
۳
www.sanatnewspaper.com

دریچه

چالش‌های روزافزون صنعت غذا بررسی شد

از تامین مواد اولیه تا دریافت استاندارد

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

در حال‌حاضر صنایع غذایی ایران، بین ۱۲ تا ۱۸ درصد کارگاه‌های صنعتی، ۱۵ درصد اشتغال، ۱۲ درصد سرمایه‌گذاری، ۱۰ درصد ارزش‌افزوده و ۷ درصد صادرات صنعتی را به خود اختصاص داده است. در یک دهه گذشته، سهم صنایع غذایی از کل ارزش‌افزوده صنعتی کشور معادل ۱۶ تا ۱۸ درصد بوده که لبنیات و روغن بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. به نقل از پایگاه خبری صنعت غذا، نکته مهم دیگر در صنایع غذایی، قدرت بالای اشتغالزایی این صنعت است، به‌طوری که میزان اشتغال مستقیم و غیرمستقیم این صنعت از ۱۶۶ هزار نفر سال ۸۴ به ۲۱۵ هزار نفر سال ۹۲ و افزون بر ۳۰۰ هزار نفر در سال ۱۳۹۹ رسیده؛ به عبارتی در ۱۵ سال گذشته اشتغال در صنایع غذایی رشد ۸۰ درصدی را تجربه کرده و به ۱۲ درصد اشتغال کل صنایع رسیده است. حال صنعتی با این همه مزیت، چرا باید با مشکلات ریز و درشت بسیاری مواجه باشد، صمت در این گزارش در صدد پاسخگویی به آن است.

عکس: صمت

> سلامت مواد غذایی به‌معنای داشتن ظاهری مطلوب و عاری از میکروب، کپک و مخمر نیست. سلامت محصولات باید پس از بررسی میزان ناخالصی، مقدارسموم مصرف‌شده در مراحل گوناگون کشت و عاری بودن محصول از فلزات سنگین مشخص شود

نوسان نرخ، بلای جان صنعت غذا

صنایع غذایی کشور در ماه‌های اخیر با چالش‌های متعددی در مسیر تولید و فروش محصولات خود روبه‌رو بودند که از مهم‌ترین چالش‌های پیش‌روی فعالان این صنعت می‌توان به کمبود زیرساخت‌های موردنیاز برای فعالیت یک واحد تولیدی از جمله برق و گاز اشاره کرد.

گلایه صنعتکاران در عرصه صنایع غذایی دلایلی دارد که باید موردتوجه قرار گیرد. تحریم، نوسان نرخ ارز، عدم‌حمایت سیستم بانکی، بی‌ثباتی بازار داخلی در تامین مواداولیه، معاف نبودن از مالیات بر ارزش‌افزوده، مشکلات حمل‌ونقل، نبود متولی واحد و وجود موازی‌کاری به‌ویژه از سوی نهادهای نظارتی، وجود بخشنامه‌های متعدد و قوانین خلق‌الساعه بدون مشورت با تشکل‌های بخش خصوصی، عدم‌حمایت در بخش صادرات معضلات واردات قطعات و ماشین‌آلات موردنیاز و... از جمله مهم‌ترین چالش‌ها و معضلات تولیدکنندگان این صنف به‌شمار می‌رود.

نه‌تنها نرخ تمام‌شده محصولات صنایع غذایی در چنین فضایی دائم در حال تغییر است، به‌طوری که هیچ مدیر صنایع غذایی حتی توان برنامه‌ریزی برای یک دوره ۶ ماهه را ندارد، بلکه بازار صادراتی که با هزاران مشقت برای خود دست‌وپا کرده‌اند هم به مخاطره می‌افتد.

از همه ناگوارتر اینکه صنعتی با این همه مزیت صادراتی به‌دلیل همین نوسان بازار داخلی مواداولیه عموما از عقد قراردادهای صادراتی بلندمدت عاجز است، چراکه هیچ مشتری خارجی نمی‌تواند با چند نرخ در طول ۶ ماه مبادرت به خرید کند که مایه تاسف است.

ترس از کمبود مواد اولیه

یونس ژائله، اقتصاددان و فعال صنایع غذایی درباره چالش‌های صنعت غذا گفت: در سال‌های گذشته شاهد رشد مناسب واحدهای فعال در بخش صنایع غذایی کشور بودیم، به‌گونه‌ای که در حال‌حاضر بازار محصولات غذایی در ایران به شکلی کاملا رقابتی اداره می‌شود. رشد صنعت غذا در ایران بر پایه مزیت‌های داخلی در این زمینه از جمله امکان تولید سبد غذایی متنوع، نیروی کار و انرژی ارزان و در اختیار داشتن بازار بزرگ مصرف داخلی و صادراتی محقق شده است.

به گزارش عصر ایران، ژائله ضمن بیان این مطلب افزود: در عین حال، فعالیت صنایع غذایی مزایای زیادی از جمله افزایش اشتغالزایی را به همراه داشته، حدود ۲۵ درصد اشتغال ایجادشده در کشور مربوط به فعالیت بخش صنایع غذایی است. تولید و عرضه کافی هر محصول غذایی از منظر روانی نیز در جامعه مورد اهمیت است. در چنین شرایطی، اخذ هر سیاستی که بر فعالیت این صنعت اثرگذار شود باید با در نظر گرفتن مزایای استمرار تولید در این بخش باشد. وی افزود: با وجود این شاهدیم که در سال‌های اخیر بر تعداد موانع پیش‌روی تولیدکنندگان این حوزه افزوده شده است.

به‌گفته این فعال صنایع غذایی از جمله این موانع می‌توان به قطعی فصلی برق و گاز، افزایش بهای مواد اولیه و عدم‌اطمینان نسبت به تامین پایدار مواد اولیه وارداتی و... اشاره کرد. البته انتظار می‌رود دولت جدید درصدد رفع این موانع به شکلی واقعی و نه نمایشی برآید. ژائله با تاکید بر اینکه بخشی از مواد اولیه مصرفی در تولید محصولات صنایع غذایی از طریق واردات تامین می‌شود، گفت: در یک سال گذشته کمبودی در برخی مواد اولیه مصرفی وارداتی در صنایع غذایی کشور به وجود آمد که در برخی موارد حتی به تعطیلی مقطعی برخی واحدهای تولیدی نیز منجر شد. وی افزود: در این مدت، موارد دیگری مانند نبود اطمینان از تامین مواد اولیه مصرفی در تولید محصولات صنایع غذایی، سردرگمی تولیدکننده نسبت به چگونگی تامین این مواد و تعطیلی واحد تولیدی، چالش دیگر فعالان بخش صنایع غذایی کشور بود. البته در بسیاری موارد با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت مشکل تامین مواد اولیه وارداتی رفع شد که جای تشکر دارد؛ هرچند نباید از این نکته غافل شد که وضعیت فعلی و عدم‌اطمینان نسبت به آینده به‌نوعی مانعی در مقابل تولید به‌شمار می‌رود.

وی افزود: افزایش بهای مواد اولیه مصرفی در تولید محصولات غذایی از جمله شکر، روغن و گندم موضوعی بود که در یک سال اخیر به وجود آمد و علاوه بر آنکه به نارضایتی مصرف‌کنندگان انجامید، تبدیل به چالشی برای تولیدکنندگان شد.

استاندارد مواد غذایی خام رعایت نمی‌شود

رضا اسماعیل‌زاده‌کناری، رئیس پژوهشکده صنایع غذایی مازندران درباره سلامت مواد غذایی موجود در بازار اظهار کرد: سلامت مواد غذایی به معنای داشتن ظاهری مطلوب و عاری از میکروب، کپک و مخمر نیست. سلامت محصولات باید پس از بررسی درباره میزان ناخالصی، مقدار سموم مصرف‌شده در مراحل گوناگون کشت و عاری بودن محصول از فلزات سنگین مشخص شود که متاسفانه امکان دانستن آن وجود ندارد و استانداردهای لازم در آن رعایت نمی‌شود.

رئیس پژوهشکده صنایع غذایی مازندران، در گفت‌وگو با سایت خبری تحلیلی دانا غذا و موادغذایی را به دو بخش خام و فرآوری شده دسته‌بندی کرد و با بیان اینکه در زمینه عرضه مواد خام کنترل سلامت وجود ندارد، تصریح کرد: اینکه گفته می‌شود محصولاتی مانند صیفی‌جات، سبزیجات و میوه‌های عرضه شده در بازار به لحاظ سلامت، تحت نظارت قرار گرفته‌اند، سخنی کذب است.

اسماعیل‌زاده با اشاره به عرضه انواع محصولات غذایی در بازارهای هفتگی استان، خاطرنشان کرد: هیچ‌گونه نظارتی بر صحت و سلامت محصولات غذایی خام وجود نداشته و این موضوع درباره تولیدکنندگان عمده و انبوه هم صادق است.

▣ فرار از کنترل و نظارت

وی دلیل نبود نظارت در حوزه مواد غذایی را مربوط به تعریف نشدن برخی دستورالعمل‌ها دانست و تاکید کرد: اداره نظارت بر مواد غذایی تنها وظیفه کنترل و بررسی محصولات غذایی صنعتی و فرآوری‌شده را داشته و نظارت کیفی مواد غذایی در حیطه کاری این نهاد نیست. به علاوه امکاناتی که این نهاد برای سنجش موادغذایی در اختیار دارد در سطح پایینی است.

وی از کمبود امکانات آزمایشگاهی در مجموعه جهاد کشاورزی سخن گفت و افزود: امکان پایش محصولاتی مانند برنج که مورداستفاده زیاد در بین اهالی مازندران است توسط استاندارد وجود ندارد که این امر باید توسط جهاد کشاورزی انجام شود، اما نبود چنین امکاناتی باعث شده این نهاد نتواند محصولات را تحت کنترل، نظارت و مراقبت خود گرفته و با نمونه‌برداری، صحت عرضه محصولات را مورد پایش قرار دهد.

حدود ۲۵ درصد اشتغال ایجادشده کشور مربوط به فعالیت واحدهای فعال در صنایع غذایی است

چرخش معیوب سرمایه در صنعت غذایی

علی وقف‌چی، عضو پیشین کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای اسلامی با تاکید بر ضرورت توجه صاحبان صنایع غذایی به بازارهای منطقه‌ای و جهانی گفت: بالا بودن قیمت ماده خام محصولات کشاورزی یکی از مشکلات اساسی این حوزه است، این مسئله در بازار داخل قدرت خرید مردم را کاهش داده و مزیت رقابت جهانی را از دست می‌دهیم. به‌گفته عضو پیشین کمیسیون کشاورزی مجلس، مشکل اصلی در صنایع غذایی تبدیلی کشاورزی ایران، موضوع اندازه نامناسب تولید و کشاورزی ایران است که باعث شده واحدها با بحران قیمت تمام‌شده روبه‌رو شوند و نتوانند محصولاتی رقابتی تولید کنند و به بازارهای بین‌المللی و صادراتی وارد شوند. وی تاکید کرد: بیشتر واحدهای صنعت غذایی مجموعه‌های کوچک و بزرگ هستند و سرمایه‌گذاران کمی در این حوزه حضور دارند. نبود دانش مدیریت روز صنعتی چالش دیگری است که صنایع گوناگون از جمله صنعت تولید مواد غذایی با آن درگیر است. به‌گفته وقف‌چی، بزرگ‌ترین مشکلات تولیدکنندگان به‌ویژه در صنایع غذایی حجم کلان سرمایه موردنیاز است. بر اثر کاهش تولید، قیمت مواد اولیه به قدری بالا می‌رود که صنایع غذایی تمایلی به خرید و تبدیل آن ندارند. از این‌رو صنایع غذایی نیاز به مدیران آگاه، کارآفرین و خلاق دارد، چون این‌ها باید با طراحی راهکارهای مناسب، کاهش ضایعات، بالا بردن بهره‌وری، کاستن قیمت تمام‌شده، افزایش توان تولید، عرضه محصولات جدید و ارزش‌افزوده بیشتر را امکان‌پذیر کند که با جوان بودن صنعت غذایی کشور در این زمینه مشکلاتی در برخی از واحدها وجود دارد. خرید ماشین‌آلات جدید نیز با نرخ گران ارز برای بسیاری از این واحدها دشوار و حتی غیرممکن به نظر می‌رسد. آسیب‌پذیر بودن محصولات کشاورزی و دامی که مواد اولیه صنایع غذایی را تشکیل می‌دهد از جمله نگرانی‌های مدیران این صنعت است.

سخن پایانی

اگرچه رشد نرخ مواد اولیه تولیدی در بخش صنایع غذایی باعث افزایش نرخ مصرف‌کننده می‌شود و از این منظر به تولیدکننده آسیب وارد نمی‌کند، اما افزایش نرخ محصولات غذایی اگر منطبق با رشد درآمد خانوار نباشد می‌تواند به کوچک شدن بازار مصرف منجر شود و به این ترتیب، رکود در بخش تقاضا به چالشی دیگر در بخش تولید تبدیل می‌شود. در یک سال اخیر، کاهش مصرف در بخش محصولات لبنی به وضوح دیده شد. این در حالی است که صنایع غذایی به‌عنوان رکن اصلی تامین امنیت و سلامت جامعه و از سوی دیگر، به‌عنوان یک صنعت جوان در ایران با توجه به برخی کاستی‌ها در معرض تهدید قرار دارد. این صنعت در کنار صنایع تبدیلی حلقه گمشده توسعه به‌ویژه در بخش کشاورزی است، چراکه ایجاد آن منجر به استفاده بهینه از محصولات، تولید و در نتیجه صادرات می‌شود، اما متاسفانه این صنعت مانند سایر صنایع در کشور با کمبودها دست‌وپنجه نرم می‌کند. این در حالی است که در سالیان اخیر روند پیشرفت و توسعه صنعت غذا در کشور به‌دلیل موانع داخلی و خارجی با مشکلات جدی مواجه و ضرر و زیان‌های سنگینی بر سرمایه‌گذاران تحمیل شده است. اگر این موانع نبود صنعت غذای ایران امروز در اوج قرار داشت و به‌خوبی می‌توانست در بازارهای بین‌المللی خوش بدرخشد. قوانین دست‌وپاگیر، بروکراسی کاذب و فساد اداری موجبات دلسردی تولیدکنندگان را در جامعه فراهم می‌کند و می‌طلبد با رفع موانع، انگیزه تولید در جامعه تقویت شود.

ضعف بسته‌بندی پاشنه آشیل صنایع غذایی

بزرگ‌ترین مشکل صنایع غذایی، ضعف در بسته‌بندی مناسب و مرغوب محصولات غذایی است. ایجاد و احداث واحدهای صنایع غذایی مزایای متعددی از جمله اشتغالزایی، کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، دسترسی به این محصولات در غیرفصل تولید، ارزش‌افزوده محصول و ارزآوری را به‌دنبال دارد.

▣ تثبیت سطح درآمد و افزایش سود

گسترش این صنایع باعث تثبیت سطح درآمد و افزایش سود کشاورزان می‌شود و شرایطی فراهم خواهد شد که در زمان افزایش تولید محصولات و کاهش تقاضا برای تولیدات خام، مانع از ضایع شدن آن و نوسانات منفی نرخ می‌شود.

بالا رفتن ارزش‌افزوده علاوه بر توانمندی کشور به‌طور غیرمستقیم کشاورزان را در راستای توسعه بخش کشاورزی بهره‌مند و در بلندمدت منافع آنها را تثبیت می‌کند و تداوم می‌بخشد. صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی به دلایلی از جمله امنیت غذایی، تامین نیازهای عمده معیشتی جامعه و مواد خام بسیاری از صنایع، کاهش ضایعات محصولات کشاورزی، افزایش درآمد کشاورزان و افزایش صادرات غیرنفتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

▣ شتاب کم رشد ارزش‌افزوده

به اعتقاد کارشناسان صنایع غذایی باوجود اینکه صنایع غذایی در مقایسه با سایر فعالیت‌های صنعتی همچنان از توجیه اقتصادی لازم برای توسعه سرمایه‌گذاری در این بخش برخوردار است، اما رشد ارزش‌افزوده صنایع غذایی در کشور به نسبت سایر صنایع، دارای شتاب لازم نیست.

در حال‌حاضر محصولات کشاورزی به صورت خام و فرآوری نشده صادر می‌شود که با رونق و توسعه این صنایع و مطابقت تولید با استانداردهای جهانی می‌توان بازارهای صادراتی بهتر و ارزش‌افزوده بیشتری را به‌دست آورد. برای رسیدن به این هدف نیازمند ارائه تسهیلات اعتباری بیشتر و هماهنگی آن با نیازهای موجود در بازار، رعایت نکات بهداشتی و استفاده از فناوری‌های تولید برای تطابق تولیدات با استانداردهای جهانی هستیم و ضرورت دارد دولت تسهیلات بیشتری برای سرمایه‌گذاری و ایجاد انگیزه فعالیت در این عرصه اختصاص دهد.

▣ از دست دادن بازارهای هدف صادراتی

بسته‌بندی نامرغوب، عدم‌تنوع در تولید، افزایش نرخ تمام‌شده صنایع غذایی به‌دلیل افزایش نرخ محصولات کشاورزی، از دست دادن بازارهای هدف در صادرات محصولات غذایی و وجود فعالیت‌های زیرزمینی از عمده مشکلات صنایع غذایی کشور است.

سالانه حدود ۳۰ درصد محصولات کشاورزی در قالب ضایعات از بین می‌رود که ارزش آن حدود ۵ تا ۱۰ میلیارد دلار است. در سال‌های اخیر با وجود رشد صنایع تبدیلی و تکمیلی روند کاهش ضایعات مطابق پیش‌بینی‌های برنامه چهارم نبوده و معادل ۲۵ درصد درآمد نفتی هر سال از محل ضایعات کشاورزی از دست می‌رود.

اگرچه ایجاد واحدهای صنایع غذایی باعث اشتغالزایی می‌شود، اما توسعه کمی بیش از حد این واحدها به‌دلیل نبود مواد اولیه و نبود بازار مصرف، سنتی بودن تولید و کاهش کیفیت محصول، سبب تولید کمتر از ظرفیت موجود می‌شود. ایجاد و توسعه کمی واحدهای صنایع غذایی سبب کاهش ضایعات می‌شود، اما متاسفانه به‌دلیل عدم‌برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری مناسب، براساس برآوردهای کارشناسی انجام شده، میزان ضایعات محصولات کشاورزی از سال ۱۳۶۸، ۳۰ درصد بوده که در حال‌حاضر با گذشت ۲۰ سال کارشناسان میزان ضایعات را همچنان ۳۰ درصد برآورد می‌کنند.

به اعتقاد کارشناسان بخش کشاورزی از نظر اقتصادی ۳۰ درصد ضایعات سال ۱۳۶۸ مبلغ بالایی را به خود اختصاص نمی‌داده، اما درحال‌حاضر با برآوردهای اقتصادی انجام‌شده، این میزان ضایعات حدود ۷ میلیارد دلار خسارت را در برمی‌گیرد؛ بنابراین توسعه و گسترش واحدهای صنایع غذایی متاسفانه توجیه قابل‌قبولی در کشورمان نداشته است.

افزایش نرخ تمام‌شده تولیدات صنایع غذایی، یکی دیگر از عمده مشکلات این صنعت مهم برای کشور است به‌طوری که براساس نظر صاحب‌نظران، افزایش نرخ تضمینی محصولات کشاورزی عاملی برای افزایش نرخ مواد اولیه است و در نهایت نرخ مواد اولیه باعث افزایش نرخ تمام‌شده محصول می‌شود.

▣ فرسودگی ماشین‌آلات

فرسوده بودن دستگاه‌ها و ماشین‌آلات کارخانجات صنایع غذایی نیز یکی دیگر از علل افزایش نرخ تمام‌شده تولیدات صنایع غذایی است که این موضوع نیز باعث شده تولیدات این صنعت به لحاظ کیفیت در مقایسه با نمونه‌های مشابه خارجی از کیفیت پایین‌تری برخوردار باشد.

نبود تنوع تولید محصولات صنایع غذایی در کشور باعث شده نسبت به رقبای خارجی در بازارهای هدف عقب بمانیم، چراکه هرچه تنوع تولید افزایش یابد جذب مشتری نیز در واحدهای صنایع غذایی بیشتر می‌شود و طبیعتا فروش آنها نیز افزایش می‌یابد، اما در تنوع تولید بعضا به‌دلیل اینکه یک کار تحقیقاتی به‌عنوان سربار در واحدهای صنایع غذایی تلقی می‌شود برخی واحدها نمی‌توانند هزینه‌های سربار را تقبل کنند.

کارشناسان صنایع غذایی تاکید می‌کنند وقتی تنوع تولید ایجاد شود، باعث افزایش روزکاری در سال و در نتیجه افزایش نیروی بیشتر و اشتغالزایی می‌شود.

یادداشت

مدیریت دولت پویا نیست

آرمان خالقی، عضو هیات‌مدیره خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

مهم‌ترین مسئله در واگذاری سهام دولتی خودروسازان به بخش خصوصی این است که بااین واگذاری به چه نتیجه‌ای خواهیم رسید؟ آیا با خصوصی‌سازی، صنعت خودرو به سوی بهبود کیفیت حرکت خواهد کرد؟ دولت هیچ‌گاه بنگاهدار خوبی نبوده و فقط در برخی بنگاه‌های خاص مانند شرکت‌هایی که در حوزه نظامی و امنیتی فعالیت دارند، کارآمد بوده است. مدیریت دولتی چه در ایران و چه سایر کشورها مانند مدیریت بخش خصوصی، پویا نبوده و بر لبه تکنولوژی حرکت نمی‌کند. این موضوع اثبات‌شده، چراکه در سال‌های گذشته، شرکت‌های دولتی به سوددهی موردانتظار دست نیافته‌اند؛ بنابراین، این مسئله برای شرکت‌های خودروساز هم صدق می‌کند. از ابتدای انقلاب شعار «تولید، نه مونتاژ» بود، هدفی که هنوز محقق نشده است. رهبر معظم انقلاب هم اشاره کردند آنچه مونتاژ می‌شود محصول داخلی به‌شمار نمی‌رود. حال تا امروز سهام در شرکت‌های خودروساز به‌گونه‌ای به شرکت‌های شبه‌خصوصی یا خصوصی واگذارشده که نتوانسته آن مدیریت چابک‌سازی را در شرکت‌ها حاکم کند. اصولا چون تقسیم سهام در دست دولت باقیمانده و سهام در دست سایر افراد خردشده در نهایت تعیین هیات‌مدیره و مدیران‌عامل خودروسازی در اختیار دولت مانده است.

با آمدن و رفتن هر دولتی، مدیران‌عامل تغییر می‌کنند؛ در نتیجه مدیران نمی‌توانند برنامه بلندمدتی داشته باشند. همچنین ساختار گذشته صنعت خودرو سبب‌شده نیروی انسانی مازاد در شرکت‌های خودروساز تلنبار شود و روی دست شرکت‌ها هزینه سربار بگذارد. علاوه‌بر این، تجمیع این نیروها به خلاقیت و نوآوری نینجامیده و تبدیل به نیروهای کار بهره‌ور و کارآمد نشده است. براساس استراتژی که در شرکت‌های خودروساز وجود دارد، با انتصاب جدید برنامه‌های جدید اعمال می‌شود و با رفتن یک مدیر، برنامه‌ها با هر میزان هزینه مالی و زمانی ادامه پیدا نمی‌کند؛ بنابراین، مدیریت افراد در خودروسازی‌ها در نهایت منجر به برنامه‌های بلندمدت نمی‌شود.

از جمله مشکلات بزرگ خودروسازان، مسئله نقدینگی بوده و اینکه زیان انباشته و بدهی این شرکت‌ها دیگر برای مردم قابل‌قبول نیست، زیرا افراد امروز مبادرت به خرید و واریز پول خودرو می‌کنند، اما تحویل خودرو در طولانی‌مدت انجام می‌شود. حال اگر برای واگذاری شرکت‌های خودروساز، اراده جدی وجود دارد، باید این صنعت از سیطره حاکمیت خارج و در ادامه کمک شود، شرکت‌ها به سوی بازار جهانی و محصولات رقابتی حرکت کنند.

پس از واگذاری باید به تیمی متشکل از افراد اهلیت‌دار اجازه داده شود، تغییرات را اعمال کنند. واگذاری سهام به افرادی که فقط توانمندی مالی دارند نمی‌تواند خصوصی‌سازی واقعی باشد. توانایی اقتصادی و مدیریتی اهمیت بسیاری دارد که در واگذاری باید دیده شود. واگذاری به افراد فاقد صلاحیت مدیریتی، سم مهلکی است که حرکت لنگان‌لنگان صنعت خودرو را هم متوقف می‌کند؛ بنابراین مهم است که دولت چگونه این سهام را واگذار می‌کند. صلاحیت مالی و مدیریتی چگونه احراز خواهد شد؟ چگونه اجازه داده خواهد شد اصلاحات ساختاری و بنیادی در شرکت‌ها انجام شود؟

در حال‌حاضر شرکت‌های خودروساز بین‌المللی به‌دنبال اشتغالزایی نیستند، امروز به خودروسازان به چشم بنگاه اشتغالزا نگاه نمی‌شود، بلکه نگاه به آنها به‌عنوان بنگاه‌های ثروت‌آفرین است که پیشران اقتصاد به‌شمار می‌روند. همچنین با توجه به اینکه این شرکت‌ها ذاتا دانش‌بنیان هستند با خلاقیت و نوآوری که دارند به شرکت‌های پایین‌دست کمک می‌کنند تا حرکت رو به رشدی داشته باشند؛ بنابراین اشتغال در این بخش‌ها هدف‌گذاری شده است. دانش در بین این شرکت‌های پایین‌دست، مستحکم شده و زنجیره ارزش در این بخش از صنعت خودرو شکل می‌گیرد. در راستای ثروت‌آفرینی، شرکت‌های خودروساز تغییرات آینده را رصد می‌کنند و محور حرکت خودروساز آینده است. ما به‌لحاظ فناوری عقب مانده‌ایم و نتوانسته‌ایم محصولات‌مان را براساس دانش روز تولید کنیم و خودروسازی کشور در فضایی گلخانه‌ای، خودشان با خودشان رقابت می‌کنند؛ در نتیجه حرکت رو به جلویی را شاهد نیستیم. بنابراین در واگذاری سهام مدیریت باید توسعه پیدا کند و چابک شود و نباید تعدادی افراد خاص که وابستگی دولتی دارند، صاحب این سهام شوند.

خودروسازی دولتی باشد یا نباشد باید بتواند در سطح جهان رقابت کند. صنعت خودرو کشور با توجه به ساختار فعلی نتوانسته به این مهم دست پیدا کند و با توجه به شرایط فعلی در آینده هم نمی‌تواند؛ بنابراین به تغییرات بنیادی با واگذاری سهام و خصوصی‌سازی واقعی در صنعت خودرو نیاز است. علاوه‌بر چابک‌سازی، محصولات باید به‌لحاظ کیفیت و قیمت نظر مشتریان داخلی و خارجی را جلب کند.

خودروساز متناسب با توان قشر کم‌درآمد خودرو تولید کند

نماینده مردم بندرعباس با بیان اینکه خودروسازان باید هزینه‌های تولید خودرو را کاهش دهند و به‌عنوان مثال، شرکت‌های اقماری زیانده را واگذار کنند تا قیمت خودرو منطقی شود، اظهار کرد: این شرکت‌ها باید متناسب با قدرت خرید اقشار کم‌درآمد، خودروهای باکیفیت تولید و عرضه کنند.احمد مرادی در گفت‌وگو با خانه ملت درباره ضرورت تولید خودروهای اقتصادی، گفت: هر چند همه بر این باروند که کیفیت خودروهای تولیدی باید ارتقا یابد، اما قیمت خودروها نیز باید متناسب با توان خرید مردم باشد. در تمام کشورهای جهان توان مالی مردم سنجیده شده و متناسب با قدرت خرید آنها خودرو تولید می‌شود. نماینده مردم بندرعباس، قشم، ابوموسی، حاجی‌آباد و خمیر در مجلس شورای اسلامی افزود: در ایران به‌دلیل انحصار موجود در صنعت خودرو، بدون توجه به اصل مهم قدرت خرید مردم، خودروها قیمت‌گذاری شده و به‌فروش می‌رسد. این نماینده مردم در مجلس یازدهم، اضافه کرد: وضعیت کنونی بازار خودرو، جفا در حق مردم و مصرف‌کنندگان است و خودروسازان باید تغییر رویه دهند. عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه خودروسازان باید هزینه‌های تولید خودرو را کاهش دهند و به‌عنوان مثال، شرکت‌های اقماری زیانده را واگذار کنند تا قیمت خودرو منطقی شود، تصریح کرد: این شرکت‌ها باید متناسب با قدرت خرید اقشار کم‌درآمد، خودروهای باکیفیت تولید کنند، در غیر این صورت، رویای خرید خودرو و داشتن خودرو شخصی همواره همراه مردم خواهد بود.

وزرایی که در بدنه وزارتخانه‌ها رشد نکرده‌اند

انتصابات انتسابی

فاطمه امیراحمدی
editor@smtnews.ir

هنوز یک سال از آغاز به‌کار دولت سیزدهم نگذشته بود که زمزمه‌های استیضاح چند وزیر آن، از جمله وزیر صنعت، معدن و تجارت شنیده می‌شد. البته در دولت دوازدهم در مدت یک سال، این وزارتخانه وسیع، سکانداری ۳ وزیر را تجربه کرد. به‌طور قطع، این جابه‌جایی‌های مدیریتی و البته کوتاه‌مدت، آسیب‌هایی را به بدنه اجرایی وزارتخانه‌ها وارد خواهد کرد. اجرای برنامه‌ها با چالش روبه‌رو شده و تا تصمیم‌گیری مسئولان جدید، بیش از نیمی از سال می‌گذرد. بنابراین عمر کوتاه مدیریتی در ساختاری که مدیران ارشد و میانی آن هم به‌اصطلاح اتوبوسی می‌آیند و می‌روند، هزینه‌های زیادی به کشور تحمیل می‌کند. حال پرسش این است که چطور می‌توان فردی شایسته برای وزارتخانه‌ای انتخاب کرد تا در کوتاه‌مدت نیاز به تغییر نداشته و حضور موثری داشته باشد؟ مشخصات شخصی که باید سکاندار وزارت صنعت، معدن و تجارت شود، چیست؟ نمایندگان خانه ملت در انتخاب وزرا و برای دادن رای اعتماد به آنها باید چه نکاتی را مدنظر قرار دهند؟

منطق می‌گوید فردی باید سکاندار نهادی به کلانی یک وزارتخانه شود که نیاز به آموزش نداشته و در داخل همان سیستم رشد کرده باشد. باید به قوانین و ساختار آشنا بوده و نخواهد از صفر شروع کند، اما در عمل روندی غیراز این منطق، دستورالعمل انتخاب‌ها قرار می‌گیرد

فقط سیاست‌گذاری

عموما پیش از انتخاب وزرا یا حتی نمایندگان خانه ملت، از فعالان حوزه‌های گوناگون مرتبط با موضوع پرسش می‌شود انتظاراتشان از وزیر مربوطه یا نماینده مجلس شورای اسلامی چیست؟ یا فرد شایسته برای سکانداری فلان وزارتخانه کیست؟ در حوزه وزارت صنعت، معدن و تجارت، عموما گلایه صنعتگران و بازرگانان این است که مدیران این بخش به‌جای سیاست‌گذاری و نظارت، به امور اجرایی ورود کرده‌اند که این امر به چالش‌های تولید و تجارت دامن زده است. با وجود اینکه بخش زیادی از سهام شرکت‌های خودروساز غیردولتی است، اما مدیران آنها از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت تعیین می‌شوند، در حالی که این وزارتخانه تنها سیاست‌گذار است و نمی‌تواند به‌عنوان سهامدار یا در حوزه مالکیت، اظهارنظر کند. از این‌رو در حوزه سیاست‌گذاری انتظار می‌رود این وزارتخانه شرایط را برای بخش تولید به‌گونه‌ای فراهم کند که محصولات از کیفیت و نرخ مناسب برخوردار باشند، نه آنکه در انتصاب مدیران‌عامل دخالت کند.

از همفکری تا کارآمدی

نصراله محمدحسین فلاح، عضو هیات‌مدیره انجمن مدیران صنایع و کنفدراسیون صنعت ایران درباره ویژگی‌هایی که وزیر صنعت، معدن و تجارت باید داشته باشد تا در کوتاه‌مدت استیضاح نشود و تغییر نکند به صمت گفت: عموما برای دولت، استیضاح و تغییر وزیر، هزینه تلقی نمی‌شود، در حالی که این تغییرات زودهنگام آسیب‌هایی را به منافع ملی می‌زند. متابعت‌پذیری، وابسته به تفکری خاص بودن و... در تمام دولت‌ها، محوری برای انتخاب وزرا به‌شمار می‌رود؛ از این‌رو افرادی انتخاب می‌شوند که رویکرد آنها با دولت و برنامه‌های آن هماهنگی بیشتری داشته باشد. این روند را حتی در انتخاب وزیر جدیدی که به‌تازگی تغییر کرد هم شاهد بودیم. وی افزود: تایید شخص از سوی سازمان‌ها و مدیران مهم‌تر از این است که فرد از دل همان وزارتخانه‌ای انتخاب شود که قرار است مدیریت آن را بپذیرد.

او در ادامه درباره ویژگی‌های وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: با توجه به شرایطی که کشور دارد و محدودیت‌های تجاری و صنعتی، چاره‌ای نیست جز اینکه گزینه انتخاب‌شده از همان ساختار و بافت باشد که در تعارض با دولت قرار نگیرد.

وی اضافه کرد: وزیر جدید نباید در روز نخست ورود، دست به تغییر مدیران قبلی بزند. این در حالی است که عموما برای دولتمردان تغییر مدیران، ارزشمندتر از موفقیت افراد در کارشان است.

او گفت: با حضور وزیر جدید، افرادی برای بدنه آن وزارتخانه انتخاب می‌شوند یا می‌مانند که به‌لحاظ ایدئولوژی تفاوتی با بدنه اصلی نداشته باشند.

این فعال صنعت افزود: در بسیاری از مواقع، افراد تغییر می‌کنند به جرم اینکه در دولت قبل مدیر بوده‌اند؛ بنابراین یکی از توصیه‌ها این است که وزرای جدید در ابتدای ورود دست به تغییرات مدیریتی نزنند که منجربه هرزرفتن زمان و فرصت‌های کاری می‌شود.

▣ ضرورت انتخاب از دل سازمان‌ها

عضو هیات‌مدیره انجمن مدیران صنایع و کنفدراسیون صنعت ایران در ادامه سخنان خود عنوان کرد: منطق می‌گوید فردی باید سکاندار نهادی به کلانی یک وزارتخانه شود که نیاز به آموزش نداشته و در داخل همان سیستم رشد کرده باشد. این فرد باید به قوانین و ساختار آشنا بوده و نخواهد از صفر شروع کند، اما در عمل شاهدیم که ملاک‌هایی غیراز این منطق در دستورالعمل انتخاب‌ها قرار می‌گیرد.

محمدحسین فلاح با بیان اینکه به‌طور معمول به‌دنبال افرادی هستیم که قبلا مدیر نبوده باشند، یادآور شد: اگر نگاه شایسته‌سالاری و تخصص‌گرایی باشد باید وزیر امروز، مدیر دیروز یکی از دولت‌های قبل بوده باشد که از رده‌های پایینی همان وزارتخانه رشد کرده و به مقام مدیریت ارشد رسیده است. اما با توجه به رویکردی که نه‌فقط در دولت فعلی که در دولت‌های پیشین هم وجود داشته، ملاک انتخاب افراد برای سکانداری عدم‌حضور در دولت قبل است.

او تصریح کرد: اگر بخواهیم انجام امور با آزمون‌وخطا جلو نرود و تصمیم‌های اشتباه گرفته نشود، چاره‌ای نیست جز انتخاب فردی شایسته که پیش از وزیر شدن به‌عنوان مدیر در همان وزارتخانه، سال‌ها تجربه کسب کرده باشد.

او اظهار کرد: در حال‌حاضر معیاری که برای انتخاب وزیر صنعت، معدن و تجارت وجود دارد، انطباق ایدئولوژی بوده و ادامه مسیر نادرست گذشته است.

این کارشناس حوزه صنعت گفت: آشفتگی‌هایی در برخی نهادها مانند سازمان برنامه‌وبودجه وجود دارد که از دولت نهم و دهم آغاز شده است. اگر امروز شاهد انسجام در تصمیم‌گیری‌ها نیستیم، به این دلیل است که انتصاب‌ها، علمی و بر پایه تجربه مرتبط انجام نمی‌شود. وی ادامه داد: سبک و سیاق انتخاب و انتصاب افراد مانند ابتدای انقلاب و براساس شناخت عقیدتی است؛ بنابراین بسیاری از وعده‌ها مانند رفع بیکاری، جلوگیری از مهاجرت، تامین انرژی، مسکن و... محقق نشده، چون اهل فن، سوار بر کار نیستند.

▣ لزوم نظرسنجی از تشکل‌ها

محمدحسین فلاح با اشاره به برخی نظرسنجی‌ها پیش از انتخاب و معرفی افراد برای حوزه‌های مدیریتی، عنوان کرد: در گذشته برای وزرا از جماعت‌های مرتبط با وزارتخانه‌ها نظرسنجی می‌شد. مشاوره گرفتن از تشکل‌ها و انجمن‌ها، خطا در تصمیمات را کاهش داده و در مرحله اجرای برنامه‌ها، فرصت‌های زمانی از دست نمی‌رود.

> نصراله محمدحسین فلاح: انتصاب افراد براساس شناخت عقیدتی‌سیاسی انجام می‌شود

ملاک تغییرات چیست؟

در ادامه احسان سلطانی از دیگر کارشناسان حوزه صنعت درباره ویژگی‌های وزیر صنعت، معدن و تجارت به صمت گفت: اصولا انتخاب‌ها حتی برای بخش صنعت هم جنبه سیاسی دارد. نکته دیگر، مسئله تغییر وزیر و تحول در معاونان و مدیران یک وزارتخانه است. تغییر وزیر، تاثیر منفی بر فعالیت وزارتخانه حداقل در مدتی کوتاه خواهد داشت، اما در ادامه این مسئله با تغییر مدیران میانی و ارشد تشدید می‌شود.

وی افزود: از سوی دیگر، فشاری که نمایندگان خانه ملت درباره عملکرد وزرا به دولت می‌آورند، فقط مربوط به وزرای اقتصادی و صنعتی بوده در حالی که عملکردها در برخی وزارتخانه‌های دیگر هم مناسب نیست. به‌عنوان مثال، بیش از یک سال است که تیم وزارت امور خارجه روی موضوع برجام و احیای آن مذاکره می‌کنند. برخی برنامه‌ها به‌نوعی بلاتکلیف نتیجه این مذاکرات بوده و تولیدکنندگان اجرای برخی برنامه‌های خود را وابسته به نتایج این مذاکرات می‌دانند. او ادامه داد: همچنین بخشی از دغدغه نمایندگان مجلس یازدهم این است که فرد موردنظر چقدر کارگزار خوبی است؛ بنابراین می‌توان گفت برخی دغدغه‌ها، در بنگاه‌های صنعتی و معدنی یا حتی می‌توان گفت انحصار واردات و رانت‌های موجود در این حوزه است.

این کارشناس صنعت در ادامه سخنان خود اظهار کرد: چرا درباره عملکرد وزارت علوم، تحقیقات و فناوری پرسش نمی‌شود؟ به‌نظر می‌آید در تغییرات وزرا ملاک عمل موفقیت در اجرای برنامه‌ها نباشد.

ضرورت تفکیک

سلطانی در ادامه با اشاره به بزرگی و وسعت وزارت صنعت، معدن و تجارت عنوان کرد: در گذشته وزارت صنعت، معدن و تجارت ۴ وزارتخانه مجزا اعم از صنایع، صنایع سنگین، معادن و فلزات و بازرگانی بود. ایران همچون ژاپن نیست که وزارتخانه‌ها را ادغام و توان مدیریت چنین وزارتخانه‌های کلانی را داشته باشد؛ بنابراین، سکانداری یک فرد بر وزارتخانه‌ای به این کلانی، پاسخگو نبوده و مشکلات ادامه خواهد داشت.

این کارشناس حوزه صنعت معتقد است که وزیر انتخابی باید از بدنه وزارتخانه باشد و در چارت سازمانی در بخش‌های مدیریتی پله‌پله رشد کرده و بالا آمده باشد. این در حالی است که وزرا معمولا از بیرون بدنه وزارتخانه انتخاب و منصوب می‌شود؛ بنابراین می‌توان گفت در این انتخاب‌ها، شایسته‌سالاری محلی از اعراب ندارد.

او گفت: نه‌فقط وزیر که حتی مدیران میانی و ارشد هم در بدنه خود سازمان رشد نکرده‌اند و اتوبوسی همراه با وزیر می‌آیند و می‌روند. روالی که در دولت‌های قبل هم وجود داشت. در نتیجه این هرج‌ومرج برآیند شیوه عملکرد در انتصاب وزرا و معاونان است.

دغدغه‌مندی انتصاب‌ها

سلطانی تاکید کرد: مشاجرات بر سر کار کردن یا نکردن افراد نیست و برخی منافع بعضی تغییرات را به‌وجود می‌آورد؛ در نتیجه بدون اصلاح ساختار، اشتباه‌های گذشته تکرار و حتی در هر دوره تشدید هم می‌شود.

این کارشناس حوزه صنعت در پایان گفت: این مسئله در امور اجرایی بیشتر نمود دارد.

> احسان سلطانی: وزیر انتخابی باید از بدنه خود وزارتخانه باشد

سخن پایانی

بنا بر این گزارش، کارشناسان حوزه صنعت تاکید دارند وزیر انتخابی برای وزارتخانه‌ای به بزرگی صنعت، معدن و تجارت باید از دل همان وزارتخانه باشد. این فرد باید مراحل رشد مدیریتی را از سطح پایین آغاز کرده و پله‌پله جلو آمده باشد. اما متاسفانه در انتصاب‌ها بیشتر مدیران از بیرون مجموعه و خارج از بدنه همان سازمان انتخاب می‌شوند و این امر مشکلات بسیاری را در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای برنامه‌ها به‌وجود می‌آورد. تاکید افراد درباره ویژگی سکاندار وزارت صنعت، معدن و تجارت فقط سیاست‌گذاری و کنترل است و نباید در امور اجرایی دخالت داشته باشد. به‌عنوان مثال، مسئولیت و وظیفه وزارت صنعت، معدن و تجارت در حوزه صنایع از جمله خودروسازی فقط سیاست‌گذاری در سطح کلان بوده و پیاده‌سازی آن در جزئیات با شرکت‌های تولیدی است.

ضعف مدیریت نخستین حلقه زنجیره ناکارآمدی

آیا صنعت فولاد به‌سمت ابربحران حرکت می‌کند؟

۴ دهه نامطلوب برای کارگران

مدیریت رانتی، مصیبت واردشده به بخش معدن

عکس: صمت

به‌باور کارشناسان، سوءمدیریت آسیب بسیار بزرگی نه‌تنها به بخش معدن که به تمامی حوزه‌های اقتصادی کشور وارد کرده است.
نبود هماهنگی میان نهادهای مدیریتی و دولتی و موازی‌کاری‌های بیهوده، فقدان تخصص کافی، تصمیم‌گیری‌های شتابزده نهادهای دولتی و در نهایت کمبود آموزش‌های مدیریتی از جمله مسائلی است که سال‌هاست بخش معدن کشور را آزار می‌دهد تا جایی که گفته شده اصلی‌ترین معضل معدن پس از نبود تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی سوءمدیریت است.

چالش مدیریت دولتی معادن

سالار باوند، کارشناسی امور معدنی گفت: برخی مسئولان برای آنکه بتوانند معادن را به افراد مدنظر خودشان واگذار کنند، تلاش می‌کنند تا فعالیت معادن را ناکارآمد جلوه دهند.

به‌گزارش ماین‌نیوز باون، یکی از چالش‌های اصلی در حوزه معادن را واگذاری غیراصولی معادن دانست که بخشی از آن از طریق قراردادهای پیمان مدیریت شکل می‌گیرد.

وی در شرح الگوی «پیمان مدیریت» گفت: این شیوه که از اواخر دولت ششم در حوزه معادن شکل گرفت و بررسی مجموعه‌های معدنی که به این شکل واگذار شده‌اند نشان می‌دهد افرادی که برای مدیریت انتخاب شده‌اند، از تخصص و توان مدیریتی لازم برخوردار نیستند و با اعمال نفوذ موفق می‌شوند بر صندلی مدیریت بنشینند.

این کارشناس و فعال معدنی معتقد است این سیاست سبب‌شده مجموعه‌های معدنی به سمتی و سویی سوق داده شوند که واگذاری آن توجیه‌پذیر باشد.

■ پیمان مدیریت یا پیمانکاری

باوند با اشاره به تفاوت قرارداد پیمان مدیریت با پیمانکاری گفت: پیمان مدیریت یعنی گروهی که مدیریت یک مجموعه را بر عهده می‌گیرند، صرفا با دولت پیمان می‌بندند و هیچ سرمایه‌گذاری در معدن انجام نمی‌دهند و به ازای این قرارداد، حقوق یا حق‌السهم از دولت می‌گیرند.

وی افزود: کسی که از طریق قرارداد پیمان مدیریت در یک مجموعه معدنی فعالیت می‌کند، نه سرمایه دارد و نه تجهیزات و ماشین‌آلات و همه این امکانات از دولت است و آن شخص یا گروه فقط به جای دولت تصمیم می‌گیرد، کار می‌کند و امضا می‌کند، اما در قرارداد پیمانکاری، سرمایه‌گذاری و تامین ماشین و آلات و تجهیزات بر عهده پیمانکار است.

■ گلوگاه‌هایی در قراردادها

باوند با اشاره به ایجاد گلوگاه‌هایی در این نوع قراردادها گفت: برای آنکه بتوانند معادن را به افراد خاص واگذار کنند، در قراردادها مواردی را ذکر می‌کنند یا قیمتی را پیشنهاد می‌دهند تا افرادی که به‌طور طبیعی در مزایده معادن شرکت می‌کنند، حاضر به مشارکت نشوند و بتوانند افراد مدنظر خود را به‌عنوان برنده مزایده اعلام کنند.

چالش مدیران سفارشی

به گزارش جهان صنعت نیوز، حسن حسینقلی، رئیس اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی ایران گفت: بحث مدیران سفارشی، یکی از مشکلاتی است که مدت‌هاست بخش معدن با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند. مشکل اساسی اینجاست که بسیاری از شرکت‌های خصولتی و دولتی و به‌ویژه کسانی که در عرصه فولاد صاحب سرمایه هستند، عواملی را در وزارتخانه داشته و در نتیجه توانسته‌اند منافع خود را پیش ببرند.

به گزارش جهان صنعت‌نیوز، وی گفت: برخی مدیران هم در وزارت صنعت،معدن و تجارت تابع قانون نیستند. در نتیجه شاهد تامین منافع عده‌ای خاص از یک سو و ضعف عملکرد وزارتخانه در صیانت از حقوق معدنکاران از سوی دیگر بوده‌ایم و همه‌چیز علیه معادن کوچک و متوسط پیش رفته، چراکه آنها هیچ آشنا و امتیازی نداشته‌اند.

■ جایگزینی مدیران رانتی

دبیر اتحادیه صادرکنندگان سرب‌وروی ایران درباره اینکه چه انتظاراتی در این زمینه از دولت دارید، گفت: انتظار فعالان بخش خصوصی این بود که وقتی ابراهیم رئیسی می‌آید مدیران باتجربه را جایگزین مدیران رانتی کند. همچنین زمینه جذب و استفاده از جوان‌های تحصیلکرده در حوزه معدن فراهم آورد تا بیکار نمانند، اما هنوز این اتفاق نیفتاده و انتظارات ما برآورده نشده است. حسینقلی در ادامه اظهار کرد: باید به این نکته اشاره کرد که افراد دلسوز برای معدن و معدنکاری هم کم نیستند، اما مشکلی که با آن دست‌به‌گریبان هستیم، مدیریت دیکتاتوری در حوزه معدن است. این روند باعث‌شده از هیچ‌گونه بحث، مشورت و شورایی بهره‌ای نبریم و صحبت‌های بخش خصوصی شنیده نشود. دبیر اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی ایران با اشاره به پیشنهاداتی که بخش خصوصی از ابتدای آغاز به کار دولت سیزدهم داده، خاطرنشان کرد: روز اول دولت سیزدهم، پیشنهاد کردیم ستادهای سیاست‌گذاری و مشورتی تشکیل شود تا صاحبان صنایع و فکر که باتجربه و متخصص هستند در این حوزه ورود شوند، اما اصلا به این موضوع توجه نشد.

■ ناامنی سرمایه‌گذاری

دبیر اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی ایران با بیان اینکه مدیران رانتی ضررهای بسیاری به معادن کشور زده‌اند، تصریح کرد: متاسفانه چنین افرادی امنیت سرمایه‌گذاری را در این بخش به خطر انداخته‌اند.

وی با اشاره حجم گسترده دستورات یک‌شبه و عدم‌امنیت سرمایه‌گذاری در بخش معدن گفت: این چالش باعث شده معادن ضرر کنند و رو به تعطیلی بروند. آخرین دستور برای حل مشکلات این بوده که همه‌چیز باید در بورس کالا وارد شود، اما سوال این است که وقتی کالایی در جامعه موردنیاز نیست و می‌تواند صادر شود، چرا باید وارد بورس شود؟! چرا باید نرخ را وزارت صنعت، معدن و تجارت تعیین کند؟! دبیر اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی ایران گفت: به‌طور مثال به سرب و روی فشار آورده‌اند که به بورس وارد شود، اما نتیجه آن تنها افزایش رانت‌خواری و سود برای یک عده دلال و واسطه است. این مسئله از آنجا ناشی می‌شود که تصمیم‌گیران بدون اینکه نظر اتاق بازرگانی را جویا شوند، دست به عمل می‌زنند و پس از چند سال تازه متوجه می‌شوند تصمیمات اشتباهی گرفته بودند. حسینقلی تصریح کرد: زمانی که در روند تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری‌های رسمی و کلان بخش معدن، روند واحدی وجود نداشته باشد، نخستین ضربه به بدنه فعالیت‌های تجاری و اقتصادی وارد خواهد شد. در این شرایط، از رغبت سرمایه‌گذاران برای ورود به فعالیت معدنی کاسته شده و در ادامه چرخه حیات معادن دچار بحران می‌شود.

■ بروکراسی گسترده

دبیر اتحادیه صادرکنندگان سرب و روی ایران با اشاره به اینکه سال‌هاست بر حجم بروکراسی افزوده شده، اظهار کرد: زمانی بانک مرکزی هر روز یک بخشنامه صادر می‌کرد، آن هم به‌دست کسانی که تخصصی در اقتصاد و تولید نداشتند و خودشان هم سردرگم بودند.

وی ادامه داد: اگر تنها از یک بخش از زنجیره تولید حمایت شود، این مسئله به ضرر بخش‌های دیگر تمام می‌شود. به‌طور مثال برای زغال‌سنگ و سنگ‌آهن نرخ تعیین کرده‌اند، اما از سویی فولادکارها کالای خود را با قیمتی بالا و حتی بیشتر از نرخ جهانی می‌فروشند!

■ انرژی قطره‌چکانی

حسینقلی با اشاره به دیگر مشکلات فعالان معدنی گفت: بسیاری از واحدها به‌دلیل محدودیت‌ها، نمی‌توانند برق و گاز موردنیازشان را تامین کنند. از سویی، دولت سوخت را هم قطره‌چکانی در اختیار آنها قرار می‌دهد. این در حالی است که معدنکار انرژی یادشده را برای رونق تولید نیاز دارد. او با این پرسش که آیا تا به حال دیده‌اید که معدنکاری سوخت را قاچاق کند از روند رفتاری مسئولان مربوطه ابراز تاسف کرد.

سخن پایانی

کارشناسان و فعالان حوزه معدن اتفاق‌نظر دارند که یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که بخش معدن را به رکود و تعطیلی کشانده، معضل فراگیری به‌نام مدیران رانتی است. بر این اساس باید هرچه سریع‌تر در مبانی و روش‌های مدیریتی در این حوزه‌های تجدیدنظر شود و بنیان‌های درستی برای مدیریت یکپارچه‌کننده، انگیزشی و تیم‌محور تعریف و اجرا شود.

گفت‌وگوی صمت با دو معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت

صنعت ماشین‌آلات صنایع دارویی، راهگشای توسعه و صادرات

صنعت ماشین‌سازی عرصه فناوری‌های نوین و دانش‌بنیان است و این صنعت صنعت‌ساز، شاخص توسعه‌یافتگی صنعتی و معیار سطح فناوری صنعت یک کشور است. در بازار داخلی ایران، هرچند واردات بی‌رویه ماشین‌آلات به کشور، در سال‌های گذشته باعث عدم فرصت رشد به صنعت ماشین‌سازی ایران شده بود؛ ولیکن در مواجه با تحریم‌های همه‌جانبه، با توجه به عدم امکان واردات، به ناچار اعتماد به صنعت ماشین‌سازی داخلی از سوی مصرف‌کنندگان و تصمیم‌سازان این حوزه شکل گرفت و با توجه با پتانسیل‌های بالای موجود در کشور به ویژه در حوزه نیروهای انسانی متخصص، شاهد رشد و اعتلای چشمگیر صنعت ماشین‌سازی در ایران بوده‌ایم.

صنعتی که برای یافتن جایگاه واقعی خود در تأمین نیازهای صنایع کشور، سال‌ها مورد بی‌توجهی قانون‌گذاران و مدیران ارشد اجرایی قرار گرفت، اما در لحظات حساس و سرنوشت‌ساز تحریم‌ها، یک‌تنه بار بزرگی بر دوش گرفت تا آسیب‌های کشور به حداقل برسد.

انجمن ماشین سازان صنایع دارویی ایران سال گذشته با هدف ساماندهی تولیدکنندگان این حوزه، تلاش در جهت تسهیل امور، رفع موانع تولید و حمایت از تولیدکنندگان داخلی با حمایت و رایزنی با وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ادارات دولتی مربوطه، همکاری و ارتباط با اتحادیه‌ها، انجمن‌ها و سندیکاهای مرتبط و... آغاز به کار کرد و در هفتمین نمایشگاه بین‌المللی ایران فارما (دارو و صنایع وابسته) که از تاریخ ۱۸ الی ۲۰ مهر ماه در محل مصلی امام‌خمینی(ره) برگزار شد حضور فعالی داشت. در خلال برگزاری این رویداد مهدی برادران معاون صنایع عمومی وزیر صمت و سیدمحمد موسوی معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات این وزارتخانه با حضور در غرفه انجمن ماشین سازان صنایع دارویی ایران در جریان فعالیت‌ها و اهداف انجمن قرار گرفتند. خبرنگار صمت پیرامون این موضوع گفت‌وگویی را با آنها ترتیب داده است.

■ داروسازان، سربازان خط مقدم جبهه سلامت

سید محمد موسوی معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صنعت، معدن و تجارت در مورد اهداف برگزاری نمایشگاه ایران فارما اظهار کرد: مهم‌ترین نکته‌ای که در این نمایشگاه مشاهده شد، نبرد سربازان ایرانی در جنگی بود که کرونا و تحریم‌های ظالمانه بر ملت ایران وارد کرده بود. ما ظلمی که در آن دوران به بخش دارو صورت گرفت را هرگز فراموش نمی‌کنیم و از یاد نمی‌بریم کشورهایی را که ما را از داشتن ماسک محروم می‌کردند. بنابراین می‌توان گفت سربازان خط مقدم سلامت در هفتمین نمایشگاه ایران فارما حضور داشتند. هرکدام از ۶۰۰ شرکت حاضر در این رویداد سردارانی هستند که توانستند در جنگ اقتصادی با همت و تلاش مهندسان و کارگران، نیازهای دارویی کشور را در آن دوره سخت برآورده کنند تا ما دست خود را به سوی بیگانه‌گان دراز نکنیم. وی افزود: خودکفایی که در این حوزه انجام شد، کاری شگفت‌انگیز و بی‌نظیر بود. بنابراین جا دارد همه رسانه‌های کشور سؤال کنند دشمنی که به ما مواد اولیه نمی‌دهد و مدام با ما مبارزه و مخالفت می‌کند و در دادن فناوری خباثت به خرج می‌دهد، کجاست؟ در نمایشگاه ایران فارما از یک سانتریفیوژ پیشرفته رونمایی شد که با دستاوردهای سازمان انرژی اتمی در یک سطح است. لذا نیاز است که مورد توجه و تقدیر قرار بگیرد.

موسوی در مورد نقش و جایگاه انجمن ماشین سازان صنایع دارویی اظهار کرد: ماشین‌سازان صنایع دارویی، یک انجمن نوپا است و در راستای تغییراتی که در چارت وزارت صنعت، معدن و تجارت رخ داده، شکل گرفته و سبب ایجاد اتفاقات خوبی شده است. در واقع این انجمن توانسته تولیدکنندگان دارو را از سازندگان تجهیزات صنعت جدا کند. اکنون ۱۷ شرکت در این انجمن عضو هستند و ۳۵ شرکت دیگر پتانسیل پیوستن به این انجمن را دارند. در این میان شرکت‌های دانش‌بنیان هم بیشترین نیاز دارویی کشور را برآورد می‌کنند. خوبی این نمایشگاه در این بود که نشان داد عمده نیاز کشور در حوزه دارو در داخل کشور فراهم می‌شود. نکته قابل توجه این است که ۹۵ درصد از نیاز غذا و داروی کشور، توسط شرکت‌های داخلی تأمین می‌شود که بخشی عمده آن بر عهده سازندگان ماشین‌آلات صنعت داروسازی است.

معاون صنایع ماشین‌آلات و تجهیزات وزارت صمت در پاسخ به این سؤال که مهم‌ترین محورها و برنامه شما در این معاونت چیست، اظهار کرد: اولین کار مدنظر ما، این است که با روش‌های نوین و فناوری‌های روز به سمت پایش وضعیت شرکت‌ها حرکت کنیم. دیگر نمی‌توان با سیستم‌های گذشته به سمت پایش نوین، گام برداشت؛ لذا به سوی سیستم‌های هوشمند حرکت کرده‌ایم. محور بعدی آن است که تراز هر صنعت و تولید را رسیدگی کنیم تا به سوی صادرات آن محصولات برویم. ما تا یک ماه آینده، نقشه راه صنعت ماشین‌سازی دارو را با گرایش به صادرات راه‌اندازی خواهیم کرد.

موسوی در پایان اظهار کرد: برآورد ما بر این است که در ابتدای امر بتوانیم در کشورهای دوست و همسایه، صادرات مطلوبی داشته باشیم. سانتریفیوژهایی که در هفتمین نمایشگاه ایران فارما رونمایی شد، گزینه خوبی است برای اهداف صادراتی برای کشورهای همسایه و همسو، همچون روسیه که تحریم هستند.

■ تأمین ۹۷ درصد نیاز دارویی کشور از داخل

محمد مهدی برادران معاون صنایع عمومی وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز در پاسخ به سؤال خبرنگار صمت در خصوص مزیت‌های برگزاری نمایشگاه ایران فارما گفت: نمایشگاه ایران فارما یا صنعت دارویی ایران، یکی از مهم‌ترین و معتبرترین نمایشگاه‌هایی است که هفتمین دوره آن از تاریخ ۱۸ تا ۲۰ مهرماه با همکاری و همیاری انجمن‌های تخصصی مخصوصاً انجمن ماشین‌سازان صنایع دارویی، وزارتخانه‌های صمت بهداشت و سایر نهادها و سازمان‌های مربوطه برگزار شد. خوشبختانه استقبال ویژه‌ای از این دوره از برگزاری نمایشگاه به عمل آمد و علاوه بر شرکت‌های داخلی، شرکت‌های خارجی نیز نقش پررنگی در این نمایشگاه ایفا کردند.

وی در ادامه با بیان اینکه یکی از اهداف مهم ما کمک به مثبت شدن تراز تجاری کشور است، گفت: صادرات یکی از مهم‌ترین موضوعاتی است که در این نمایشگاه مطرح شده است. برآورد ما بر این است یکی از صنایعی که می‌تواند به ما در بهبود این روند کمک کند، صنعت دارو است. متاسفانه این صنعت تاکنون مغفول مانده است. اگر ما در این صنعت موفق به صادرات گسترده شویم، ترکیب کالاهای صادراتی کشور از کالاهای فعلی به کالاهای پیچیده ارتقا پیدا خواهد کرد. برخی از شرکت‌هایی که در این نمایشگاه حضور داشتند در میان ۵ کشور تولیدکننده برتر قرار گرفته‌اند؛ این موضوع نشان دهنده آن است که شاخص پیچیدگی محصولات در رتبه بالایی قرار دارد.

برادران افزود: ما در تأمین مواد اولیه دارو بعد از چین و هند در رتبه بعدی قرار داریم. در حوزه تولید دارو هم توانسته‌ایم ۹۷ درصد از نیاز داخلی کشور را تأمین کنیم که جز افتخارات کشور است. امیدوار هستیم که این روند توسعه ادامه پیدا کند و به‌طور کامل نیاز کشور با محصولات دارویی ساخت داخل تأمین شود.

وی در پاسخ به این سؤال که نقش انجمن ماشین‌سازان صنایع دارویی ایران در نیل به اهداف کلان وزارت صمت را چگونه ارزیابی می‌کنید، اظهار داشت: یکی از اقدامات خوبی که در دولت سیزدهم صورت گرفت، توجه به ماشین‌آلات به شکل اختصاصی بود. سابق بر این در حوزه ماشین‌آلات در رده معاونت به شکل تخصصی فعالیت نداشتیم و مسائل مربوط به این حوزه در اداره کل تخصصی بررسی می‌شد. خوشبختانه در ساختار جدید وزارت صمت این حوزه از اداره کل به معاونت ارتقا پیدا کرده است. متناسب با این تغییر ساختار، انجمن‌های تخصصی همانند انجمن تخصصی ماشین‌آلات ساخت صنایع دارویی نیز ایجاد شده‌اند. این آغاز راه است و بر اساس چشم‌اندازی که ترسیم کرده‌ایم در سال‌های آینده صنعت ماشین‌آلات ساخت صنایع دارویی کشو رشد بالایی خواهد شد و به بهبود کیفیت ساخت دارو کمک شایانی خواهد کرد. ضمن اینکه سبب افزایش صادرات دارو و سپس باعث افزایش بهره‌وری آن برای اقتصاد کل کشور خواهد شد.

معاون صنایع عمومی وزارت صمت در پایان اظهار کرد: ما باید سعی کنیم در یک حوزه، تولیدکننده نباشیم، بلکه باید با برخی از کشورها سرمایه‌گذاری مشترک انجام دهیم و کارخانه‌های جدیدی را ایجاد کنیم. اکنون در حوزه ساخت سرم با رونمایی که در این نمایشگاه صورت گرفت، موفق ظاهر شدیم و برای اولین بار ماشین‌آلات سرم‌سازی در این نمایشگاه رونمایی شد. این نشان می‌دهد که هم نیازهای داخلی را می‌توانیم برطرف کنیم و هم در آینده صادرات داشته باشیم.

یادداشت

رقابتی که بوی خطر می‌دهد

آرش ابراهیم‌آبادی
استاد دانشگاه

بیش از نیم قرن پیش در دوران آپولو و اسپوتنیک رقابت فضایی برای تسلط بر فضای ماورای زمین شروع شد. در آن زمان ایالات‌متحده و اتحاد جماهیر شوروی بر بعضی اصول و مبانی اولیه برای ادامه فعالیت‌های فضایی توافق کردند.

امروزه باز شاهد آغاز دور جدیدی از رقابت‌های فضایی هستیم، اما با این تفاوت که از شرایط فعلی بوی خطر هم به‌مشام می‌رسد.

موضوع به هماهنگی و همکاری نداشتن چین و امریکا در زمینه فعالیت‌های فضایی و اکتشافات برمی‌گردد که می‌تواند منجر به رقابت غیرسازنده و درگیری بر سر استخراج بالقوه صدها میلیارد دلار منابع از فضا و به‌ویژه از ماه بینجامد.

هریک از طرفین قوانین یکدیگر را خلاف منافع خود می‌دانند، به‌ویژه آنکه چین به‌تازگی ایستگاهی فضایی با فناوری‌های پیشرفته راه‌اندازی کرده که به رقابت‌ها دامن زده است.

نتیجه این ژئوپلتیک فضایی که تا پیش از این به نفع بشر تمام می‌شد، در حال حاضر بازتابی از رقابت‌ها و کشمکش‌های روی زمین است که در یک سوی آن، ایالات‌متحده و هم‌پیمانانش قرار دارند و در سوی دیگر چین و روسیه ایستاده‌اند.

چین طرف مقابل را به تلاش برای ایجاد ناتوی فضایی متهم می‌کند و دلیل آن را ارائه پیش‌نویس توافقنامه آرتمیس از سوی ایالات‌متحده‌امریکا، بدون مشارکت دادن چین عنوان می‌کند. در سال ۲۰۲۰ کشورهای استرالیا، کانادا، ایتالیا، ژاپن، لوکزامبورگ، امارات‌عربی‌متحده و بریتانیا توافقنامه‌ای را با امریکا به‌امضا رساندند تا براساس آن و در چارچوب یک رژیم حقوقی جدید، بتوانند موج تازه‌ای از اکتشاف را در ماه و سایر ستارگان را آغاز کنند و مجوز ایجاد یک «منطقه امن» برای بهره‌برداری از منابع فرازمینی را به‌دست آورند.

ناسا قصد دارد که با همکاری دیگر کشورهای عضو این توافق، از سال ۲۰۲۳ میلادی اقدام به ساخت یک «مینی‌ایستگاه» و استقرار آن در مدار ماه کند. همچنین اعلام شده که در سال ۲۰۲۴ میلادی، ۲ فضانورد امریکایی که یکی از آنها زن است، در چارچوب ماموریت آرتمیس ۳ به ماه سفر خواهند کرد. وقوع جنگ میان روسیه و اوکراین هم به اختلافات و رقابت‌های جبهه شرق و غرب دامن زد که تاثیرات آن خواه و ناخواه بر فعالیت‌های فضایی هم اثر گذاشته است.

اما آیا قوانین بین‌المللی برای کنترل فعالیت‌های بشر در فضا وجود دارد؟

نیم قرن پیش، ایالات‌متحده‌امریکا و اتحاد جماهیر شوروی مجموعه‌ای از قوانین را در سازمان ملل متحد مطرح کردند و اصول و چارچوبی را برای اداره و ادامه نسل بعدی فعالیت‌های فضایی وضع کردند. در حال حاضر همان‌طور که چین و روسیه روی زمین تعامل خوبی با جبهه غرب ندارند، به‌نظر می‌رسد در برنامه‌های فضایی و قوانین وضع‌شده هم به یکدیگر بی‌اعتماد هستند. البته هریک از طرفین دلایل خاص خود را دارند. به‌عنوان مثال، در سال ۲۰۱۱ در ایالات‌متحده قانونی به‌امضا رسید که ناسا را از تعامل با همتای چینی منع می‌کرد. علاوه بر این، چین از همکاری در ایستگاه فضایی بین‌المللی کنار گذاشته شد و این امر چین را بر آن داشت که به‌دنبال ساخت ایستگاه فضایی خود برود. پس از وقوع جنگ اوکراین، کشور روسیه هم از قطع همکاری فضایی در ایستگاه بین‌المللی خبر داد. از سوی دیگر، این کشور از پروژه‌های فضایی مشترک با اروپا هم کنار گذاشته شد. این اتفاقات همه و همه، موجب عمیق‌تر شدن اختلافات شرق و غرب شده است و از آنجا که اختلافات و دیدگاه‌های متفاوتی درباره نظام فضایی در روی زمین وجود دارد، انتظار نمی‌رود به‌زودی قانونی جامع و مورداقبال همه طرف‌ها تدوین شود. در سایه فقدان چنین قانونی برای کنترل فعالیت‌های فضایی، طرفین یکدیگر را به زیاده‌خواهی و نقض قوانین متهم می‌کنند. به‌عنوان‌مثال، چندی پیش پکن ادعا کرده بود که ماهواره‌های اسپیس X به ایستگاه فضایی چین بسیار نزدیک شده‌اند که ممکن است خطرآفرین باشند و از طرف دیگر هم غرب چین را به‌دلیل ورود کنترل‌نشده راکت ۲۱ تنی به جو زمین موردانتقاد شدید قرار داد.

در حال حاضر امریکا در حال نوشتن پیش‌نویس طرحی برای استخراج معادن در کره ماه است که همان‌طور، پیش از این هم اشاره شد به توافقنامه آرتمیس شهرت دارد. این توافقنامه براساس معاهده فضای ماورای جو زمین در سال ۱۹۶۷ پایه‌گذاری شده است.

چین و روسیه مخالفت خود را به‌دلیل مشارکت ندادن آنها در فرآیند تصمیم‌گیری اعلام کرده‌اند.

به‌علاوه، این پیش‌نویس به‌صورت رسمی با متحدان امریکا در میان گذاشته نشده،اما تاکنون حدود ۱۹ کشور از این توافقنامه حمایت کرده‌اند.

در این توافقنامه، طرحی برای قوانین اعزام انسان به ماه و تاسیس ایستگاه فضایی روی سطح کره ماه ارائه شده است.

این پیش‌نویس چارچوبی را تحت قوانین بین‌المللی تعریف می‌کند تا شرکت‌های فضایی بتوانند از منابع خود بدون اینکه تداخلی با دیگر شرکت‌ها داشته باشند، بهره‌برداری کنند. یکی از مشکلات چین با این توافقنامه بر سر آن مناطق امن و ایمنی است که بر سطح ماه تعیین می‌شوند و دیگران را از رفتن به این مکان‌ها منع می‌کنند.

چین این موضوع را به غصب زمین‌های پنهانی متهم می‌کند که ناقض قوانین بین‌المللی است. چین مایل به قانون‌گذاری در سازمان ملل متحد است تا از این طریق بتواند حمایت بیشتر کشورهای همسو با خودش را جلب کند.

چنگسیت دستاورد جدید چین در ماه

در کنفرانس مشترک سازمان انرژی اتمی و سازمان ملی فضایی چین، که در ۹ سپتامبر برگزار شد، دانشمندان موسسه تحقیقات زمین‌شناسی اورانیم پکن اعلام کردند بعد از آزمایشات فراوان روی نمونه‌های حاصله از سطح ماه موفق به کشف ششمین ماده معدنی در سطح ماه شدند. به‌گزارش ایروپکس، این مهم چین را به سومین کشوری بدل کرد که موفق به کشف ماده معدنی از سطح ماه شده است.

این ماده معدنی که چنگسیت نامیده شده است، کمابیش در ابعاد ۱۰ میکرون قرار دارد. دانشمندان چینی در این‌باره می‌گویند: «خانواده مریلیت‌ها به ۲ گروه تقسیم می‌شوند؛ گروه اول وایت‌لاکیدها هستند که در روی زمین یافت می‌شوند و گروه دوم مریلیت‌ها». دانشمندان مدعی هستند که «چنگسیت نیز عضو جدیدی از این خانواده است که یک کانی فرازمینی محسوب می‌شود و تنها در ماه و شهاب‌سنگ‌ها یافت می‌شود».

گفته می‌شود ترکیب عنصری و محتوایی چنگسیت نسبت به مواد معدنی شناخته‌شده در این گروه متفاوت است و یک ماده معدنی فسفاته جدید در کانی‌شناسی به‌شمار می‌رود. این ماده ۲ ویژگی اساسی دارد؛ ترکیب شیمیایی و ساختار بلوری. ترکیب شیمیایی به ساختار عناصر تشکیل‌دهنده آن اشاره دارد و ساختار بلوری به‌نحوه چیدمان این عناصر. هر ماده معدنی به مجموعه‌ای از شرایط و قوانین وابسته است. اگر یک جایگاه در ساختار شیمیایی یک ماده اشغال شده باشد یا چینش عناصر به‌شکل متفاوتی رقم بخورد، یک کانی با ویژگی‌های جدید به‌وجود خواهد آمد.

لازم به ذکر است که یک روز پس از انتشار خبر کشف چنگسیت، چین اعلام کرد طی ۱۰ سال آینده،۳ مدار گرد بدون سرنشین به ماه می‌فرستد. چین برنامه اکتشاف ماه را در سال ۲۰۰۴ آغاز کرد و ۳ سال بعد نخستین فضاپیمای خود را به فضا پرتاب کرد.

در گزارش صمت از نبود بازار جهانی برای فناوری ایرانی مطرح شد

ضعف مدیریت، نخستین حلقه زنجیره ناکار آمدی

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

چند ماهی از تصویب آیین‌نامه حمایت از تولید دانش‌بنیان و اشتغال آفرین در حوزه‌های مرتبط با وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌گذرد. اهداف آیین‌نامه یادشده، که ۱۹مرداد امسال در جلسه هیات‌وزیران تصویب شد، عبارتند از: ارتقای تولید دانش‌بنیان در بنگاه‌های تولیدی و کسب‌وکارهای صنعتی ـ معدنی، تحقق همپایی در فناوری‌های پیشران حوزه صنعت، معدن و تجارت، کمک به رفع مسائل راهبردی کشور از طریق فناوری و نوآوری، پیش‌بینی و بازارسازی محصولات صنعتی، مدیریت و راهبری ابزارهای تامین مالی تحقیق و توسعه و توسعه فناوری ویژه بنگاه‌های صنعتی ـ معدنی، استفاده از دانش و فناوری‌های روز جهانی و همچنین اتصال محصولات فناورانه داخلی به بازارهای جهانی و قرار گرفتن در زنجیره‌های بین‌المللی و افزایش حجم بازار تولیدات و توسعه صادرات است. آنچه در گزارش امروز صمت به آن پرداخته‌ایم، «اتصال محصولات فناورانه داخلی به بازارهای جهانی و قرار گرفتن در زنجیره‌های بین‌المللی» است گزارشی که در پی می‌خوانید نظرات علی‌خان نصر اصفهانی، استاد دانشگاه و علی سلگی، دبیر کل انجمن سنگ ایران درباره چالش‌های تحقق این هدف است.

عکس: صمت

قدرت‌نمایی در میدان دانش

علی‌خان نصر اصفهانی ـ استاد دانشگاه: در حال حاضر حوزه معدن در کشور ما با گرفتاری‌های گوناگونی دست و پنجه نرم می‌کند که همه بخش‌ها از استخراج گرفته تا فرآوری و صادرات مواد معدنی را متاثر کرده است، اما در بخش سرمایه انسانی و نیروی کارآمد، متخصص و توانمند توانایی‌های بالقوه و بالفعل زیادی وجود دارد. حال سوال اینجا است که چرا تاکنون برای صادرات دانش و توان علمی این متخصصان برنامه‌ای نداشته‌ایم و توان آنها بلااستفاده مانده است. این کم‌توجهی دانش‌آموختگان را سرخورده می‌کند و به‌سوی مهاجرت سوق می‌دهد. آیا منطقی نیست که در شرایط فعلی، که با تحریم و کمبود امکانات روبه‌رو هستیم، این جوانان را در قالب مجموعه‌های دانش‌بنیان گرد آوریم و برای صادرات تولیدات علمی و فنی آنها توجه بیشتری داشته باشیم؟

گوش یا چشم؟

صادرات دانش تقابلی با فروش مواد معدنی یا فرآوری محصولات ندارد. ارتباط آنها مثل ارتباط چشم و گوش است؛ نه‌تنها در کار هم اختلالی ایجاد نمی‌کنند که مکمل یکدیگر هستند. در دنیای کنونی تولید دانش از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است و خوشبختانه ما در این زمینه در کشورمان از ظرفیت بسیار بالایی برخوردار هستیم و دانشگاه‌های بسیار خوبی داریم که باوجود همه محدودیت‌ها و سختی‌ها باز هم به تولید علم یا نوآوری مشغول هستند. اما بستر لازم برای استفاده از این دانش وجود ندارد و ارتباطی میان دانشگاه و صنعت نیست تا کارشناسان و متخصصان به حل مشکلات و مسائل مراکز تولید صنعتی یا خدماتی بپردازند.

در دانشگاه‌های کشورهای اروپایی، که تعداد زیادی از دانشجویان کشورهای دیگر از جمله ایران در آن حضور دارند، تمرکز فقط بر رفع مشکلات صنعت و ایجاد و خلق محصولات جدید است.

دانشگاه محل تربیت نیروی انسانی کارآمد و تولید علم براساس نیاز جامعه است، اما در بیشتر دانشگاه‌های کشور این موضوع استحاله پیدا کرده است. من به‌عنوان استاد دانشگاه با این موضوع مواجهم و از نزدیک شاهدم که برخی از دانشگاه‌ها کارکرد واقعی خود را از دست داده‌اند و به‌طورمعمول به‌شیوه دبیرستان کار می‌کنند.

این اتفاقی مبارک است

فروش نوآوری‌ها و تولیدات علمی و فناورانه چیزی است که در کشورهای صاحب دانش دنیا جا افتاده است. می‌توان تکنولوژی خلق کرد و آن را به‌فروش رساند. ارسال نیروی انسانی کارآمد و متخصص هم می‌تواند بسیار مفید باشد و ایران از جمله کشورهایی است که از نظر برخورداری از میزان متخصص در رتبه خوبی قرار دارد. شرکت‌های صنعتی بسیار بزرگی داریم که در حوزه‌های مختلف علمی و فناوری توانمند هستند و می‌توانند مشکلات حوزه معدن و صنایع معدنی را حل کنند. اگر دولت و دستگاه‌های حاکمیتی به این موضوع توجه داشته باشند و بستر مناسب را فراهم کنند، متخصصان می‌توانند در این حوزه فعال‌تر شوند و خدمات خود را در عرصه بین‌المللی ارائه دهند که این اتفاق مبارکی است. ما می‌توانیم با بهترین کیفیت، پایین‌ترین نرخ و شرایط بسیار خوب در امر اکتشاف با کشورهایی مانند برای افغانستان، سوریه، کشورهای افریقایی و مانند آن مشارکت کنیم و به‌نظر من، ارزآوری بسیار بی‌خطر، راحت و مطمئن خواهد بود و علاوه بر آن فرصتی فراهم می‌کند که نیروهای کارآمد ما، افق گسترده‌تری پیش چشم خود ببینند و بین‌المللی فکر کنند و بیاموزند که چگونه می‌توان با ارائه ایده‌ها و نوآوری‌های خود درآمدزایی داشته باشند.

سرشاخه‌های تصمیم‌گیری

اما سوال اینجاست که کجا باید چنین موضوعی را مدیریت کند؟ چگونه باید دانش به‌سمت کاربردی شدن و شکوفایی هدایت شود؟ وقتی قرار باشد چنین اتفاقی رخ دهد، بسیاری از نهادها باید مداخله کنند و به‌عنوان تسهیلگر کار را پیش ببرند. برای مثال چین یا کشورهای بزرگ دیگری که در این زمینه بسیار فعال هستند، از مدت‌ها پیش بسترسازی وسیعی انجام داده‌اند. منظور از بسترسازی در نظر گرفتن قوانین حمایتی و تشویقی و فراهم کردن قرار امکانات و کمک‌های لازم است.

تسهیل قوانین و عملیات تولیدی

قوانین در کشور ما برای چنین اقداماتی طراحی نشده است و قادر به پشتیبانی از چنین اقداماتی نیست. اگر کسی بخواهد پا در میدان بگذارد، بلافاصله با حساسیت‌های امنیتی، چالش‌های اقتصادی و محدودیت‌های قانونی روبه‌رو خواهد شد، ارتباط برقرار کردن با طرف‌های خارجی به‌دشواری ممکن است و این‌قدر سنگ پیش‌پای افراد گذاشته می‌شود که عطای کار را به لقای آن ببخشد. وقتی زمینی ظرفیت رشد برنج را ندارد، چطور می‌توان در آن برنجکاری کرد؟ به‌دلیل ناهماهنگی، جزیره‌ای اندیشیدن و وجود قوانین متناقض در کشور، در حال حاضر این مسیر دشوار و ناهموار است. به‌عقیده من، برای دستیابی به این هدف باید متخصصانی دور هم جمع شوند و بسترسازی لازم انجام گیرد و سازکارهای مناسب تعریف شود.

تعدد آرا و اختلاف‌نظر

آنقدر در همه زمینه‌ها دچار سیاست‌زدگی شده‌ایم که دیگر زمانی برای برنامه‌ریزی و هدایت نیروهای متخصص و جوان‌مان باقی نمانده است. به‌همین‌دلیل موارد متعددی دیده‌ایم که جوان فارغ‌التحصیل از بهترین دانشگاه‌های ما بعد از چند سال سرگردانی و ناتوانی در یافتن کار یا تامین سرمایه، راهی کشور دیگری می‌شود و بلافاصله جذب مراکز صنعتی، تحقیقاتی و دانشگاهی می‌شود، زیرا قوانین به‌درستی چیده شده است. به‌عنوان مثال، توجه کنید که ما قانونی باعنوان جلوگیری از صادرات مواد خام داریم که با شعارهای زیبا و تبلیغات فراوان به‌تصویب رسیده، اما به‌نظر می‌رسد پشت آن هیچ تفکر درستی وجود نداشته است، زیرا هنوز هیچ تعریف دقیق، مشخصی و استانداردی برای مواد خام وجود ندارد. یک ماده معدنی ممکن است به نظر یک ارزیاب گمرک خام باشد و ارزیاب دیگری، آن را فرآوری‌شده بداند، برای مثال سنگی که از یک معدن استخراج می‌شود و به‌صورت کیوب درمی‌آید، با یک تعریف ماده خام است و با تعریفی دیگر فرآوری شده. این تنها یک نمونه است که نشان می‌دهد قانون ضدونقیض‌های زیادی دارد و هنوز ناقص است. به‌همین دلیل، متاسفانه تعدد آرا و اختلاف‌نظر زیادی به‌وجود می‌آید.

کارآمدی و دوراندیشی

ناکارآمدی، معضل بزرگی است که در بیشتر حوزه‌های صنعتی به‌چشم می‌خورد. برای مثال قانون نوشته می‌شود و صادرات را تسهیل می‌کند. در کنار آن، ده‌ها دستورالعمل و بخشنامه صادر می‌شود تا جلوی آن را بگیرد. این مشکل از ناکارآمدی مدیران و قانون‌گذاران سرچشمه می‌گیرد.

نکته‌ای که نباید به آن بی‌توجه بمانیم، نقش مجلس در این زمینه است. بخش زیادی از نمایندگان ما که در زمینه معدن و صنایع معدنی مسئولیت قانون‌گذاری می‌کنند، تخصصی در این زمینه ندارند.

وقتی نماینده‌ای با تخصص نامربوط در کمیسیون صنایع و معادن عضو می‌شود و درباره قوانین معادن تصمیم‌گیری می‌کند، کار به اینجا ختم می‌شود. به‌گمان من، اگر قوانین کشورهای دیگر را ترجمه می‌کردیم و در کشور خود به‌کار می‌بردیم، بسیار کم‌ضررتر از این آزمون و خطای دائمی می‌شد.

> آیا منطقی نیست که در شرایط فعلی، که با تحریم و کمبود امکانات روبه‌رو هستیم این جوانان را در قالب مجموعه‌های دانش‌بنیان گرد آوریم و در راستای صادرات تولیدات علمی و فنی آنها تمرکز بیشتری داشته باشیم؟

صادرات خدمات فنی و مهندسی

علی سلگی ـ دبیر کل انجمن سنگ ایران: دانش فنی حوزه معدن در ایران از سطح قابل‌قبولی برخوردار است. اگر سیاست‌گذاری‌های درستی در این زمینه وجود داشته باشد و شرکت‌هایی که خدمات فنی در حوزه معدن ارائه می‌دهند، مورد حمایت قرار گیرند، به‌طورقطع می‌توانیم یکی از صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی به دیگر کشورها باشیم.

خوشبختانه در حال حاضر ما مشکلی در زمینه تامین ابزارآلات نداریم و بسیاری از آنها در ایران ساخته می‌شود. آنچه حوزه معدن ما از آن رنج می‌برد، مشکل مدیریتی است. این در حالی است که بسیاری از کشورهایی که روابط خوب و دوستانه‌ای با کشور ما دارند، از منابع طبیعی غنی و ارزشمندی برخوردار هستند، اما در زمینه دانش فنی ضعف‌های جدی دارند. این کشورها می‌توانند مشتریان بالقوه توان متخصصان و دانش‌آموختگان ما باشند. اما پیش از آنکه اقدام مستقیمی در این زمینه انجام گیرد، لازم است دولت پا پیش گذارد، سرمایه‌گذاری جدی انجام دهد، مقدمات کار را ایجاد کند و تسهیلات لازم را فراهم آورد.

غایبان بزرگ میدان

مشکل بزرگی که در حال حاضر وجود دارد، این است که ما در کشورهای دیگر حضور نداریم و دانش و توان ما شناخته‌شده نیست. برای مثال یک شرکت دانش‌بنیان را در نظر بگیرید که بتواند خدمات مختلف فنی و مهندسی ارائه دهد و از دانش خود استفاده کند و نقش مشاور را در پروژه‌های برون‌مرزی برعهده بگیرد. اگر این شرکت بخواهد در کشور عراق حضور یابد و فعالیت کند، با شرایط اقتصادی و سیاسی موجود به‌تنهایی توان و امکان این کار را دارد؟ پاسخ منفی است. از گام نخست که اخذ ویزا است، با مشکل و گرفتاری روبه‌رو خواهد شد تا موضوع تامین هزینه، حمایت داخلی، مشکلات امنیتی و چالش‌هایی مانند آن. دیگر توانی باقی نمی‌ماند تا این مجموعه بتواند با رقیبی که برای مثال از ترکیه می‌آید و هم از حمایت کشورش برخوردار است و هم ضمانت، امتیاز و مشوق‌های متعددی دریافت کرده، رقابت کند. بنابراین تردیدی نیست که هیچ شرکتی، چه صنعتی و معدنی باشد چه دانش‌بنیان، بدون استفاده از سازکارهای حمایتی نمی‌تواند پا در این میدان بگذارد و چنین ریسکی را تقبل کند.

مشکل مدیریتی یا قانونی؟

به‌نظر می‌رسد مشکل مدیریتی در این میان مانع برخورداری از توان فنی و دانش تئوری وجود دارد و به‌گمان من، مشکلات مدیریتی جدا از مشکلات و چالش‌های قانونی نیست، زیرا قوانین ابزار مدیریت است. وقتی گفته می‌شود مشکل اصلی کشور ما چالش‌های مدیریتی است، به این معنا است که با مجموعه‌ای از کم و کاستی‌ها و چالش‌های نرم‌افزاری دست به گریبان هستیم که راه را برای استفاده از فرصت‌ها سد کرده است. از بخشنامه و قوانین گرفته تا نگاه مدیران و سیاست‌های کلی که برای یک حوزه تعریف شده است و آگاهی یا ناآگاهی مدیر همه و همه در این حوزه مداخله دارند و حلقه‌ای از زنجیره ناکارآمدی هستند.

خلاصه اینکه مجموعه‌ای از قوانین و بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های معیوب و ناکارآمد دست به‌دست هم داده‌اند و اجازه عرض‌اندام به شرکت‌های دانش‌بنیان را نمی‌دهند تا خدمات لازم را به کشورهای جهان به‌ویژه همسایگان منطقه‌ای ارائه دهند.

تجارت مطمئن و سودآور

ارائه خدمات یکی از سودآورترین حوزه‌ها برای کشورهای صاحب دانش است. به‌عنوان مثال، بخش بزرگی از درآمدهای ملی کشوری مانند هندوستان از طریق ارائه خدمات نرم‌افزاری حاصل می‌شود، بنابراین تجارت توانایی علمی و خدمات فنی و مهندسی کارشناسان کشور ما هم روشی بسیار مطمئن و سودآور برای کسب درآمد پایدار به‌شمار می‌رود، اما برای دستیابی به این مهم و برخورداری از ثمره رشد دانش فنی و مهندسی نیازمند آن هستیم که تدابیری کلان اندیشیده شود. در حال حاضر بسیاری از شرکت‌های نرم‌افزاری و دانش‌بنیان در کشور وجود دارد که خدمات متنوعی به بزرگ‌ترین هلدینگ‌های داخلی ارائه می‌دهند، اما متاسفانه جای آنها در بازار بین‌المللی خالی است، زیرا یا در دنیا شناخته‌شده نیستند و حضوری ندارند یا در موارد معدود، راه خود را با اتکا به توان شخصی باز کرده و وجهه عمومی و ملی ندارند. به این منظور لازم است تسهیلات حمایتی، تشویقی برای این شرکت‌ها در نظر گرفته شود و از معافیت‌هایی برخوردار شوند تا توان بالقوه آنها به فعل درآید و فرصتی برای ارائه خدمات در عرصه بین‌المللی پیدا کنند.

سخن پایانی

در بخشی از کتاب «چالش‌های مدیریت دولتی در ایران» از حسن دانایی‌فرد آمده است: «یکی از انتقادات وارد به نظام مدیریت دولتی در ایران این است که فقط افراد خاصی می‌توانند وارد این حلقه شوند...» در بخش دیگر می‌خوانیم: «سال‌های سال است که مدیران پست‌های خود را با هم دست به‌دست می‌کنند. در هیچ‌کدام از رده‌های عالی، میانی، عملیاتی نظام شایسته‌سالاری حاکم نیست، بلکه نظام قومی، گروهی و گاه قبیله‌ای حاکم است. جابه‌جایی مدیران دولتی با روح مردم‌سالاری در تضاد است». بر این اساس، شاید پر بیراه نباشد که ناکارآمدی سیستم مدیریتی را ابرچالش کشور معرفی کنیم، چرا که به هر بخشی که نظر می‌اندازیم، ردپای این مشکل به‌وضوح به‌چشم می‌خورد.

توقف تجارت زیر سایه محدودیت‌های نظام‌پولی

کام تلخ تولیدکنندگان چغندر قند

تخصص‌گرایی، بازوی محرک ساختمان‌سازی

گوشی‌های آیفون ۱۴ موجود در بازار قاچاق هستند

سامانه همتا ضمن هشدار به فروشندگان گوشی‌های آیفون ۱۴ اعلام کرد باتوجه به وارد نشدن قانونی این مدل از گوشی‌ها، کلیه گوشی‌های آیفون ۱۴ بازار قاچاق هستند. به‌گزارش مهر، این سامانه، در اطلاعیه‌ای عنوان کرد که تاکنون هیچ گوشی آیفون ۱۴ در هیچ رویه‌ای رجیستر نشده است و گوشی‌های موجود در بازار قاچاق محسوب می‌شوند.

در این اطلاعیه آمده است: پیرو اخبار ضدونقیض در رسانه‌ها و سوالات مکرر مخاطبان درباره وضعیت آیفون ۱۴، به‌اطلاع می‌رساند، باتوجه به وارد نشدن قانونی این مدل از گوشی‌ها، کلیه گوشی‌های آیفون ۱۴ بازار قاچاق هستند. بنابراین به همه واحدهای صنفی توصیه می‌شود تا زمان تعیین‌تکلیف وضعیت واردات قانونی آیفون ۱۴ از خریدوفروش آن خودداری کنند.

متاسفانه واحدهای صنفی متخلف با وعده و وعید، این گوشی‌ها را به مردم می‌فروشند که ضروری است اتحادیه‌های مربوطه و نهادهای نظارتی با آنها برخورد کنند. لازم به ذکر است، در استعلام اصالت سامانه همتا، قاچاق بودن این گوشی‌ها اعلام می‌شود. استعلام اصالت از طریق ارسال شناسه ۱۵ رقمی IMEI به سامانه همتا از درگاه‌های کد دستوری #۷۷۷۷*، سایت hamta.ntsw.ir و اپلیکیشن همتا امکان‌پذیر است.

شناسه IMEI با شماره‌گیری کد دستوری #۰۶#* روی دستگاه یا از روی جعبه قابل‌ملاحظه است. همچنین، قاچاق بودن این گوشی‌ها به‌محض قرار دادن سیم‌کارت در قالب پیامک از طرف سامانه همتا اعلام می‌شود.

کمبود سرم و دارو در ۳۰ استان کشور

بازار بی‌صاحب و نان‌خوری از جان

با افزایش بیماری‌های ویروسی در فصل پاییز و آغاز پیک بیماری آنفلوآنزا و کرونا در سراسر کشور، بسیاری از داروخانه‌های سطح شهر و حتی داروخانه‌های بیمارستان‌های دولتی با کمبود سرم مواجهند. در این میان، معاون غذا و دارو استان البرز این مشکل را کشوری برشمرد و به شهروندان توصیه کرد مصرف منطقی سرم را در دستورکار خود قرار دهند. درخواست سرم و چرایی نبود آن، سوال تکراری این روزهای مردم در داروخانه‌ها شده، بیمارانی که با تجویز پزشک برای دریافت سرم مراجعه می‌کنند، اما دست خالی برمی‌گردند. طی روزهای اخیر، بسیاری از بیماران و کادرهای درمانی در بیمارستان‌ها و سایر مراکز درمانی با کمبود سرم مواجه شده‌اند. چندی قبل نیز، سازمان غذا و دارو به سهمیه‌بندی توزیع سرم در کشور اقدام کرد. صمت در این گزارش به بررسی علل کمبود سرم در کشور پرداخت.

گروه تجارت
editor@smtnews.ir

عکس: آیدا فریدی

مقصر کیست؟

این نخستین‌بار نیست که سرم در کشور با کمبود مواجه می‌شود. سال گذشته نیز در زمان پیک کرونا با کمبود سرم مواجه شدیم. صدای کمبود سرم در حالی به‌گوش می‌رسد که کارخانه‌ها تولید خود را افزایش دادند و در حال حاضر ۲ واحد تولیدی سرم‌سازی در کشور وجود دارد. از سوی دیگر، اولویت تولید، تامین نیاز داخل است. اگر کشور در شرایط عادی باشد، برخلاف زمانی که سویه‌های کرونا مصرف را بالا می‌برد، نیاز به واردات نیست. سرم، کالای وارداتی منظم به‌حساب نمی‌آید، بلکه برای کمک به تنظیم بازار، زمانی که تولید داخل و مصرف آن تناسبی با یکدیگر نداشته باشند، انجام می‌شود. براساس گزارش‌های سازمان غذا و دارو، تولید سرم در کشور به نسبت سال‌های گذشته افزایش داشته است و باتوجه به این، باید بررسی دقیق‌تر درباره میزان تقاضای سرم در کل کشور انجام پذیرد. نفیسه خسروی، معاون غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان البرز، در رابطه با این موضوع گفت: کمبود سرم و برخی داروها کشوری است و همکاران اداره دارو و فرآورده‌های بیولوژیک سازمان غذا و دارو با تلاش شبانه‌روزی و با تعریف پلن‌های دارویی، برنامه‌ریزی و مدیریت تامین داروها را برعهده دارند. در کنار برنامه‌ریزی پلن‌های اعلامی، در هر استان باید مصرف منطقی سرم و داروها در دستور کار قرار گیرد و باید با یک فرهنگ‌سازی درست در سطح جامعه دقت شود که مدیریت مصرف دارویی را در نظر داشته باشیم

این در حالی است که بهرام عین‌اللهی، وزیر بهداشت و درمان با ارائه گزارشی درباره کمبود آنتی‌بیوتیک‌ها در نشست هیات وزیران اظهار کرد: سازمان غذا و دارو، آمار نیاز آنتی‌بیوتیک کشور را ماه اردیبهشت به شرکت‌های دارویی ارائه کرده است. مواد اولیه موجود بوده و این شرکت‌ها باید در زمان مناسب، داروی موردنیاز را تولید می‌کردند، اما متاسفانه ۲ شرکت دارویی در ارائه اظهارات تخلف کرده و تولیدشان را به بهانه سود بیشتر، در شهریور کاهش داده‌اند. در حال حاضر این ۲ شرکت مذکور ۳شیفت مشغول کار هستند تا کمبود برخی اقلام دارویی را برطرف کنند. به‌عقیده برخی کارشناسان، با دستورهای کاغذی این مشکل حل نمی‌شود و اگر در این رابطه تدبیر و فکر عاجلی نشود، افزایش نارضایتی‌ها را به‌دنبال دارد و مشکل کمبود دارو نباید به مشکلات فعلی کشور افزوده شود.

وعده مسئولان برای حل مشکل کمبود دارو تحقق نیافت

مهدی مجرب، معاون غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: کمبودهایی در حوزه تامین آنتی‌بیوتیک موردنیاز مردم در داروخانه‌های استان کرمانشاه وجود دارد. باتوجه به افزایش تولید داروهای آنتی‌بیوتیک در کارخانه‌های داروسازی کشور ورود محموله‌های دارویی به استان کرمانشاه آغاز شده است.

معاون غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه تصریح کرد: از روز پنجشنبه توزیع داروهای آنتی‌بیوتیک به تعداد ۱۲ هزار عدد در داروخانه‌های شبانه‌روزی و روزانه استان کرمانشاه آغاز شده و جلسه اضطراری با شرکت‌های پخش دارویی برگزار شده است.

مجرب بیان کرد: جلساتی نیز برای حل مشکل دارویی استان کرمانشاه در سازمان غذا و دارو برگزار و در هفته جاری مشکل دارویی استان مرتفع خواهد شد. در صورت بروز مشکل، همشهریان می‌توانند به واحد کمبود دارویی معاونت غذا و دارو برای پیگیری لازم اقدام کنند.

مشکل کمبود دارو سراسری است

در این گفت‌وگوها، خبر از ورود محموله دارویی به استان کرمانشاه و رفع کمبود دارو در هفته گذشته داده شد و طی گفت‌وگویی دیگر، در تاریخ ۲۷ ماه مهر، مهدی مجرب در گفت‌وگو با مهر اظهار کرد: کمبود داروهای آنتی‌بیوتیک تنها متوجه استان کرمانشاه نیست، بلکه در سطح کشور به کاهش تولید کمبود داروهای آنتی‌بیوتیک می‌شود.

وی بااشاره به موضوع کمبود سرم و آنتی‌بیوتیک در داروخانه‌های استان، افزود: کمبود دارو و سرم در داروخانه‌های دولتی و بیمارستانی وجود ندارد و این موضوع در داروخانه‌های خصوصی مشاهده می‌شود.

معاون غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان کرمانشاه تصریح کرد: با اقدامات انجام‌گرفته، مواد اولیه در اختیار کارخانجات داروسازی قرار گرفته و تا هفته آینده با افزایش تولید، مشکلات دارویی نیز برطرف خواهد شد.

مجرب باتوجه به تولید سرم در شهریور گذشته، خاطرنشان کرد: میزان تولید سرم ۷۰ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته افزایش یافته، اما به‌دلیل بروز برخی بیماری‌ها و افزایش تقاضا، کمبودهایی وجود دارد. ۵۰ هزار عدد سرم سهمیه استان کرمانشاه در فرآیند توزیع است که از هفته آینده توزیع آن در داروخانه‌های استان کرمانشاه آغاز خواهد شد.

معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه تاکید کرد: احتکار دارو در داروخانه‌های استان کرمانشاه وجود ندارد و براساس سامانه‌های نظارتی توزیع دارو توسط کارشناسان پایش و رصد می‌شود.

میزان تقاضای سرم، نیازمند بازنگری است

نفیسه خسروی، معاون غذا و دارو دانشگاه علوم پزشکی استان البرز، در این‌باره گفت: کمبود سرم و برخی داروها کشوری است و همکاران اداره دارو و فرآورده‌های بیولوژیک سازمان غذا و دارو با تلاش شبانه‌روزی و با تعریف پلن‌های دارویی، برنامه‌ریزی و مدیریت تامین داروها را برعهده دارند. در کنار برنامه‌ریزی پلن‌های اعلامی، در هر استان باید مصرف منطقی سرم و داروها در دستور کار قرار گیرد و با یک فرهنگ‌سازی درست در سطح جامعه دقت شود که مدیریت مصرف دارویی را در نظر داشته باشیم.

خسروی خاطرنشان کرد: گاهی برخی بیماران به‌صورت خوددرمانی در یک سرماخوردگی یا منشأ ویروسی که به آنتی‌بیوتیک نیاز نیست، آنتی‌بیوتیک تهیه می‌کنند که خود این دارو می‌تواند عوارض جبران‌ناپذیری ایجاد کند و به‌صورت گسترده در سطح جامعه شاهد افزایش مقاومت آنتی‌بیوتیکی باشیم یا برخی افراد بیمار تصور می‌کنند با مصرف سرم شرایط جسمی بهتری خواهند داشت، در حالی که در خیلی از موارد می‌توان با تغذیه درست و رژیم غذایی و داروهای مناسب نتیجه بهتری گرفت.

وی ادامه داد: به تجویز و مصرف منطقی دارو باید با یک نگاه ویژه در شرایط موجود نگاه کرد و در کنار برنامه‌ریزی برای حل چالش‌های موجود تولید و واردات دارو، فرهنگ‌سازی و آموزش‌های مداوم در راستای نهادینه کردن تجویز و مصرف منطقی دارو در دستور کار قرار گیرد. این موارد باید در جلسات بازآموزی برای جامعه هدف کادر درمان و برنامه‌های آموزشی برای مردم از طریق رسانه‌ها و... مطرح تا از مصرف بالای دارو جلوگیری شود.

خسروی در ر استای کمبود سرم در استان البرز، گفت: براساس گزارش‌های سازمان غذا و دارو، تولید سرم در کشور به نسبت سال‌های گذشته افزایش داشته است و باتوجه به این، باید بررسی دقیق‌تر درباره میزان تقاضای سرم در کل کشور انجام پذیرد.

معاون غذا و داروی دانشگاه علوم پزشکی البرز گفت: پلن‌های تخصیص داده‌شده از سازمان غذا و دارو براساس جمعیت و شرایط استان تعریف و شرایط کلیه کمبودها در هر استان به سازمان غذا و دارو اعلام می‌شود و با هماهنگی‌های همیشگی با سازمان غذا و دارو در تلاش هستیم که مشکلات موجود مسبب بحران جدی در استان نشود.

پیش‌بینی از مصرف سرم در کشور نداریم

شهاب‌الدین جنیدی ـ عضو هیات‌مدیره انجمن داروسازان در گفت‌وگو با ایلنا مصرف بیش از حد سرم در ماه‌های اخیر را از جمله دلایل کمبود سرم در کشور عنوان کرد و گفت: گرمای بی‌سابقه در کشور موجب افزایش تعداد افراد گرمازده و مراجعات به بیمارستان‌ها و مراکز درمانی شده است. نیاز این افراد به سرم‌تراپی به‌طبع میزان مصرف سرم را در کشور بالا برد.

وی افزود: همزمانی گرمازدگی این جمعیت با موج ششم کرونا و شیوع بیماری‌های گوارشی موجب شد تا بخشی از سرم‌های کشور برای بیماران بستری و سرپایی مورد مصرف قرار گیرند. افزایش این موضوعات، موجب کمبود سرم در بازار دارویی کشور شد.

جنیدی با بیان اینکه، تجویز و مصرف منطقی دارو تا امروز در کشور موردتوجه قرار نگرفته، باید نظارت و پایش انجام بگیرد و بتوان نیاز دارویی کشور در مقاطع مختلف را پیش‌بینی کرد و این امر از طریق گایدلاین‌های مختلف انجام می‌شود، افزود: تمایل مردم ایران به سرم‌تراپی بسیار زیاد است که این موضوع هم می‌تواند در مصرف زیاد سرم در کشور تاثیر داشته باشد، همچنین سرم‌تراپی یک روش داورسانی امن و سریع است. گاهی با وارد کردن دارو در سرم در مطب‌ها و برخی درمانگاه‌ها امنیت پایداری برای مردم به‌وجود می‌آید که این موضوع نیاز به حضور در بیمارستان‌ها و بستری را کم می‌کند. در برخی بیماران، دارو از طریق سرم به بیماران داده می‌شود. تمامی این موارد بر میزان مصرف دارو در کشور به‌ویژه سرم تاثیر می‌گذارد.

عضو هیات‌مدیره انجمن داروسازان، بااشاره به راهکاری برای حل این مشکل گفت: تا زمانی که بر نسخه‌نویسی و عدم‌تجویز و مصرف دارو در کشور نظارت نشود، همچنان وزارت بهداشت نمی‌تواند پیش‌بینی کامل از مصرف دارو در کشور و کمبودهای آن داشته باشد. به‌همین دلیل در مقاطع مختلف، کمبود در برخی داروهای ساده مانند سرم به‌وجود می‌آید. در حال حاضر موضوعی که نگران‌کننده است، کمبود سرم در بیمارستان‌ها و سرگردانی بستگان بیماران بستری برای پیدا کردن سرم است. امیدوارم سازمان غذا و دارو با وارد کردن سرم به کشور، هرچه زودتر این مشکل را حل کند.

سخن پایانی

یکی از ساده‌ترین داروهای درمانی سرم است، اما این دارو بسیار ساده، در زمان اوج‌گیری ویروس کرونا به‌شدت در داروخانه‌ها با کمبود مواجه شد و این کمبود بازار سیاهی را با قیمت‌های بسیار بالا به‌وجود آورد و این روزها با اوج‌گیری موج هفتم کرونا، دوباره سرم در داروخانه‌ها و مراکز درمانی،حکم کیمیا یافت. همچنین نباید از دلالان بازار پر زرق و برق دارو هم گذشت.

این نخستین‌باری نیست که داروهای ضروری بیماران در داروخانه‌ها کمیاب می‌شود و سر از بازار سیاه درمی‌آورد. کاسبان دارو، سال‌ها است که نان‌شان را در خون بیماران می‌زنند و می‌خورند. برخی کارشناسان معتقدند کمبود سرم و برخی داروهای موردنیاز در کشور، نتیجه سوءمدیریت سازمان غذا و دارو است که باید فکر این روزها را می‌کرد.

این را باید سازمان غذا و دارو توضیح دهد که چگونه داروهایی که در داروخانه‌های خصوصی توزیع نشده، در بازار آزاد وجود دارد؟ اما موضوع مهم این است که این سازمان، ۱۳ هزار داروخانه بخش خصوصی را نامحرم می‌داند و بسیاری از داروهای ضروری را فقط در برخی داروخانه‌های خاص توزیع می‌کند که این کار همواره باعث بروز مشکلات فراوانی برای بیماران شده است.

کدام دست پشت‌پرده این چرخه را هدایت می‌کند تا کمبود سرم به مشکلی دائمی در کشورمان تبدیل شود؟!

این نخستین‌باری نیست که داروهای ضروری بیماران در داروخانه‌ها کمیاب می‌شود و سر از بازار سیاه درمی‌آورد

دریچه

خنثی‌سازی تحریم با پیمان‌های پولی

باتوجه به اهتمامی که وزارت صمت در توسعه تجارت خارجی کشور دارد، صادرات کشور سال گذشته ۴۰ درصد و نیمه نخست امسال ۱۳ درصد رشد داشته است.

یکی از راه‌های اساسی برای برون‌رفت از وابستگی به نفت، توسعه تجارت خارجی کشور است، بنابراین در سال‌های اخیر به این مهم توجه ویژه‌ای شده و در دولت سیزدهم هم وزارت صمت و سازمان توسعه تجارت ایران اقدامات مهمی را در این راستا انجام داده‌اند، به‌طوری که ۴۰ درصد رشد صادرات سال گذشته و ۱۳ درصد رشد صادرات غیرنفتی امسال، نه‌تنها نشان از عزم فعالان اقتصادی در این حوزه دارد، بلکه بیانگر سیاست‌ها و برنامه‌ریزی‌های وزارت صمت در حوزه تجارت خارجی کشور است.

رئیس‌جمهوری نیز در روز ملی صادرات در راستای توسعه صادرات اظهار کرد: باید بر تولید دانش پایه تاکید شود و دانشگاه در کنار تولید قرار گیرد. بدون تردید باید آنچه رهبر معظم انقلاب به‌عنوان شعار سال به ما فرمودند، اجرایی شود.

از مهم‌ترین اقداماتی که در دولت سیزدهم و در دوره سکانداری فاطمی‌امین در وزارت صمت در راستای توسعه تجارت کشور انجام شده، می‌توان به توسعه روابط تجاری با کشورهای همسو و همسایه در منطقه اشاره کرد، به‌طوری که از بهار امسال به‌شکل میانگین هر هفته یک هیات تجاری اقتصادی به کشورهای هدف اعزام یا از دیگر کشورهای به جمهوی اسلامی ایران سفر کرده‌اند.

موافقتنامه تجارت آزاد با اوراسیا

یکی از اقدامات بسیار مهم در دولت سیزدهم، نهایی شدن موافقتنامه تجارت آزاد با کشورهای اوراسیا و انعقاد ۸ موافقتنامه و تفاهمنامه با کشورهای همسایه و منطقه بوده است. تقویت زیرساخت‌های توسعه تجارت با اقداماتی نظیر افزایش تعداد رایزن‌ها به ۱۳ رایزن بازرگانی و افزایش مراکز تجاری به ۲۳ مرکز نیز قابل‌توجه است.

استفاده از ارزهای محلی و فعال‌سازی ظرفیت‌های جدید در تجارت خارجی برای خنثی‌سازی تحریم‌ها نظیر توسعه روش‌های تهاتر، استفاده از رمزارزها، توسعه مبادلات کالایی با ارزهای محلی نظیر روسیه قطر و عمان نیز از اقدامات وزارت صمت در یک سال گذشته برای توسعه تجارت خارجی کشور است.

براساس اعلام وزارت صمت، ارزش صادرات کالا طی ۶ ماه نخست امسال، ۲۴.۳ میلیارد دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته ۱۳.۳ درصد رشد داشته است. تراز تجاری کشور نیز به ۵۰.۳ میلیارد دلار رسیده که در مقایسه با دوره قبل ۱۳ درصد رشد داشته است.

جمشید نفر، دبیرکل کنفدراسیون صادرات ایران در این ارتباط اظهار کرد: بهترین اقدامات وزیر صمت از آغاز به کار تاکنون در بخش بازرگانی و تجارت خارجی کشور بوده و توانسته، اتفاقات خوبی را در این بخش رقم بزند، اگرچه این اتفاقات خوب از نظر ما کم و ابتدایی است و جای پیشرفت دارد.

بنا بر این گزارش، طی یک سال اخیر، وزیر صمت سفرهایی در راستای توسعه روابط تجاری با کشورهای همسایه و منطقه داشته است که از جمله این سفرها می‌توان به سفر وزیر صمت به سوریه، ارمنستان و قطر اشاره کرد که در سفر وزیر صمت به قطر برای تجارت یک میلیارد دلاری بین ۲ کشور برنامه‌ریزی شد.

همچنین وزیر صمت سفری به مسکو برای بازدید از نمایشگاه اتومبیلیتی روسیه داشت که در این سفر ایران و روسیه برای همکاری در زمینه صنایع هوایی و دریایی گفت‌وگو انجام دادند و پیش‌بینی این است که گام‌های بلندی در این زمینه بین ۲ کشور برداشته شود.

یادداشت

اجرای پیمان‌های پولی، راه موفقیت تجارت ایران

حمیدرضا جیحانی
کارشناس اقتصاد بین‌الملل

دولت سیزدهم تا به امروز برنامه‌های متعددی را برای توسعه تجارت ایران با سایر کشورها عنوان کرده است. یکی از تلاش‌های انجام‌شده، عضویت قطعی ایران در سازمان همکاری شانگهای است که چندی پیش این امر با موفقیت انجام شد. حال دولت به کشورهای عضو این اتحادیه اقتصادی پیشنهاد داده تا این کشورها تجارت با یکدیگر را برمبنای واحدهای پولی محلی انجام دهند؛ به‌بیانی دیگر، دلار در معاملات کنار زده شده و واحد پولی کشورها، مبنای خرید و فروش‌ها باشد. به‌نظر می‌رسد کشورهای عضو این اتحادیه نسبت به اجرای طرح مذکور تمایل داشته باشند، چرا که تا پیش از این نیز تجربه چنین تعاملات و تجارت‌هایی در سایر اتحادیه‌های اقتصادی دیده شده است. به‌عنوان مثال؛ پیمان بریکس، اتحادیه مهم اقتصادی منطقه‌ای دارای سنی بالغ بر ۱۰ سال است. پیشنهاددهنده شکل‌گیری این اتحادیه مهم اقتصادی منطقه‌ای، ایران بود، اما در حال حاضر پیمان بریکس با عضویت کشورهای برزیل، روسیه، هند، چین و افریقای‌جنوبی ساخته شده است. دولت قبلی ملحق شدن ایران به پیمان بریکس را در اولویت خود ندانسته و این اقدام را از دستور کار خود خارج کرده است. در این صورت، ایران عضو پیمان بریکس قرار نگرفت و از مزیت‌های این اتحادیه مهم اقتصادی بی‌بهره ماند. در پیمان بریکس، بیش از دوسوم جمعیت جهان با یکدیگر تجارت دارند و براساس قواعد مشخص خود، به تبادلات مالی می‌پردازند، همچنین در پیمان بریکس پیمان‌های پولی در سطح گسترده اجرایی شده و این کشورها در بستری تسهیل‌شده با یکدیگر به تجارت می‌پردازند، بنابراین اتحادیه‌های اقتصادی همواره فرصت‌های مهمی برای توسعه تجارت ایران است، بنابراین پیمان‌های پولی در سطوح گسترده بین کشورها رایج است و ایران نیز می‌تواند از این بستر استفاده کند، همچنین پیش از پیشنهاد دادن پیمان پولی با کشورهای عضو سازمان‌های همکاری شانگهای، ایران پیشنهاد تجارت با ارزهای ملی را به روسیه و چین داده بود. هردو این کشورها نظر مثبتی نسبت به انجام پیمان پولی با ایران دارند، از سویی دیگر، بازار کشور روسیه فرصت مهمی برای توسعه صادرات ایران است. ایران می‌تواند نیازهای پوشاک و صنایع غذایی روسیه را برطرف کند و روسیه در قالب پیمان‌های پولی، فشارهای تحریمی را از دوش خود بردارد. در چنین شرایطی، هزینه‌های نقل‌وانتقال پول نیز کاهش می‌یابد و تجار می‌توانند از ظرفیت‌های کشورهای طرف معامله به‌خوبی استفاده کنند. در چند مدت اخیر، ایران و سپس روسیه درگیر تحریم‌ها و محدودیت‌های جدی بانکی شده‌اند و از طریق پیمان‌های پولی می‌توانند مشکل تامین ارز، نقل‌وانتقالات مالی و سایر چالش‌های این‌چنینی خود را برطرف کنند، از این‌رو، اجرایی شدن پیمان پولی نه‌تنها با روسیه، بلکه با سایر کشورهای منطقه را که از ظرفیت‌های تجاری مهمی برخوردار هستند، می‌توان به فال نیک گرفت و به‌نظر می‌رسد کشورهای مقابل نیز نگاه مثبتی به این نوع تجارت با ایران داشته باشند.

ایران طی سال‌های گذشته تلاش جدی برای ایجاد زیرساخت‌های فنی و تجهیزاتی اجرای گسترده پیمان‌های پولی داشته و سفرهای متعدد معاون فناوری بانک مرکزی به کشور روسیه نیز به‌منظور ایجاد بسترهای مهم این موضوع بوده است.

از نظر تکنولوژیک نیز در داخل کشور نخبه‌های توانمندی در حوزه فناوری اطلاعات داریم و در مجموع به‌نظر می‌رسد توانایی فنی اجرای گسترده پیمان‌های پولی با کشورهای منطقه وجود داشته باشد.

تنها مشکل اصلی و چالش فعلی، مسائل دیپلماتیک بین کشورها است که باید توسط دولت‌ها انجام دهد، همچنین بانک مرکزی ۲ کشور طرف معامله نیز باید به تفاهم بر سر تبدیل نرخ‌های ارزی و تطبیق معیارهای مالی خود برای روندهای تجاری برسند. این بسترها اگر مهیا شوند، اجرای پیمان‌های پولی با موفقیت همراه خواهند بود.

در پیمان‌های منطقه‌ای به‌طور معمول تعرفه‌هایی برای نظام بانکی یا تسهیلات گمرکی در نظر گرفته می‌شود؛ سازکارهای تبادلات مالی مشخص شده و مسیر تجارت میان کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی هموار می‌شود

ایران به پایانه صادرات محصولات کشاورزی تبدیل می‌شود

وزیر جهاد کشاورزی با بیان اینکه ایران به پایانه صادرات محصولات کشاورزی منطقه تبدیل می‌شود، بر افزایش مبادلات تجاری کشاورزی با کشورهای آسیای مرکزی تاکید کرد و گفت: توسعه مسیرهای ترانزیت کالا با هدف افزایش تجارت محصولات کشاورزی به کشورهای آسیای مرکزی از جمله ترکمنستان و قرقیزستان است. به گزارش ایرنا از وزارت جهاد کشاورزی، سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر جهاد کشاورزی در جلسه قرارگاه دیپلماسی غذایی روز چهارشنبه ۴ آبان، درباره اهمیت افزایش مبادلات تجاری کشاورزی با کشورهای آسیای مرکزی افزود: باتوجه به ظرفیت‌های بی‌نظیر کشاورزی ایران، امکان صادرات محصولات کشاورزی به کشورهای آسیای مرکزی از جمله قرقیزستان وجود دارد. وزیر جهاد کشاورزی اظهار کرد: با نظر به اقدامات مناسبی که در زمینه تولید محصولات سالم، استاندارد و باکیفیت کشاورزی طی یک سال گذشته انجام گرفته است، در آینده نزدیک، شاهد افزایش صادرات محصولات کشاورزی خواهیم بود.

ساداتی‌نژاد خاطرنشان کرد: ایران به پایانه صادرات محصولات کشاورزی منطقه تبدیل خواهد شد، چرا که در زمینه تولید محصولات زراعی، باغی، دامی، شیلات، خوراک دام و آبزیان، دارای ظرفیت‌های بسیار مناسبی هستیم. این مقام عالی وزارت جهاد کشاورزی تصریح کرد: باید استانداردهای لازم را برای کیفیت محصولات صادراتی کشاورزی و خوراک دام در نظر بگیریم تا بازارهای هدف را از دست ندهیم و بتوانیم به هاب منطقه که هدف اصلی کشور است، دست پیدا کنیم.

جلسه قرارگاه دیپلماسی غذایی روز چهارشنبه ۴ آبان امسال به ریاست سیدجواد ساداتی‌نژاد و با حضور شهریار افندی‌زاده، معاون وزیر و رئیس کمیته ترانزیت و حمل‌ونقل بین‌المللی وزارت راه و شهرسازی، نمایندگان گمرک، اتاق بازرگانی، اتاق تعاون، سازمان توسعه و تجارت و اتحادیه‌های بخش خصوصی در وزارت جهاد کشاورزی برگزار شد.

گفت‌وگو

در گفت‌وگو با عضو اتاق بازرگانی ایران مطرح شد

توقف تجارت زیر سایه محدودیت‌های نظام‌پولی

ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

توسعه تجارت وابسته به مولفه‌های متعدد و وجود هریک از آنها لازم، اما ناکافی است. ابزارهایی مانند بسترهای کارآمد حمل‌ونقل و ترانزیت، کالای صادرات‌محور، وجود نگاه کلان مدیریتی نسبت به تجارت در بدنه سیاست‌گذاری‌های دولتی و سایر موارد این‌چنینی برای دستیابی به تراز تجاری مثبت و افزایش صادرات غیرنفتی ایران لازم و ضروری هستند، اما در صورت نبود هریک از این حلقه‌ها، قطار تجارت به مقصد نهایی خود نخواهد رسید. یکی از این بخش‌های مهم، وجود ساختار محکم و مطمئن نظام بانکی و نبود محدودیت برای نقل‌وانتقال منابع مالی و همچنین اعتبارات است. بنا بر نظر فعالان بازرگانی، پس از افزایش تحریم‌ها و محدودیت بانک‌های ایران برای نقل‌وانتقالات بین‌المللی، تجارت کشور در سراشیبی افتاد. ناتوانی در تجارت با اعتبار و ارائه ال‌سی (اعتبار اسناد بانکی) از مهم‌ترین دست‌اندازهای صادرکنندگان است و فعالان تجاری معتقد هستند، بدون رفع این مشکل، توسعه صادرات و تراز تجاری مثبت تحقق نخواهد یافت. صمت در این گزارش، درباره اهمیت بهبود و اصلاح ساختارهای نظام بانکی برای توسعه تجارت کلان، با مسعود دانشمند، عضو اتاق بازرگانی ایران به گفت‌وگو پرداخته است.

عکس: صمت

از آنجایی که سیستم‌های بانکی ایران بسته بوده و تجارت با اعتبار برای بازرگانان ایرانی به صفر رسیده، مشکلات مهم متعددی برای فعالیت تجاری پیش آمده است

◉ فعالان بازرگانی معتقدند چالش‌های مربوط به نظام بانکی و ناتوانی در ارائه اعتبارات بین‌المللی در تجارت، یکی از محدودیت‌های جدی تجارت ایران است. نظر شما در این‌باره چیست؟

یکی از مشکلاتی که امروزه فعالیت‌های بازرگانی را درگیر چالش‌های جدی کرده، نبود نظام بانکی مناسب و تسهیلگر است. نظام بانکی صحیح و اصولی به بازرگانان کمک می‌کند، پیش از صادرات کالا تسهیلات دریافت کنند. در ایران صندوق ضمانت صادرات به‌منظور حمایت و ارائه ضمانت‌های مختلف به تجار تاسیس شده، اما متاسفانه عملکرد مناسبی در این زمینه نداشته‌ایم و به‌همین‌دلیل بازرگانان مجبور هستند ارزهای موردنیاز خود را از بازار آزاد تهیه کنند.

صادرکنندگان برای خرید کالاهای داخلی نیاز به ارز دارند و مجبور هستند منابع مالی خود را از طریق بازارهای آزاد تامین کنند، سپس با نرخ تمام‌شده بسیار بالایی کالای خریداری‌شده را صادر کنند که این در نهایت مزیت رقابتی کالاهای ایرانی از نظر نرخ را از بین می‌برد، بنابراین نبود نظام بانکی تسهیلگر و بی‌توجهی به تسهیلات موردنیاز بازرگانان، تبدیل به یکی از موانع جدی صادرات شده و هزینه نهایی کالاهای صادرشده را افزایش می‌دهد. در تمامی کشورهایی که تمرکز خود را بر توسعه صادرات معطوف کرده‌اند، دولت تاکید زیادی بر اعطای تسهیلات به صادرکنندگان و فعالان تجاری دارد. یکی از این تسهیلات، کاهش نرخ بهره بانکی برای فعالیت‌های صادراتی است.

با این کار کالاها با قیمتی رقابتی‌تر به جهان صادر شده و در نهایت توسعه صادرات به‌معنای واقعی شکل خواهد گرفت، اما در ایران چنین بستری برای صادرکنندگان فراهم نیست.

◉ به‌نظر شما چرا نظام بانکی فعلی کشور پاسخگوی نیاز تجار نیست؟

وجود روابط پایدار و مناسب تجاری با سایر کشورهای جهان، دارای ابعاد مثبت بی‌شماری است. تا زمانی که ایران روابط بازرگانی خود را برای تسهیل معاملات و مبادلات تجاری بهبود ندهد، تغییری در میزان صادرات غیرنفتی کشور حاصل نخواهد شد.

بهبود روابط با سایر کشورها تنها به‌معنای ایجاد روابط دیپلماتیک نیست و باید ساختارهای مدیریتی و اقتصادی خود را متناسب با روابط بین‌المللی تنظیم کنیم.

در همین راستا، اصلاح نظام بانکی و پولی یکی از اقدامات اصلی و اساسی است که باید در دستور کار مدیران سطوح بالای کشور باشد. هیچ تاجری در دنیا با پول نقد خود تجارت نمی‌کند؛ تمامی تجارت‌های خرد و کلان انجام‌شده در تمامی کشورها، توسط اعتبار بازرگانان انجام می‌شود و این اقدام نیازمند داشتن روابط بانکی گسترده و مطمئن است، اما متاسفانه طی سال‌های گذشته به‌دلیل تحریم‌ها و قطع بودن سیستم بانکی ایران با سایر کشورها، بازرگانان با پول‌های نقد خود به تجارت پرداختند که این موضوع تبعات منفی بسیاری را تا امروز به‌همراه داشته است. به‌دلیل مبادله پول نقد، حجم معاملات محدود شده و در نهایت تجارت، توانایی توسعه ندارد.

◉ در صحبت‌های خود به اهمیت تجارت با اعتبار صحبت کردید. در این‌باره بیشتر توضیح دهید.

در حال حاضر به‌دلیل ارتباط نداشتن با بانک‌های جهانی و وجود مشکلات در امر ال‌سی، اعتبار تجار به صفر رسیده و به‌ناچار با پول نقد در حال انجام معاملات هستند.

اعتبار اسنادی یا ال‌سی روشی رایج برای پرداخت وجوه معاملات در تجارت‌های بین‌المللی است. در این روش مبالغ و پول‌ها به‌واسطه شخص سومی که معمولا بانک است، پرداخت می‌شود. اعتبار اسنادی تعهدی از بانک است که به خریدار و فروشنده داده می‌شود.

این تعهد شامل این است که میزان پرداختی خریدار به فروشنده به‌موقع و با مبلغ صحیح به‌دست فروشنده خواهد رسید. در تشریح این عملکرد در تجارت، خریدار کالا به بانک گشاینده اعتبار مراجعه کرده و برای مبلغ موردنیاز خرید خود، اعتبار ال‌سی برای فروشنده باز می‌کند.

بانک براساس این اعتبار به فروشنده تضمین داده که پس از انجام معامله، پول به‌دست او خواهد رسید. زمانی که کالا به‌دست خریدار رسید و خریدار توانست کالاها را وارد بازار کند، مبلغ متعهدشده را به بانک برمی‌گرداند.

در اصل هزینه کالای خریداری‌شده پس از عرضه به بازار، برگشته و تاجر با اصل پول و دارایی در جیب خود تجارت نکرده است. به این ترتیب، اعتبارات و مبالغ مالی بسیار زیادی در تجارت جهانی در حال گردش است و بازیگران بخش‌های مختلف تجاری، در حال کسب سود از نقل‌وانتقالات اعتباری هستند.

این روند، معنای کامل تجارت با اعتبار است، اما از آنجایی که سیستم‌های بانکی ایران بسته بوده و تجارت با اعتبار برای بازرگانان ایرانی به صفر رسیده، مشکلات مهم متعددی برای فعالیت تجاری پیش آمده است. به این دلیل است که اصلاح نظام بانکی در سایه بهبود روابط بین‌المللی، از الزامات اساسی توسعه تجارت ایران است.

◉ علاوه بر مشکلات نظام بانکی، به‌نظر شما چالش مهم دیگر صادرات ایران چیست؟

یکی دیگر از چالش‌های تجارت در ایران، نبود فضای باثبات و امن برای فعالیت است. مقررات گمرکی در بازه‌های زمانی کوتاه تغییرات جدی داشته‌اند و صادرکنندگان نمی‌توانند برای صادرات کالاها، نگاهی بلندمدت داشته باشند.

تجار نمی‌توانند تعهدات رسمی و قطعی به کشور مقصد داشته باشند، چرا که هر لحظه ممکن است قوانین گمرکی در رابطه با صادرات کالاها و نظر دولت برای کالاهای مجاز برای صادرات تغییر کند. این تغییرات حتی ممکن است در رابطه با میزان هزینه‌های گمرکی نیز باشد. با افزایش هزینه‌های گمرکی، نرخ تمام‌شده صادرات افزوده می‌شود و این مسئله می‌تواند حتی به زیان صادرکنندگان نیز باشد. زمانی که بستر باثباتی برای تجارت وجود نداشته باشد، به‌طورطبیعی صادرات کاهش یافته و بازرگانان، بازارهای تجاری بین‌المللی خود را از دست می‌دهند. تاثیر تغییرات مکرر قوانین و هزینه‌ها بر فعالیت‌های صادراتی یکی از مواردی است که دولت همواره به آن بی‌توجه است.

از سویی دیگر، بی‌توجهی به اصل تجارت در مدیریت کلان، یکی دیگر از معضلات است. در آمارهای دولتی، همواره بر افزایش تجارت به‌ویژه صادرات غیرنفتی تاکید شده، اما این افزایش در چه مقیاس و با چه مبنایی اعلام شده است. تا پیش از این، مبنای محاسبات تجاری، با ارز ترجیحی و برحسب دلار ۴۲۰۰ تومانی بود. در حال حاضر تمامی فرآیندهای تجاری یا با ارز نیما یا با ارز بازار آزاد محاسبه می‌شود.

از سویی دیگر، تورم در تولید در تمامی بخش‌ها رخ داده و در نهایت این عوامل منجر به افزایش ریالی صادرات می‌شوند، اما اگر به حجم میزان صادرات نگاه کنیم، می‌بینیم حتی در فروش برخی کالاها نیز افت داشته‌ایم، بنابراین باید به آمار و اطلاعات نیز نگاهی درست داشت تا بتوانیم دید درستی نسبت به ابعاد اقتصادی صادرات داشته باشیم.

◉ با توجه به نظرات شما، آمارهای تجارت به‌خوبی تحلیل نشده‌اند و تاثیر توسعه تجارت را می‌توان در چه بخش‌هایی دید؟

تاثیر رشد صادرات در شاخص‌های تولید ناخالص داخلی به‌وضوح قابل‌مشاهده است. اگر تولید ناخالص داخلی رشد کند، رشد اقتصادی حاصل خواهد شد.

باتوجه به آمارهای فعلی می‌بینیم در این مدت رشد اقتصادی قابل‌توجهی رخ نداده و تولید ناخالص داخلی نیز بهبود نیافته است، بنابراین تجارت موثر و افزایش صادرات به‌وقوع نپیوسته که بخواهیم در رابطه با آن صحبت کنیم.

از یک‌سو، رشد اقتصادی به‌معنای بهبود و افزایش تولید و صادرات است و در نهایت اشتغالزایی افزایش خواهد یافت، اما اطلاعات و روند فعلی، چنین نتیجه‌ای را از خود نشان نمی‌دهند. هر زمان براساس آمارها، تورم، بیکاری و نرخ ارز افزایش یافته، اقتصاد نتوانسته رشد کند.

از سویی دیگر، نرخ فلاکت عبارت است از مجموع نرخ تورم و میزان بیکاری.

در حال حاضر نرخ فلاکت بالای ۶۰ درصد است و باتوجه به این اطلاعات می‌توان درباره صادرات کشور به نتیجه درستی رسید. علاوه بر تمام موارد یادشده، اگر به‌سرعت چرخش پول در تجارت و تولید ایران نگاه کنیم، می‌بینیم این سرعت نسبت به سایر کشورهای جهان بسیار کمتر است.

این کند بودن سرعت روندهای مالی و تولیدی، در نهایت نرخ تمام‌شده تولید را برای بازارهای داخلی و خارجی رقم می‌زند که در نهایت این مسئله بر اقتصاد کلان کشور تاثیر منفی دارد.

◉ دولت اعلام کرده افزایش تجارت با کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی منطقه مانند سازمان همکاری شانگهای را در دستور کار خود قرار خواهد داد. به‌نظر شما ارتباط با این کشورها می‌تواند چه تاثیری در میزان صادرات و بهبود مشکلاتی مانند مسائل بانکی ایران داشته باشد؟

دولت تا به امروز برنامه‌های دقیق خود را برای تقویت و افزایش تجارت با کشورهای عضو سازمان همکاری شانگهای اعلام نکرده است، چرا که فعالان بازرگانی می‌توانند براساس این برنامه‌ها و معیارها، فعالیت‌های خود را تطبیق دهند، حتی اگر معافیت‌ها یا تسهیلات بانکی نیز در این‌باره وجود داشته باشد نیز، بازرگانان باید از آن اطلاع داشته و براساس آن به فعالیت بپردازند، اما هنوز هیچ برنامه‌ای در رابطه با توسعه صادرات به کشورهای عضو شانگهای اعلام نشده است.

عملکرد دولت نشان داده طی سال‌های گذشته در بهره‌گیری از اتحادیه‌های اقتصادی ـ منطقه‌ای موفق نبودیم. پیمان‌هایی مانند اکو و دی-۸، از جمله پیمان‌هایی هستند که ایران سال‌ها است عضو آنها بوده، اما تا الان برنامه‌های جدی برای بهره‌گیری از این فرصت‌ها وجود نداشته است، بنابراین نمی‌توان نسبت به استفاده از پیمان شانگهای نیز امیدوار بود.

در پیمان‌های منطقه‌ای به‌طورمعمول تعرفه‌هایی برای نظام بانکی یا تسهیلات گمرکی در نظر گرفته می‌شود؛ سازکارهای تبادلات مالی مشخص شده و مسیر تجارت میان کشورهای عضو اتحادیه‌های اقتصادی هموار می‌شود، اما هنوز برای تجارت با کشورهای عضو شانگهای برنامه‌ای اعلام نشده که بتوانیم براساس آن به پیش‌بینی توسعه صادرات بپردازیم.

تنها برنامه عنوان‌شده طی چند مدت اخیر، کاهش تعرفه‌های صادراتی و وارداتی به کشورهای عضو اتحادیه اوراسیا است که به‌نظر می‌رسد تا اجرای کامل آن هنوز راه در پیش است.

سخن پایانی

دارا بودن برنامه‌های منظم و راهکارهای عملیاتی، تنها راه پیشرفت در هر بخش اقتصادی محسوب می‌شوند، همچنین نباید از الزامات و بسترهای اصلی تحقق اهداف غافل شد. در امر تجارت، تمامی ارکان به هم متصل هستند و با ضعف در هر بخش، سایر فعالیت‌ها در رسیدن به رشد و بالندگی ناکام خواهند ماند.

استمرار تولید نیازمند واقعی شدن نرخ مرغ

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی کشور، گفت: استمرار تولید و امنیت غذایی، نیازمند واقعی شدن نرخ مرغ زنده مطابق با اصلاح نظام عادلانه یارانه‌ها و حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی است. به‌گزارش ایرنا، حبیب اسدالله‌نژاد به‌دنبال اعلام نرخ مصوب جدید ۶۳ هزار تومانی هر کیلوگرم گوشت مرغ برای مصرف‌کنندگان، افزود: دولت به‌صورت شفاهی نرخ هر کیلوگرم مرغ زنده را در واحدهای پرورشی ۴۴ هزار تومان و گوشت مرغ را برای مصرف‌کنندگان ۶۳ هزار تومان تعیین کرد که تعیین این مبلغ نیازمند بازنگری مجدد است. مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی کشور تصریح کرد: به‌دنبال اصلاح نظام عادلانه یارانه‌ها و حذف ارز ۴۲۰۰ تومانی قرار بود از مهر امسال نرخ مرغ زنده واقعی شود، اما نرخ جدید موجب ضرر تولیدکنندگان خواهد شد و در نتیجه می‌تواند ضربه جدی به صنعت طیور کشور باشد، زیرا این صنعت بیش از هر صنعت دیگری، متاثر از افزایش نرخ نهاده‌ها با ارز نیمایی یا آزاد است. اسدالله‌نژاد تعیین نرخ هر کیلوگرم مرغ زنده ۴۴ هزار تومان را با توجه به افزایش هزینه‌های تولید غیرمنطقی دانست و گفت: اکنون طبق تجزیه‌وتحلیل‌ها و بررسی‌های کارشناسی، نرخ هر کیلوگرم مرغ زنده ۴۹ هزار تومان برای تولیدکنندگان تمام می‌شود که هر کیلوگرم گوشت مرغ می‌تواند با نرخ ۶۸ تا ۷۰ هزار تومان به‌دست مصرف‌کنندگان برسد، اما تعیین نرخ فعلی ضرر به صنعت و تولید است.

مدیرعامل اتحادیه سراسری مرغداران گوشتی کشور بیان کرد: به‌دنبال اصلاح نظام عادلانه یارانه‌ها و جراحی بزرگ اقتصادی کشور، نیاز است که صنعت طیور کشور بیش از پیش موردحمایت قرار گیرد.

سیاست تعیین نرخ خرید تضمینی غلط است

کام تلخ تولیدکنندگان چغندرقند

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

حداکثر نرخ شکر برای مصرف‌کننده در هر کیلو ۲۰ هزار تومان تعیین شد. این در حالی است که پیش از این، نرخ هر کیلوگرم شکر فله‌ای، ۱۳ هزار و ۲۰۰ تومان بود. بررسی‌ها نشان می‌دهد هر کیلو انواع شکر بسته‌بندی در سطح خرده‌فروشی‌ها با نرخی بین ۲۵ تا ۳۵ هزار تومان عرضه می‌شود. نرخ شکر در حالی شرایط صعودی را طی می‌کند که مسئولان وزارت جهاد کشاورزی بارها مدعی خودکفایی در تولید شکر بوده‌اند. با این حال، بررسی‌ها نشان می‌دهد به‌دلیل بروز بحران کم‌آبی، سال ۱۴۰۰ تولید نیشکر و چغندرقند حدود ۱۵۰ هزار تن کاهش یافته است. از سوی دیگر، برخی کارشناسان بر این باورند که کاهش تولید چغندرقند با کاهش میل کشاورزان به کشت این محصول برای سود کم آن، تناسب دارد. همچنین شنیده‌ها حاکی از این است که کمبود شکر در کشور نداریم، بلکه مشکل در مدیریت توزیع آن است. به همین دلیل در یک شهر با کاهش عرضه و در شهری دیگر با فراوانی شکر مواجه هستیم. صمت در این گزارش به بررسی بازار شکر و مشکلات تولید چغندرقند پرداخته است.

در سال ۹۶، برنامه‌ریزی مناسب دولت، کشاورزان را به سمت کشت چغندرقند و نیشکر سوق داد و همین امر موجب شد به خوداتکایی نسبی برسیم

کشت چغندرقند به‌صرفه نیست

سال ۹۶، برنامه‌ریزی مناسب دولت، کشاورزان را به سمت کشت چغندرقند و نیشکر سوق داد و همین امر موجب شد به خوداتکایی نسبی برسیم. در این سال نیاز به واردات شکر به کمتر از ۱۰۰ هزار تن رسید که متاسفانه سیاست‌گذاری نادرست در تعیین نرخ چغندرقند و خرید محصول منجر به کاهش استقبال از کشت این محصول شد. واقعی نبودن نرخ محصولات تولیدی و پایین بودن قیمت‌ها نسبت به هزینه‌های تولید، ضربه‌ای مهلک به تولید وارد می‌کند، چراکه در برخی مواقع نرخ نهاده‌های تولید بیش از تورم موجود در جامعه افزایش می‌یابد که این موضوع در کمیت و کیفیت تولید، تاثیر بسزایی دارد. به‌عنوان مثال، برخی مواقع باوجود افزایش سطح زیرکشت، ضریب استحصال بالا نمی‌رود و گاهی اوقات از لحاظ کیفی، گرانی نهاده‌ها بر میزان تولید تاثیر بسزایی می‌گذارد که در برخی مواقع منجر به افزایش واردات و زیان مصرف‌کننده ناشی از نوسان نرخ می‌شود. این در حالی است که امسال وزیر جهاد کشاورزی نرخ خرید تضمینی هر کیلو چغندرقند بهاره و پاییزه را حدود ۱۸۰۰ تومان اعلام کرده؛ در نتیجه چرخه نارضایتی کشاورزان و این سیاست غلط همچنان ادامه دارد و گویی دولت نمی‌خواهد اقدامی در این زمینه انجام دهد. این در حالی است که برخی کارشناسان معتقدند این سیاستی است که نفع تولیدکنندگان شکر را به‌دنبال دارد.

> نارضایتی کشاورزان از هزینه بالا برای تولید و فروش ارزان، هنوز ادامه دارد و دولت با گذشت سال‌ها، هنوز اقدامی در این زمینه انجام نداده است

خرید تضمینی، پاسخگوی هزینه تولید نیست

عنایت‌الله بیابانی، قائم‌مقام خانه کشاورزی در گفت‌وگو با صمت درباره مشکلات ناشی از کشت چغندرقند برای تولیدکنندگان گفت: نیمی از نیاز چغندرقند کشور را استان آذربایجان غربی تامین می‌کند. چغندرقند یکی از محصولات استراتژیک آذربایجان غربی است. این استان رتبه برتر کشور و یکی از قطب‌های تولید این محصول در سطح کشور به‌شمار می‌رود.

در این میان، چغندرکاران زیادی هستند که به سبب مشکلات ناشی از افزایش هزینه تولید، شیرینی محصولاتشان به کام‌شان تلخ می‌شود؛ در نتیجه ممکن است برخی کشاورزان به کشت محصولات دیگر روبیاورند.

وی با اشاره به عوامل موثر بر افزایش هزینه تولید چغندرقند اظهار کرد: علل گوناگونی در افزایش هزینه تولید چغندرقند موثر است. از هزینه کارگر، نبود مکانیزاسیون مناسب، دوری مسافت و حمل چغندرقند به کارخانه‌های موردنظر می‌توان به‌عنوان عوامل موثر بر افزایش هزینه تولید این محصول نام برد.

از سوی دیگر، با توجه به اینکه ظرفیت کارخانه‌های قند منطقه محدود است، کشاورزان به امید اینکه محصولات اضافی خود را به کارخانه‌های خارج از استان تحویل دهند، چغندر کشت می‌کنند، اما هزینه‌های بالای حمل‌ونقل، مشکلات زیادی برای چغندرکاران ایجاد کرده و در حالی که باید اطراف آذربایجان غربی که یکی از استان‌های اصلی تولیدکننده چغندرقند است، کارخانه‌های نزدیک داشته باشیم، اما کارخانه اصفهان است و باید مسیر طولانی تا اصفهان طی شود.

قائم‌مقام خانه کشاورز با اشاره به مشکل کم‌آبی در آذربایجان غربی گفت: با توجه به اینکه کمبود آب در این استان، یکی از مشکلات اصلی تولید است، دیگر کشاورز به تولید این محصول ترغیب نمی‌شود.

این در حالی است که باید تمهیداتی برای کشت محصولات آب‌بر اندیشیده شود. همچنین لازم است برای استان‌هایی که تولید محصولات کشاورزی آنها به آب نیاز دارد، ذخایر مناسبی داشته باشیم.

▣ خرید تضمینی و کاهش تولید

بیابانی با انتقاد نسبت به نرخ تضمینی چغندرقند اظهار کرد: خرید تضمینی آن‌گونه که سیاست‌گذاری می‌کنند، پاسخگوی هزینه‌های سنگین تولید نیست؛ در نتیجه کشاورز برای حفظ منافع خود از تولید این‌گونه محصولات سر باز می‌زند.

نرخ چغندرقند تحمیلی با عیارهای مختلفی که کارخانه‌ها می‌گیرند، اگر جوابگو نباشد با کاهش تولید روبه‌رو می‌شویم و نمی‌توان پاسخگوی نیاز کارخانه‌ها بود.

وی با بیان اینکه نخستین استان تولیدکننده چغندرقند آذربایجان غربی است، افزود: ساختار مصرف آب برای چغندرقند باید ارزیابی شود.

همچنین همزمان با آن مدیریت در زمینه نهاده‌ها، حمل‌ونقل و مکانیزاسیون برداشت از مواردی است که می‌تواند هزینه‌های اضافی را از دوش کشاورز بردارد. با رعایت این اصول است که تولید چغندرقند افزایش می‌یابد و به اهداف موردنظر می‌رسیم.

▣ مشکلات کشت چغندرقند فراموش می‌شود

قائم‌مقام خانه کشاورزی با بیان راهکارهایی برای حل مشکلات تولید چغندرقند اظهار کرد: باید امکاناتی فراهم شود تا هزینه‌های تولید با توجه به تکنولوژی آب کاهش یابد.

همچنین دسترسی تولیدکننده به کارخانه باید به‌گونه‌ای باشد که هزینه تولید گران تمام نشود؛ در نتیجه باید هزینه‌های اضافی که به تولیدکننده تحمیل می‌شود را از مسیر برداشته و امکانات بیشتری در روند تولید و تحویل در اختیار تولیدکننده بگذاریم.

متاسفانه همیشه در فصل تحویل چغندرقند سر و صداهایی شروع و سپس فراموش می‌شود. مشکلات مربوط به تولید چغندرقند سال‌های زیادی است که مطرح می‌شود. همچنین به راهکارهایی که به‌واسطه آن بتوان بخشی از هزینه‌های تولید را سالانه کاهش داد، کمتر پرداخته شده است.

سیاست توازن و نجات صنعت

علیرضا اشرف، رئیس انجمن صنایع قند و شکر ایران در گفت‌وگو با صمت درباره تولیدات قند و شکر گفت: اعضای تولیدکننده انجمن از اول مهر تا پایان اسفند، اقدام به تولید شکر می‌کنند و طبق دستور دولت، محصول خود را ضمن تولید به فروش می‌رسانند.

در باقی ایام سال برای تنظیم بازار شکر، دولت از محل ذخایر استراتژیک و مجوزهای واردات شکر خام، اقدام به تامین نیاز بازار و تنظیم بازار می‌کند. هر زمانی ستاد تنظیم بازار مجوزهای واردات را به‌موقع ارائه دهد و واردات به موقع انجام شود، بازار نیز تعادل دارد.

وی درباره نیاز داخل و تولیدات اظهار کرد: حدود ۷۰ درصد نیاز کشور توسط کارخانجات داخلی و باقیمانده آن از طریق واردات تامین می‌شود. اگرچه در سال ۹۶ با تولید ۲ میلیون تن شکر به خوداتکایی نسبی دست یافتیم، اما اتخاذ سیاست‌های نامناسب در زمینه نرخ خرید تضمینی، منجر به شکست این طرح شد و هم اکنون کار به جایی رسیده که برای تامین نیاز کشور، چاره‌ای جز واردات نداریم.

این موضوع به این معناست که ظرفیت لازم در بخش‌های گوناگون صنعت برای تولید وجود دارد. این در حالی است که قیمت‌گذاری دولت و سیاست‌گذاری‌هایی که در زمینه توزیع و فروش شکر وجود دارد، منجر به بروز نوسانات می‌شود. نیاز داخل سال‌هاست حدود ۲ میلیون تن اعلام می‌شود، اما ارقام دقیق نیست به‌دلیل اینکه بخشی از مصرف شکر در قالب محصولات شیرین صادر می‌شود. تولید شکر نیز ثابت نیست و متاثر از سیاست‌گذاری‌ها تغییر می‌کند و شاهدیم که در سال‌های گذشته از ۵۰۰ هزار تن تا ۲ میلیون تن تولید شکر داشته‌ایم.

اشرف با اشاره به واردات شکر برای تامین نیاز داخل بیان کرد: هنگامی که نرخ تمام‌شده محصول اولیه که چغندرقند یا نیشکر است را در توازن و رقابت با سایر محصولات کشاورزی نگذاریم، کشت کم می‌شود و در نتیجه تولید شکر کاهش می‌یابد.

اگر بین چغندرقند و شکر توازن صنعتی و مالی برقرار نشود، تولید کاهش و واردات افزایش می‌یابد. ما ظرفیت لازم برای صادرات شکر را داریم در صورتی‌که همه ارکان صنعت از مزرعه تا بازار را با نگاه حمایت از تولید داخل مدیریت کنیم. هر دولتی اگر خوب عمل کند، صنعت به خودکفایی می‌رسد.

▣ راهکار اصلی چیست؟

رئیس انجمن صنایع قند و شکر ایران با توجه به اینکه حدود ۲۵ کارخانه تولید شکر چغندری داریم، افزود: نسبت به سال‌های گذشته، ظرفیت تولید چغندرقند و نیشکر کاهش یافته است. این در حالی است که رقابت برای کشت‌های دیگر، یکی از دلایل اصلی این روند کاهشی به‌شمار می‌رود. سیاست‌گذاری متوازن در قیمت‌ها، راهکار اصلی رشد تولید است.

سیاست نباید به اقتصاد راه پیدا کند، به‌عنوان مثال، یکی از دلایل موفقیت اقتصاد ترکیه این است که با دشمن خود نیز معامله می‌کند. دولت باید از طریق درآمدهای عمومی از مردم حمایت کند، نه فشار آوردن به چرخه تولید.

وی درباره وضعیت فعلی کارخانجات شکر گفت: کارخانجاتی با ظرفیت اقتصادی مطلوب در حال حاضر محصول و مواد اولیه برای تولید دارند. این در حالی است که کارخانه‌هایی که این فقدان را دارند بر اثر سیاست‌گذاری‌های موجود زیانده شده‌اند.

اشرف در ادامه بیان کرد: به‌عنوان مثال، از حدود یک تن چغندرقند با عیار ۱۶ درصد قند، ۸۰ درصد قند قابل استخراج است؛ در نتیجه از هر تن چغندرقند حدود ۱۳۰ کیلو شکر تولید می‌شود.

▣ هزینه سنگین حمل‌ونقل

رئیس انجمن صنایع قند و شکر ایران با توجه به هزینه زیاد حمل‌ونقل چغندرقند تا کارخانجات، اظهار کرد: سیاست احداث کارخانجات قند و شکر از سال ۱۳۱۴ که نخستین کارخانه قند و شکر احداث شده، این است که کارخانجات در روستاها و در مناطق زراعی احداث شود که اجرایی نیز شده است. با گذشت زمان، توسعه امکانات و شهرک‌سازی منجر شد در اطراف کارخانه‌ها مناطقی برای سکونت کارکنان اطراف کارخانه‌ها ایجاد شود که در نهایت به شهر تبدیل شد.

این در حالی است که بسیاری از کارخانجات به‌دلیل قرارگیری در شهرها در آستانه تعطیلی هستند.

از سوی دیگر، به‌دلیل وجود همین فاصله‌ها، انتقال مواد اولیه به کارخانجات با هزینه بالایی همراه است.

سخن پایانی

نارضایتی کشاورزان از هزینه بالا برای تولید و فروش ارزان هنوز ادامه دارد و دولت با وجود گذشت سال‌ها، هنوز اقدامی در این راستا انجام نداده است. از سوی دیگر، مدت‌هاست کشاورزان اولویت‌های خود را تغییر داده و به سمت منافع خود می‌روند که در نتیجه آن کاهش کشت محصولاتی مانند چغندرقند است؛ اتفاقی که می‌تواند به‌تنهایی صنعت قند و شکر کشور را به ورطه نابودی بکشاند.

صفر تا صد تولید چغندرقند در کشور

چغندرقند گیاهی است دو ساله از تیره اسفناج که به صورت یک‌ساله زراعت می‌شود. این گیاه طی دوره رشد، فاقد ساقه بوده و به صورت مجموعه‌ای از برگ‌های بزرگ افقی تا عمودی مشاهده می‌شود. طول دوره رشد چغندر برای تولید قند، ۶ تا ۹ ماه است.

بهترین رشد چغندرقند هنگامی است که حداکثر درجه حرارت هوا در تابستان از ۳۵ درجه بیشتر نشود و در پاییز نیز روزها آفتابی، دمای هوا در شب‌ها پایین و درجه حرارت حداقل به یخبندان نزدیک شود. در کل، حرارت مناسب رشد چغندرقند بین ۲۰ تا ۲۴ درجه سانتی‌گراد است.

به‌طور کلی نمی‌توان تاریخ دقیقی از لحاظ تقویمی برای کشت چغندرقند در هر منطقه تعیین کرد. توصیه دقیق تاریخ کاشت براساس درجه حرارت انجام می‌شود. کشت چغندرقند در اولین زمان ممکن پس از پایان یخبندان‌های زمستانه (در اواخر اسفند و اوایل فروردین) امکان‌پذیر است.

میزان محصول چغندرقند تا حد زیادی بستگی به ساختمان خاک و آماده‌سازی بستر بذر دارد. عمق شخم، زمان شخم، کاربرد کود و استعمال علف‌کش‌ها پیش از ظاهر شدن جوانه‌های چغندرقند، همگی از عواملی هستند که محیط کشت مناسبی برای بذرها و بوته‌های جوان چغندر ایجاد می‌کنند.

▣ نیاز سالانه کشور به تولید چغندرقند

طبق آمارهای موجود در ایران ۳۵ کارخانه تولید شکر با چغندرقند و ۹ کارخانه شکر با نیشکر تأسیس شده که از این آمار، فقط ۳۵ کارخانه فعال هستند و متأسفانه بخشی از کارخانه‌های تأسیس‌شده از مدار تولید خارج شده‌اند.

نیاز سالانه کشور به مصرف شکر حدود ۲.۲۰۰ تا ۲.۳۰۰ میلیون تن و مقدار تولید سالانه این محصول حدود ۱.۸ میلیون تن است که تأمین بقیه نیاز کشور باید از طریق واردات انجام شود. طبق آمارها میزان تولید شکر شرکت‌های فعال تا اواخر اسفند ۱۳۹۹ حدود یک‌میلیون و ۶۰۰ هزار تن و میزان واردات، یک میلیون تن بوده است. براساس همین آمارها تا پایان سال ۱۴۰۰ حدود یک‌میلیون و ۱۰۰هزار تن شکر در کشور تولید شده و همزمان طی این مدت یک میلیون و ۴۰ هزار تن از این محصول در قالب واردات به بازارهای داخلی تزریق شده است.

▣ پیشتازی آذربایجان غربی در تولید چغندرقند

در بین استان‌های کشور، آذربایجان غربی رتبه نخست در تولید چغندرقند را دارد و ۳۲ هزار هکتار از مجموع ۸۰۰ هزار هکتار اراضی کشاورزی این استان زیر کشت چغندرقند است. شهرستان‌های پیرانشهر، بوکان، میاندوآب و نقده به ترتیب بیشترین سطح زیر کشت چغندرقند را به خود اختصاص داده‌اند و براساس برآوردهای انجام‌شده سال جاری افزایش بهره‌وری در تولید با وجود کاهش سطح ۲ هزار هکتاری زیر کشت این محصول نسبت به سال گذشته با میانگین تولید ۵۶ تا ۵۷ تن در هکتار را شاهد خواهیم بود.

۵ کارخانه قند در ارومیه، خوی، نقده، پیرانشهر و میاندوآب با مجموع ظرفیت روزانه ۱۹ هزار و ۸۰۰ تن در راستای خرید و جذب محصول چغندرقند کشاورزان فعال هستند. پیش‌بینی می‌شود از مزارع استان، حدود یک میلیون و ۷۵۰ هزار تن چغندرقند برداشت شود. همچنین ۱۴ هزار و ۶۰۰ هکتار از اراضی زیر کشت چغندر در حوضه آبریز دریاچه ارومیه قرار دارد.

▣ تغییر فصل کشت برای مدیریت مصرف آب

برای مدیریت و کاهش مصرف آب در کشت محصول چغندرقند، اقداماتی از جمله تغییر فصل کشت چغندر از بهاره به پاییز، استفاده از ارقامی با نیاز آبی کمتر و تغییر آرایش کشت چغندر به‌صورت مربعی نیز در دستور کار قرار گرفته و در حال اجراست که در صورت مشخص شدن نتایج مثبت، در تمامی اراضی چغندرقند این طرح‌ها اجرا می‌شود. همچنین با وجود کاهش ۳۶ درصدی بارندگی‌ها و کاهش آب، نیاز است با مدیریت درست و جایگزین کردن ارقام کم آب‌بر، امنیت غذایی مردم را که امری مهم است، تامین شود.

یادداشت

ردپای رانت‌های خاص در گرانی خانه

منوچهر بهرویان
کارشناس مسکن

قیمت مسکن به‌واسطه نگرانی مردم برای اموال‌شان، علاقه جامعه به سرمایه‌گذاری در ملک و همچنین افزایش اجاره‌بها، کاذب است. به‌همین علت، رکود شدیدی را در این بازار شاهد هستیم. این رکود به‌طورقطع شکننده است، اما باتوجه به شرایط فعلی کشور، اگر چالش‌ها حل شود، بی‌شک نرخ مسکن کاهش خواهد یافت. این موضوع بستگی به آینده وضع موجود در اجتماع دارد. افزایش قیمت‌ها مربوط به سال گذشته است، در نتیجه صعود مجدد، بعید به‌نظر می‌آید. رکود پیش‌رو تا زمانی که شرایط جامعه شفاف و روشن نشود، وجود دارد.

اگر برجام به‌ثمر بنشیند که بعید به‌نظر می‌رسد، به‌طورقطع، کسادی بازار مسکن افزایش پیدا خواهد کرد، همچنین در ساخت‌وساز نیز شاهد رکود هستیم و سازنده‌ها هم سرمایه‌ای برای ساخت ندارند. حتی افرادی که نقدینگی دارند نیز، ریسک ساخت‌وساز را به جان نمی‌خرند. اکنون در بازار مسکن معضل پیچیده‌ای به‌وجود آمده که باید منتظر سرنوشت وضعیت سیاسی کشور باشیم. اگرچه کاهش معاملات در خریدوفروش را شاهد هستیم، اما علت افزایش قیمت‌ها نه به‌دلیل این معضل، بلکه به‌خاطر نگاه سرمایه‌ای به ملک است. زمانی که مصالح ساختمانی و دستمزد کارگران افزایش پیدا کند، بر نرخ ساختمان نیز اثرگذار خواهد بود. در ظاهر و روی کاغذ، قیمت‌ها بالا رفته اما به‌دلیل ناتوانی مردم در خرید ملک، معاملات به‌شدت نزول پیدا کرده است؛ مگر اینکه بخواهند جابه‌جایی یا بهینه‌سازی انجام دهند. اگر بازار به همین روند پیش برود، اجاره‌ها افزایش خواهد داشت. از لحاظ بافت اجتماعی نیز شاهد تغییراتی خواهیم بود، همچنین مستاجران و افراد تحت‌فشار اقتصادی، مجبور به حاشیه‌نشینی و مراجعه به شهرستان‌های خود می‌شوند که البته مسائل پشت‌پرده‌ای نیز در این امر دخیل است. اکنون نهادهای دولتی بیش از چند هزار واحد در اطراف تهران ساخته‌اند که اگر این آپارتمان‌ها، در بازار عرضه شود، بر کاهش نرخ تاثیرگذار خواهد بود.

در رابطه با ساخت یک میلیون مسکن خوب است،بدانیم دست دولت آن‌قدر خالی است و کمبود بودجه وجود دارد که نمی‌تواند به ساخت‌وساز ورود پیدا کند. این وعده مربوط به زمانی است که امید به احیای برجام و ورود پول به کشور وجود داشت، اما در حال حاضر به‌هیچ عنوان نمی‌توان روی فرضیه ورود دولت برای تامین مسکن حساب باز کرد. دولت مسائل مهم‌تری از قبیل خوراک و معیشت روزمره مردم، تامین سوخت و انرژی و همچنین حقوق کارمندان و بازنشستگان را در صدر امور دارد که نمی‌تواند به موضوع تولید مسکن کمکی کند. سرمایه‌گذاری دولت در ساخت‌وساز بعید به‌نظر می‌رسد، مگر آنکه زمین‌های مازاد اطراف تهران را قراردادی به پیمانکارها واگذار کند و در ازای آن واحد آپارتمانی بگیرد، البته این کار نیز در حد میلیونی امکان‌پذیر نخواهد بود.

دولت باید بافت‌های فرسوده‌ای را که در جنوب شهر وجود دارد، به‌سمت نوسازی ببرد، همچنین زمین‌های اطراف تهران که قابلیت سکونت دارند، طی عقد قراردادی با پیمانکاران انبوه‌سازی کنند. در واقع، تهاتر زمین با آپارتمان قابل‌سکونت است. البته لازم به ذکر است که از این عمل نباید توقع تامین آپارتمان‌های بزرگ را داشت، بلکه خانه‌هایی با متراژ حدود ۵۰-۶۰ متر را تامین می‌کند؛ با این راهکار جوانان با اقساط بلندمدت می‌توانند صاحب خانه شوند.

در جنوب شهر، بیشتر خانه‌ها ۲ الی ۳ طبقه هستند که بیشتر جزو بافت فرسوده به‌حساب می‌آیند؛ برای مثال با ساخت‌وساز خانه‌های فرسوده در محله اتابک تهران و تحویل آنها به صاحبان‌شان، مازاد این ملک‌های فرسوده نیز فروخته شود. در واقع، به این شکل می‌توان همراه با احیای بافت‌های فرسوده، واحدهای آپارتمانی نوساز را نیز تامین کرد. در تهران بافت فرسوده کم نیست،بنابراین می‌تواند کمک شایانی برای تامین مسکن کند. ساخت‌وساز زمین‌های موجود در تهران و تهاتر آنها به‌شکلی که گفته شد نیز، دیگر جایز نیست و دولت باید به‌سمت زمین‌های اطراف تهران برود.

تشکیل قرارگاه اطلاع‌رسانی طرح نهضت ملی مسکن در استان‌ها

وحید قربانی، سرپرست مرکز ارتباطات و اطلاع‌رسانی وزارت راه و شهرسازی از تشکیل قرارگاه اطلاع‌رسانی طرح نهضت ملی مسکن در استان ها و ضرورت پاسخگویی به شهروندان خبر داد.

به‌گزارش پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی، نشست هم‌اندیشی روسای ادارات ارتباطات و اطلاع‌رسانی ادارات کل راه و شهرسازی استان‌ها با حضور سرپرست مرکز ارتباطات و اطلاع رسانی وزارت راه و شهرسازی برگزار شد. در این نشست، روسای ادارات ارتباطات و اطلاع‌رسانی ادارات کل راه و شهرسازی در ارتباط با ویدئوکنفرانسی به‌صورت مجزا به تشریح اهم اقدامات انجام‌شده و برنامه‌های پیش‌رو و ظرفیت‌های ارتباط با رسانه‌ها در هر استان و پاسخگویی به شهروندان پرداختند. سرپرست مرکز ارتباطات و اطلاع‌رسانی وزارت راه و شهرسازی بااشاره به جایگاه روابط‌عمومی در ایجاد تصویر سازمانی و ارتباط درون و برون سازمانی ادارت کل راه و شهرسازی، طرح نهضت ملی مسکن را از جمله وظایف بزرگ و گسترده دولت و وزارت راه و شهرسازی برشمرد و بیان داشت: لازم است قرارگاه‌های استانی اطلاع‌رسانی، با حضور تمام متولیان و دست‌اندرکاران اجرای نهضت ملی مسکن از جمله استانداری، بنیاد مسکن، بانک مسکن، شهرهای جدید، کارگزاران و نمایندگان دفاتر تسهیلگری در بازآفرینی شهری و دیگر موارد تشکیل و دستورالعمل عملیاتی مشخص داشته باشند. وی احداث زیرساخت‌های کلان حوزه حمل ونقل و ارتقا و افزایش خدمات حوزه ناوبری زمینی، دریایی، هوایی و ریلی را از دیگر مسئولیت‌های بزرگ این وزارتخانه برشمرد.

نقش آموزش در ساخت مسکن بررسی شد

تخصص‌گرایی، بازوی محرک ساختمان‌سازی

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

پس از شکل‌گیری مقدمات ساخت یک پروژه عمرانی و در زمان برنامه‌ریزی اجرای آن، همواره مدیران و برنامه‌ریزان در این حوزه باتوجه به ۳ عامل اصلی زمان، هزینه و کیفیت، سعی در ایجاد ساختار مناسب برای تهیه برنامه‌های خود می‌کنند و پس از آن، اقدامات لازم درباره اجرا و بهره‌برداری از آن پروژه را انجام می‌دهند، باتوجه به اینکه دوام و کیفیت از مهم‌ترین عوامل در یک پروژه به‌شمار می‌روند، آثار آن هم در مراحل ساخت و هم بهره‌برداری موردتوجه قرار می گیرد.

بنابراین توجه به چگونگی رسیدن به این هدف در پروژه‌های عمرانی از اهمیت خاصی برخوردار و یکی از عوامل مهم موثر در این‌باره، تاثیرات تخصص‌گرایی در کارآیی نیروهای انسانی است که توجه و اهمیت به این عامل، ضمن کمک به بالا بردن دوام و کیفیت می‌تواند تاثیر فراوانی نیز در ۲ عامل زمان و هزینه بر جای گذارد. صمت در این گزارش تاثیر تخصص‌گرایی در ساخت مسکن را بررسی کرده است.

عکس: صمت

بهتر است به‌طور منظم اطلاعات در حوزه تخصص‌گرایی در تمامی زمینه‌های مسکن‌سازی ارتقا یابد. در این راستا، برگزاری دوره‌های آموزشی می‌تواند به افزایش تولید مسکن کمک شایانی کند

ضرورت تخصص‌گرایی در ساخت مسکن

تکنولوژی و صنعت با چنان سرعتی در حال رشد است که جهان را با تحولی بزرگ روبه‌رو ساخته است. صنعتی شدن جهان در دنیای امروز امری غیرقابل‌انکار است. این تحول به‌طرز چشمگیری در صنعت ساختمان‌سازی نیز دیده می‌شود. شاید کمی عجیب باشد، اما صنعت ساخت‌وساز در سراسر دنیا سال‌ها است که همگام با رشد تکنولوژی دچار تغییر و تحول شده و بشر شاهد آسمانخراش‌ها و برج‌هایی است که با به‌روزترین و شاید عجیب‌ترین مصالح و سازه‌ها بنا نهاده شده است.

ساختمان‌سازی را می‌توان مادر صنایع دانست. بنابراین، باتوجه به اهمیت ساخت‌وساز در دنیای صنعتی امروز، آموزش و تخصص‌گرایی در صنعت ساختمان از مهم‌ترین اصول آموزشی کاربردی و فنی به‌شمار می‌رود. در سال‌های گذشته، مهارت‌های شغلی در این صنعت حین کار به‌دست می‌آمد. در این شرایط افراد برای تسلط کامل بر شغل خود به آموزش حرفه‌ای احتیاج دارند.

توسعه صنعتی ساخت‌وساز، کلید توسعه پایدار کشور است. از آن‌جایی که ساخت‌وساز، بزرگ‌ترین بخش اقتصاد کشور است،بنابراین باتوجه به آموزش تخصصی نه‌تنها شاخص‌های پایه یعنی منابع، زمان و کیفیت مدیریت می‌شود، بلکه شاخص‌های اساسی نظیر ایمنی، پایداری، مصرف بهینه انرژی، ملاحظات زیست‌محیطی، مدیریت بازیافت، کیفیت بصری، هویت معماری و... تحقق می‌یابد.

طبق برنامه دولت، طی ۴ سال آینده باید ۴ میلیون واحد مسکونی به‌اجرا درآید که این از نظر متوسط جهانی، شاخص بسیار خوبی است، از این‌رو ضرورت دارد تخصصی‌سازی در تمام مراحل ساخت‌وساز رعایت شود و این مسئله فقط به بحث کلان اختصاص پیدا نکند.

جایگاه آموزش و تخصص‌گرایی در صنعت ساختمان

حامد خانجانی، کارشناس مسکن در رابطه با این موضوع به صمت گفت: ساخت‌وسازهای شهری به‌لحاظ مسائل اقتصادی همچون نرخ مجوزهای قانونی، قیمت مصالح ساختمانی، هزینه تمام‌شده ساخت و میزان سودآوری همواره موردتوجه مسئولان، رسانه‌ها و مردم است. کیفیت فنی و اجرایی ساختمان همچون استفاده از کالاها و مصالح استاندارد و فناوری‌های نوین هم موضوعی است که موردتوجه بخش متخصص صنعت ساختمان و از اهمیت قابل‌توجهی برخوردار است.

مهندسان شاغل در ساخت‌وساز شامل طراحان، سازندگان، ناظران و شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات مهندسی با برخورداری از سازمان، انجمن و تشکل‌های موجود به‌صورت مداوم در ارتقای توان خود و آموزش تخصص‌های لازم در راستای مسئولیت و شرایط کارگاهی موجود هستند، اما ساخت‌وسازها از جنبه‌ای دیگر به‌ویژه آموزش کارگران کمتر موردتوجه و پیگیری است.

▣ راه‌های تقویت مهارت‌های کارگر ساختمان

خانجانی در رابطه با اهمیت نقش کارگران در صنعت ساخت‌وساز و ضرورت آموزش و تخصص‌گرایی در این بخش به صمت گفت: یکی از شغل‌های پرزحمت و البته بسیار پرتقاضا، شغل کارگر ساختمان است. در این شغل افراد، قسمت‌های فنی و یدی فرآیند ساخت ساختمان‌ها و به‌طورکلی پروژه‌های عمرانی را پیش می‌برند. این شغل بیشتر جنبه یدی دارد و با فعالیت‌های بدنی سروکار دارد. ازاین‌رو، برای انتخاب آن به ارائه مدرک خاصی نیاز نیست؛ اما اگر در زمینه‌هایی مانند دانش شناخت مصالح، مواد و روش‌های ساخت، حفر و تخریب، طراحی و شناخت اصول اولیه نقشه‌کشی و طراحی فنی و دانش ابتدایی ریاضی برای محاسبات مهارت داشته باشند، می‌توانند به یک کارگر ساختمانی ماهر و متخصص تبدیل شوند.

این کارشناس مسکن گفت: بهتر است به‌طور منظم اطلاعات در حوزه تخصص‌گرایی در تمامی زمینه‌های مسکن‌سازی ارتقا یابد. در این راستا، برگزاری دوره‌های آموزشی می‌تواند در این مسیر به افزایش تولید مسکن کمک شایانی کند.

▣ مسیر پیشرفت شغلی کارگر ساختمان

خانجانی خاطرنشان کرد: برای رسیدن به ساخت‌وساز بهینه در کشور، باید تمام افرادی که در اجرایی شدن پروژه‌های ساختمانی نقشی ایفا می‌کنند، به‌صورت تخصصی آموزش‌های لازم را ببینند تا زمان و هزینه ساخت‌وسازها کاهش یابد و از منابع و سرمایه‌های موجود به‌نحو احسن استفاده شود.

وی در پایان گفت: همان‌طور که مشهود است، با پیشرفت صنعت در ایران و جهان، نیاز به ساخت اماکن و پروژه‌های عمرانی روزبه‌روز افزایش می‌یابد. به‌همین دلیل، بازار کار این شغل همواره آماده جذب نیروی کار تازه است. علاوه بر این، شغل کارگری ساختمان، یک حرفه مهارت‌محور است و باید در راستای ترویج تخصص‌گرایی گام‌های موثری برداشت.

کارگران اگر تمام تلاش خود را به‌کار ببرند و دانش و مهارت‌های خود را به‌صورت مداوم تقویت کنند، می‌توانند در پروژه‌های بهتری مشارکت داشته باشند و حتی به‌عنوان سرکارگر استخدام شوند.

> آموزش حق هر کارگری است و باید آموزش تخصصی لازم و مکفی به کارگرها ارائه شود و سپس از آنها توقع انجام امور به‌صورت حرفه‌ای و تخصصی را داشت

آموزش کارگران حوادث را کاهش می‌دهد

مهدی موذن، کارشناس مسکن به صمت گفت: آموزش، یکی از بخش‌های مهم در ساخت‌وساز است که متاسفانه مسئولان به‌صورت اجرایی و عملی در این عرصه ورود پیدا نکرده‌اند، همچنین با تخصص‌گرایی می‌توان بسیاری از حوادث به‌وجودآمده در کارگاه‌ها را پیش‌بینی کرد و از شدت خسارت آنها جلوگیری به‌عمل آورد. اگر کارفرما یا سازنده با کمی هزینه بیشتر به مراقبت از کارگاه خود و حفظ ایمنی از طریق استقرار نیروهای متخصص در کارگاه بپردازد، به‌هیچ‌عنوان حوادث سنگینی پروژه را تهدید نخواهد کرد.

وی بااشاره به ضرورت حضور افراد واجدصلاحیت در پروژه‌ها، تصریح کرد: در همه مراحل ساخت، وجود افراد ذی‌صلاح اهمیت بالایی دارد و در بخش‌های مختلف ساخت‌وساز روند سودمندی را حاصل می‌کند. تمام افرادی که در این بخش فعالیت می‌کنند، باید از مهارت فنی بسیار بالایی برخوردار و دارای کارت مهارت نیز باشند. در حال حاضر چندان به این امر توجهی نمی‌شود و کارگاه‌ها از نیروی ماهر کمتر بهره می‌گیرند.

توجه به آیین‌نامه حفاظت و ایمنی کارگاه‌ها، مبحث ۱۲ مقررات ملی ساختمان، بهداشت روانی کارگران، گواهینامه بازرسی فنی، تجهیزات فنی، بازرسی‌های سرزده، آموزش فنی و حرفه ای کارگران از جمله نکات مهمی هستند که باید در ابتدای پروژه به آن توجه داشت.

موذن درباره بازرسی‌های سرزده از کارگاه‌های ساختمانی، گفت: کنترل دائمی ایمنی و امنیت کارگاه‌ها و کارگران جز با بازرسی‌های سرزده از سوی وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی تامین نخواهد شد که هم‌اکنون این اقدام به‌صورت بسیار ضعیف و نامحسوس انجام می‌شود.

▣ اهمیت آموزش کارگران ساختمانی

این کارشناس بااشاره به اهمیت آموزش کارگرهای ساختمانی، گفت: آموزش حق هر کارگر است و باید تخصص لازم و مکفی به کارگرها آموزش داده شود و سپس از آنها توقع انجام امور به‌صورت حرفه‌ای و تخصصی را داشته باشیم. هنگامی که تنها ۲۰ تا ۲۵ درصد از کارگرهای ساختمانی، آموزش‌های فنی و حرفه‌ای دیده‌اند، چطور می‌توان انتظار ساخت یک ساختمان ایمن و مقاوم را داشت.

فرهنگ‌سازی نقش بسزایی را در افزایش تخصص‌گرایی در ساخت‌وسازها ایفا می‌کند، به‌طوری‌که اگر مردم با آگاهی هرچه بیشتر به یک مطالبه‌گر تبدیل شوند و تنها به ظواهر ساختمان توجه نکنند، سازندگان نیز موظف به رعایت اصول مرتبط با تخصص‌گرایی و آموزش می‌شوند.

▣ آموزش‌رایگان برای افزایش ایمنی ساختمان‌ها

موذن یکی دیگر از راه‌های افزایش ایمنی ساختمان‌ها را برگزاری دوره‌های آموزشی رایگان برای کارگران دانست و افزود: کارگران نمی‌توانند زمان اشتغال و درآمدزایی خود را صرف دوره های آموزشی ۴۰۰ تا ۷۰۰ ساعتی کنند، از این‌رو بهتر است همانند دوره‌های گذشته که کلاس‌های آموزشی رایگان با پرداخت هزینه ایاب و ذهاب برای کارگران برگزار می‌شد، هم‌اکنون نیز دائر شود.

وی در پایان گفت: باید برای افزایش کیفیت و عمر ساختمان‌ها هزینه کرد که این امر یکی از مهم‌ترین اقدامات در این زمینه خواهد بود. در این‌باره می‌توان از بخش‌های پیشرو همچون سازمان نظام کاردانی ساختمان نیز حمایت کرد و بهره‌مند شد، چرا که در حال حاضر از فعالیت و نقش کاردان‌ها و تکنسین‌های فنی غافل شده‌ایم و تصور می‌کنیم تمام کارها را باید به دست مهندسان سپرد.بنابراین، چنین عملکرد و تفکراتی سبب احداث ساختمان‌هایی معیوب با عمر مفید بسیار پایین شده است.

سخن پایانی

بی‌شک، صنعتی‌سازی در ساختمان، مدیون تخصص‌گرایی و تغییر نگرش دست اندرکاران ساختمان به‌سمت تولید انبوه و توجه به ۳ فاکتور هزینه، زمان و کیفیت است. از طرفی، توجه به نیاز روزافزون جامعه به مقوله مسکن و ساختمان، مهندسان را بر آن داشته است تا باتوجه به نیازهای روز و برپایه آموزش‌های تخصصی به طراحی و ساخت سیستم‌ها و روش‌های ساختمانی نوین اقدام کنند. این مساله سبب شد تا نوع نگرش به نحوه ساخت، دستخوش تحولاتی شود که به خلق روش‌های پیشرفته ساخت و نگاه ویژه به نیروی کار متخصص، ختم شود. ضرورت این موضوع را می‌توان در افزایش کیفیت ساخت، کاهش هزینه‌های مستخرج از صرف مواد و مصالح ساختمانی، تاثیرات زیست‌محیطی و همچنین بهینه‌سازی مصرف انرژی در ساختمان و در نهایت کاهش چشمگیر مدت زمان ساخت، عنوان کرد. این مساله به‌نحوی موردتوجه است که از طرف سازمان محیط‌زیست در راستای کاهش صدمات زیست‌محیطی و همچنین سازمان‌های عمرانی و شهرسازی در راستای کاهش صرف هزینه‌های مالی ناشی از ساخت‌وساز، هر ساله مورد بحث و مجادله قرار می‌گیرد و گردهمایی و کنفرانس‌های متعدد در این مبحث برگزار می‌شود. براساس سیستم آموزشی کشور در بحث ساختمان‌سازی از جمله معماری و عمران، صنعتی‌سازی و به‌نوعی روش‌های پیشرفته ساخت در سطح تحصیلات تکمیلی ارائه می‌شود تا مهندسان را بر آن دارد که نحوه نگرش خود را از سیستم‌های رایج ساختمانی به‌سمت روش‌های نوین و پیشرفته معطوف دارند، البته این موضوع نباید فقط به مهندسان اختصاص یابد، چرا که کارگران ساختمانی نیز در چرخه ساخت‌وساز نقش مهمی ایفا می‌کنند و باید آموزش برای این افراد موردتوجه قرار بگیرد.

ماشین‌آلات وارداتی خطوط تولید با گواهی چک ترخیص می‌شوند

ماشین‌آلات و تجهیزات خط تولید واحدهای صنعتی و معدنی با تشخیص وزارت صمت و با اخذ گواهی تضمین مالیات بر ارزش‌افزوده (گواهی چک) توسط سازمان امور مالیاتی قابل‌ترخیص هستند.

به‌گزارش مهر، سعید توتونچی، معاون حقوقی و فنی مالیاتی سازمان امور مالیاتی در نامه‌ای به فرود عسکری، رئیس گمرک ایران اعلام کرد که امکان اخذ گواهی چک بابت مالیات بر ارزش‌افزوده ماشین‌آلات وارده خطوط تولید فراهم شده است.

در این نامه آمده است: با عنایت به مقررات مفاد تبصره (۴) ماده (۸) قانون مالیات بر ارزش‌افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ مبنی بر کسر، تهاتر و استرداد مالیات و عوارض خرید مربوط به ماشین‌آلات خطوط تولید، صرف‌نظر از آنکه مودی به عرضه کالاها و خدمات معاف یا مشمول اشتغال داشته باشد و به‌منظور تحقق منویات رهبر معظم انقلاب در راستای حمایت از تولیدکنندگان و جبران کمبود نقدینگی، افزایش رونق اقتصادی و اشتغال و کاهش تورم، مقرر می‌شود:

۱- ترخیص ماشین‌آلات و تجهیزات خطوط تولید که توسط واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی مجاز، با تشخیص وزارت صنعت، معدن و تجارت با رعایت مقررات قانونی ذی‌ربط بدون دریافت مالیات و عوارض موضوع قانون مالیات بر ارزش‌افزوده و در قبال گواهی اخذ چک صادره توسط ادارات امور مالیاتی مطابق مقررات موضوعه، معادل مجموع مالیات و عوارض متعلقه براساس قانون مالیات بر ارزش‌افزوده بلامانع است.

۲- سازمان امور مالیاتی کشور پس از رسیدگی اظهارنامه مالیات بر ارزش‌افزوده واردکننده، در صورت رعایت مقررات قانونی توسط مودی مطابق با ماده (۸) قانون فوق‌الذکر و تبصره‌های آن، نسبت به استرداد یا وصول وجه چک حسب‌مورد اقدام می‌کند.

در نگاهی به وضعیت زیرساخت‌های انرژی مطرح شد

آیا صنعت فولاد به‌سمت ابربحران حرکت می‌کند؟

انرژی یکی از اصلی‌ترین فاکتورهای تولید فولاد و توسعه این صنعت است که در سال‌های اخیر به‌دلیل مشکلات زیرساختی، تولیدکنندگان در تامین برق و گاز با مشکلات جدی مواجه شده‌اند. این در حالی است که به‌گفته برخی کارشناسان حوزه انرژی، در صورتی که راهکار جدی برای حل این مشکل شناسایی نشود، بحران انرژی به ابربحرانی تبدیل می‌شود که می‌تواند صنایع و سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده را در هم تنیده و به گره‌ای کور تبدیل کند. صمت در این گزارش به وضعیت زیرساخت‌های انرژی در صنایع با تمرکز بر صنایع فولاد پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

کتایون ملکی
editor@smtnews.ir

مشکلات توسعه صنعت فولاد

وجود ذخایر عظیم از سنگ‌آهن در کنار ذخایر گازی کشور و همچنین نیروی کار ارزان باعث شد تا چشم‌انداز تولید ۵۵ میلیون تن فولاد برای سال ۱۴۰۴ پیش‌بینی شود و در واقع بخش معدن و واحدهای فولادی در این مسیر حرکت خود را آغاز کنند، اما باوجود این هدف به هر میزان که به ۱۴۰۴ نزدیک می‌شویم، بحران‌های جدید شکل می‌گیرد که می‌تواند دستیابی به این عدد را تحت‌تاثیر قرار دهد. این در حالی است که وزارت صنعت، معدن و تجارت با صدور مجوزهای احداث واحدهای فولادی به‌نوعی در مسیر غیرکارشناسی در حرکت است که می‌تواند بر شدت این مشکلات بیفزاید.

در چند سال اخیر بحران‌ها به‌صورت مشخص خود را نشان داده و هرکدام تاثیراتی بر میزان تولید، فروش و صادراتی داشته‌اند. به‌عنوان مثال، بی‌توجهی به توسعه اکتشاف باعث شد تا تامین مواد اولیه به‌عنوان یکی از دغدغه‌های اصلی تولیدکنندگان فولاد مطرح شود، هرچند میزان ذخایر سنگ‌آهن کشور مبنای اصلی تدوین این نقشه راه بود، اما توسعه نیافتن معادن به موازات واحدهای فولادی باعث شد تا تحقق برنامه ۵۵ میلیون تن فولاد در بحث تامین سنگ‌آهن با مشکل همراه شود و سناریو واردات سنگ‌آهن و ورود به معادن فرامرزی را جدی‌تر از گذشته کند. این در حالی است که سال‌های گذشته مطرح شدن موضوع واردات سنگ‌آهن با مخالفان بسیاری مواجه بود که می‌گفتند میزان ذخایر موجود در کشور برای تامین این نیاز کافی است.

به‌گزارش صمت، البته امروز هم افرادی مخالف این موضوع هستند و معتقدند می‌توان با ذخایر موجود مواد اولیه را تامین کرد، اما مسئله مهم، نبود نقدینگی کافی برای توسعه معادن و وجود مشکلات دیگری از جمله فرسودگی ماشین‌آلات و ممنوعیت واردات آنها مطرح است که فعالیت‌های اکتشافی را تحت تاثیر قرار می‌دهد و بسیاری از معادن را به‌جمع معادن غیرفعال اضافه کرده است.

در نتیجه، مواد اولیه خود یکی از معضلاتی است که می‌تواند پاشنه‌آشیل تحقق این برنامه را نشانه بگیرد. در حال حاضر مشکل جدی‌تری گریبانگیر صنایع فولادی کشور شده که در ۲ الی ۳ سال گذشته نه‌تنها حل نشده بلکه بر عمق آن نیز افزوده شده است. انرژی یکی از زیرساخت‌های اصلی برای توسعه صنعت فولاد است؛ اتفاقی که علاوه بر میزان تولید، بر نرخ تمام‌شده هم تاثیر دارد و می‌تواند سرمایه‌گذاری‌های انجام‌گرفته را با مشکلات جدی همراه کند.

تامین برق و گاز در سال‌های اخیر از مهم‌ترین مشکلاتی است که صنایع فولادی با آن مواجهند و توانسته بر حجم تولید و صادرات آنها اثرگذار شود. این در حالی است که تولیدکنندگان فولاد در شرایط سخت تحریمی تلاش کردند میزان صادرات غیرنفتی را افزایش و با ارزآوری از این مسیر، میزان سرمایه دلاری برای اجرای طرح‌های توسعه‌ای، تامین قطعات و... را مهیا کنند، اما با گسترش بحران انرژی، این عملکرد هم با مشکلاتی همراه شد. در حالی که حضور نداشتن مداوم در بازارهای صادراتی، ضربه مهلکی به رقابت‌پذیری تولیدکنندگان ایرانی می‌زند و راه را برای رقبای دیگر باز می‌کند.

متاسفانه در سال‌های گذشته افت فشار گاز باعث شد تا صنعت به‌عنوان اصلی‌ترین گزینه برای قطع گاز انتخاب شود، اما رفته‌رفته توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی توانست این مشکل را جدی کند و بارها از سمت فولادی‌ها نسبت به این موضوع هشدار داده شده است. مشکل تا جایی پیش رفت که یکی از تولیدکنندگان اصلی فولاد برای سرمایه‌گذاری در طرح توسعه میدان‌های گازی اعلام آمادگی کرد و جلساتی برای مذاکره با وزارت نفت برگزار شد.

حل نشدن این مشکل علاوه بر تاثیر بر تولید و صادرات، تهدیدی جدی برای اشتغال موجود خواهد بود، در صورتی که، وزارت صمت و نفت به تعاملی جدی دست پیدا نکنند، واحدهای تولیدکننده باید برای جبران این خسارت‌ها به‌سراغ راه‌حل‌های دیگر بروند، البته شاید در این میان وضعیت واحدهای قرارگرفته در جنوب کشور بهتر از واحدهای دیگر باشد، به‌عنوان مثال، واحدهای فعال در شرق کشور که از خط لوله ترکمنستان نیاز خود را تامین می‌کنند هم، در پی افت فشار گاز با مشکلات جدی، مواجهند.

بحران انرژی برای صنایع

سعید ساویز، کارشناس انرژی در گفت‌وگو با صمت بااشاره به بحران انرژی برای صنایعی همچون فولاد، اظهار کرد: اصلی‌ترین موضوع در این‌باره، به مسئله زیرساخت‌های انرژی بازمی‌گردد. توسعه‌نیافتگی زیرساخت‌های انرژی باعث شده تا شاهد مشکلاتی در بحث تامین گاز باشیم و این مسئله به مرحله رسیدن به گره کور نزدیک می‌شود. در حال حاضر هم شاهد تاثیر افت فشار بر تولید هستیم.

وی گفت: این در حالی است که در بحث تولید، گاهی شاهد افزایش تولید هستیم که تامین نشدن گاز، این برنامه را کاهشی می‌کند.

ساویز تاکید کرد: ما با بحرانی جدی مواجهیم و به‌طبع زمانی که یک بحران قابل پیش‌بینی است، اما به‌سمت آن حرکت می‌کنیم، با ابربحران روبه‌رو می‌شویم که شاید حل کردن آن بسیار سخت‌تر باشد.

وی تصریح کرد: مشخص نیست امسال این ابربحران مشاهده می‌شود یا سال بعد، اما نکته مهم آن است که در درجه اول گاز واحدهای صنعتی قطع می‌شود و اگر این راهکارها جوابگو نباشد، به‌سراغ قطع گاز بخش خانگی می‌روند.

ساویز همچنین بااشاره به تامین گاز واحدهای موجود در شرق کشور از خط لوله ترکمنستان نیز، بیان کرد: رابطه ترکمنستان با ما یک رابطه سینوسی است و باتوجه به مسائل سیاسی نمی‌تواند نقطه اتکای جالبی محسوب شود، درنتیجه، نمی‌توان چندان روی این موضوع حساب کرد. از سویی دیگر، گاهی این رابطه سینوسی باتوجه به نیاز ما می‌تواند بر نرخ فروش گاز تاثیر بگذارد و در نهایت نرخ تمام‌شده را افزایش دهد.

> در چند سال اخیر بحران‌ها به‌صورت مشخص خود را نشان داده و هرکدام تاثیراتی بر میزان تولید، فروش و صادرات داشته‌اند

سخن پایانی

آن‌طور که پیدا است، در صورتی که راهکاری جدی از سوی وزارت صنعت، معدن و تجارت برای حل بحران انرژی صنایع فولادی شناسایی نشود، این صنعت در سال‌های آینده با موانعی همراه می‌شود که نه‌تنها میزان ارزآوری آن کاهش می‌یابد، بلکه در تامین نیاز داخلی هم با مشکلات جدی مواجه می‌شویم.

مدیرعامل هلدینگ معادن و فلزات مطرح کرد

برنامه‌ریزی برای ۶۰ هزار متر حفاری اکتشافی

مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات با تشریح فعالیت‌های این هلدینگ در حوزه فولاد و مس عنوان کرد: استراتژی این شرکت تغییر یافته و علاوه بر بازار سرمایه در پروژه‌های بسیاری سرمایه‌گذاری می‌کند و آماده مشارکت با سرمایه‌گذاران بخش خصوصی برای فعال‌سازی طرح‌های اقتصادی هستیم.

به‌گزارش پایگاه خبری تجارت معدن و فولاد، اردشیر سعدمحمدی ضمن بیان این مطلب افزود: یکی از اتفاقاتی که این هلدینگ رقم زده، توسعه اکتشافات در غرب کشور است، ما هیچ‌وقت غرب کشور را به‌عنوان یک پایگاه معدنی به‌ویژه در بخش فلزات نشناخته‌ایم، اگرچه مواد معدنی مثل دولومیت و سنگ‌آهک در این منطقه وجود دارد.

او درباره طرح‌های این هلدینگ در غرب کشور توضیح داد: هیچ‌وقت ما طرح معدنی بزرگی در این منطقه نداشته‌ایم و همه طرح‌های ما در رابطه با معدن‌های کوچک بوده است. غرب کشور از زاگرس مرکزی و از کردستان شروع و به مرز اندیمشک منتهی می‌شود. در قسمت زاگرس مرکزی هیچ‌وقت شاهد کار بزرگی در بخش معدنی نبودیم.

طرح‌های «ومعادن» در غرب کشور

سعدمحمدی ادامه داد: در قسمت غرب چند طرح بزرگ داریم و معادن دارای سنگ‌آهن شامل معادن شهرک، باباعلی، گلالی و صاحب سقز تحت‌پوشش این مجموعه و شرکت صبانور قرار گرفته‌اند.

وی افزود: طرح‌های فولادی اعم از طرح یک میلیون تنی اردبیل، طرح یک میلیون تن فولاد و ۱.۶ میلیون تن آهن‌اسفنجی و یک میلیون تن ورق فولاد کردستان را در دستور کار داریم و آماده برای اجرا شده‌اند.

او تصریح کرد: نیاز به تامین مواد اولیه زنجیره فولاد ما را بر این داشت که بتوانیم برنامه‌ریزی شرکت صبانور را برای تولید گندله و کنسانتره انجام دهیم. به‌طورقطع نخستین مرحله نیازمان به سنگ‌آهن و تبدیل به کنسانتره است، سپس گندله و در نهایت زنجیره برای آهن‌اسفنجی و فولاد کامل می‌شود.

او با تاکید بر اهمیت اکتشافات افزود: اکتشاف امر مهمی است و ما برای سال ۱۴۰۱، ۶۰ هزار متر حفاری برنامه‌ریزی کرده‌ایم. این عدد برای شرکتی که به‌تازگی وارد این بخش شده، شاید به نسبت عدد بزرگی باشد،اما در ۶ ماهه ابتدای امسال تاکنون ۲۵ هزار متر حفاری انجام شده و باتوجه به اینکه ما ۹ دستگاه حفاری جدید خریداری کرده‌ایم که یکی وارد ایران شده و دیگری به‌زودی وارد خواهد شد، امیدواریم سرعت حفاری در ۶ ماهه دوم رشد چشمگیری داشته باشد.

سعدمحمدی ادامه داد: باتوجه به اکتشافات انجام‌شده در ۶ ماه اول، ما توانستیم حدود ۵۰ میلیون تن با عیار متوسط بالای ۴۶ درصد به ذخایر سنگ‌آهن اضافه کنیم و این کار در حال گسترش است.

مدیرعامل ومعادن بااشاره به برنامه‌های آینده این شرکت گفت: باتوجه به اینکه قصد داریم پهنه بیجار و قروه را در اختیار بگیریم و از سویی سرمایه‌گذاری که در فولاد کردستان انجام گرفته، برنامه‌ریزی اکتشاف جدی و عملیاتی را در آن منطقه طراحی کرده‌ایم. امیدواریم با در اختیار داشتن پهنه قروه و بیجار، میزان اکتشاف و ارزیابی ذخایر جدید در غرب کشور گسترش جدی داشته باشد.

دعوت از سرمایه‌گذاران بخش خصوصی

سعدمحمدی افزود: من در این گفت‌وگوی رسانه‌ای از تمام بخش‌های خصوصی که آماده مشارکت با ما هستند، دعوت می‌کنم، چرا که ما برای این نقطه مشارکت برنامه‌ریزی کرده‌ایم و هر بخش خصوصی که توان سرمایه‌گذاری در بحث اکتشاف را چه از لحاظ فنی و چه مالی دارد، ضمن احترام به مالکیت و دارایی اشخاص بخش شخصی و حقوقی، با تعریف یک روند قانونی که حق آنها محفوظ خواهد ماند، آماده مشارکت هستیم.

او در همین رابطه افزود: هرکسی محدوده‌هایی در بخش معادن فلزی و غیرفلزی باارزش دارد که توان مربوط به آن را ندارد، ما حاضر هستیم، همکاری‌های لازم را به‌عمل آوریم و محدودیت‌ها و خط قرمزهایی در بخش سرمایه‌گذاری نداریم.

او درباره استراتژی اکتشافی «ومعادن» گفت: هلدینگ پایا یک تعداد محدوده دارد که گزارش‌های اولیه‌ای از محدوده و پهنایی که در اختیار گرفته تهیه کرده‌ایم و برنامه‌ریزی جدیدی برای آنها انجام می‌دهیم که این مرکز فعال‌تر از گذشته مسیر خود را طی کند تا به خروجی قابل‌اجرا به‌لحاظ فنی و اقتصادی دست یابیم.

مدیرعامل «ومعادن» ادامه داد: استراتژی مجموعه «ومعادن» بر سرمایه‌گذاری اکتشاف به‌عنوان سرمایه‌گذاری اقتصادی تمرکز دارد و آماده همکاری با تمام بخش‌های خصوصی و دولتی در کل کشور است.

یادداشت

نقش دولت در التهاب بازار زغال‌سنگ

سعید صمدی
فعال حوزه زغال‌سنگ

فعالیت تجاری در حوزه زغال‌سنگ امروز درگیر چالش‌های فراوانی از نظر عرضه و تقاضا است. برای مثال، زغال‌سنگ حرارتی مصرف عمده صنایع و واحدهای تولیدی است که از این ماده به‌عنوان سوخت اصلی خود استفاده می‌کنند.

بازیگران این معاملات بیشتر در بازارهای آزاد و در فضاهایی غیر از بورس انرژی به تعامل و تجارت می‌پردازند؛ زیرا این بازار به‌شدت پررونق است و به‌دلیل بالا بودن حجم درخواست‌ها و معاملات زغال‌سنگ حرارتی، این ماده حتی با قیمتی بالاتر از نرخ جهانی در ایران مبادله می‌شود. دلیل اصلی این اتفاق هم، تعیین‌کننده بودن میزان عرضه و تقاضا بر قیمت‌ها است، اگر برای ماده یا محصول تولیدی تقاضای بالایی وجود داشته باشد، در صورت کمتر بودن عرضه، نرخ محصولات افزایش چشمگیری خواهد داشت.

به هر میزان هم که عرضه نزدیک به مقدار تقاضا شود، شاهد رونق در خرید و فروش این محصول و به‌طورکلی تعاملات تجاری در عرصه یادشده خواهیم بود.

اما رونقی که در بازارهای زغال‌سنگ حرارتی مطرح می‌شود، در بازار دیگر انواع زغال‌سنگ نیست. به‌عنوان مثال، نوعی زغال‌سنگ وجود دارد که در بازارهای جهانی از گونه‌های مهم و کاربردی زغال‌سنگ شناخته شده و مصارف بسیار بالایی دارد، به‌همین دلیل هم نرخ جهانی آن از بهای زغال‌سنگ حرارتی بالاتر است.

اما این اتفاق در ایران برعکس و به‌دلیل تقاضای بسیار پایین برای این نوع زغال‌سنگ و نرخ آن از زغال‌سنگ حرارتی پایین‌تر است. مبادلات این نوع زغال‌سنگ بیشتر در بورس انرژی انجام می‌شود و از آنجا که تنها ۲ شرکت خریدار آن هستند، به بهایی بسیار پایین حتی پایین‌تر از حد تعیین‌شده زغال‌سنگ را خریداری می‌کنند؛ بنابراین به‌دلیل نبود بازار مناسب تجاری در داخل کشور هیچ فعال معدنی تمایل به سرمایه‌گذاری در این بخش از زغال‌سنگ ندارد. از سوی دیگر، با وضع قوانین سختگیرانه در زمینه صادرات زغال‌سنگ، در عمل این اقدام نیز برای فعالان این عرصه منتفی بوده و نمی‌توانند تولیدات خود را در صورت نبود بازار مناسب در داخل، به کشورهای خارجی و خواهان زغال‌سنگ صادر کنند.

ایران در سال‌های اخیر با افزایش تقاضا برای زغال‌سنگ (زغال‌سنگ حرارتی) در صنایع و واحدهای تولیدی خود روبه‌رو بوده است.

با این همه در این سال‌ها به‌دلیل نبود حمایت‌های مناسب دولت، سرمایه‌گذاری گسترده‌ای برای توسعه فعالیت‌های این بخش انجام نشده است. در پی این اتفاق، به‌ناچار بخشی از نیاز زغال‌سنگ کشور در سال‌های اخیر از طریق واردات تامین می‌شود. مهم‌ترین این موضوع را می‌توان پایین بودن نسبی بهای انواع زغال‌سنگ‌ها و همچنین وجود موانع گسترده در فعالیت‌های صادراتی دانست.

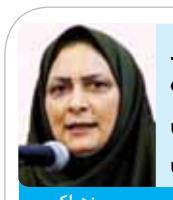
بنابراین پیش‌بینی می‌شود در صورت استمرار وضع موجود و بی‌توجهی به بازارهای تجاری زغال‌سنگ، بیش از امروز به واردات زغال‌سنگ از خارج وابسته باشیم. این موضوع برای ایران که کشوری معدنی به‌شمار می‌رود، نوعی عقبگرد در فعالیت‌های معدنی است، زیرا می‌توان با اصلاح سیاست‌گذاری‌ها از جمله قیمت‌گذاری‌های دستوری (که از سوی دولت برای بازارهای تجاری زغال‌سنگ وضع می‌شود) و تسهیل روند صادرات، شاهد رونق در معاملات تجاری تمامی انواع زغال‌سنگ بود.

طبق اکتشافات زمین‌شناسی حدود ۱۴ میلیارد تن ذخیره زمین‌شناسی زغال‌سنگ در کشور وجود دارد، البته ما ۱.۲ میلیارد تن ذخیره قطعی داریم که اگر تقاضا در کشور افزایش داشته باشد و قیمت‌ها هم مناسب تعیین شود، می‌توان به افزونی سرمایه‌گذاری در زغال‌سنگ و حتی ذخایر قطعی هم امیدوار بود. براساس اطلاعات امروز، زغال‌سنگ یک منبع ارزان انرژی به‌شمار می‌آید و همین امر عاملی شده تا کشورها تمرکز زیادی بر استفاده از این محصول داشته باشند.

در حال حاضر ۶۲ درصد برق دنیا با زغال‌سنگ تولید می‌شود، علاوه بر این، تولید ۹۰ درصد فولاد دنیا با زغال‌سنگ است و همین امر نشان می‌دهد دنیا به اهمیت زغال‌سنگ پی برده و به‌صورت یک انرژی ارزان‌قیمت، تمام استفاده خود را از آن می‌برد، اما در ایران تامین منابع مالی برای تجهیز، نوسازی معادن و سرمایه در گردش از جمله چالش‌های اساسی معدنکاران زغال‌سنگ است. هزینه‌های معدنکاری زغال‌سنگ بسیار بالا است و شامل ۲ بخش عمده است؛ بخش اول هزینه‌های تجهیز و آماده‌سازی معدن است که حدود ۵۰ درصد کل هزینه‌ها و بخش دوم هزینه‌های مربوط به نیروی انسانی فعال در معدن است. علاوه بر این، معدنکاران زغال‌سنگ تجهیزات قدیمی برای استخراج و فرآوری در اختیار دارند که همین امر باعث کاهش بازدهی، افزایش هزینه تعمیر و نگهداری تجهیزات، کاهش کیفیت زغال‌سنگ و در نتیجه افزایش نرخ تمام‌شده زغال‌سنگ داخلی نسبت به زغال‌سنگ خارجی می‌شود.

یادداشت

نبود بستر برای ارائه درخواست‌های کارگران

زهرا کریمی
اقتصاددان و استاد دانشگاه

ایجاد تشکل‌های کارگری، عاملی مثبت در فرآیند حل مشکلات و بهبود وضعیت کارگران است. در متن قانون بر ایجاد تشکل‌های کارگری تاکید شده، اما هنوز بسیاری از کارفرمایان این تشکیلات را به رسمیت نمی‌شناسند و از ایجاد شوراهای کار طفره می‌روند. نبود اطمینان و امنیت شغلی از چالش‌های اصلی در مسیر شکل‌گیری و قدرت نفوذ تشکل‌های کارگری است. در شرایطی که کارگران از ادامه کار خود مطمئن نیستند نمی‌توانند با چانه‌زنی برای بهبود شرایط کار تلاش کنند.

کارگران و کارفرمایان توان یکسانی برای چانه‌زنی بر سر موضوعات گوناگون از جمله مزد یا شرایط کار ندارند. غالبا کارفرمایان با متقاضیان شغل متعددی روبه‌رو هستند و امکان انتخاب از میان این متقاضیان را دارند، اما کارگران اغلب ناچار به پذیرش شرایط تعیین‌شده از سوی کارفرمایان هستند. البته اگر این پذیرش با رضایت خاطر همراه نباشد، کارگران نیز در انجام وظایف خود کوتاهی خواهند کرد و بدین‌ترتیب اثرات سوء قراردادهای غیرمنصفانه میان کارگر و کارفرما درنهایت به ضرر واحدهای اقتصادی خواهد بود.

براساس قانون کار ایران، مذاکرات دسته‌جمعی میان کارگر و کارفرما، به رسمیت شناخته شده است. بر همین اساس انتظار می‌رود تشکل‌های قوی در هر دو بخش کارگری و کارفرمایی ایجاد شود که امکان مذاکره و چانه‌زنی را فراهم کنند. در مذاکرات دسته‌جمعی طرفین درباره شرایط کار توافق می‌کنند. با این وجود همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد در کشور ما تشکل‌های قوی کارگری و کارفرمایی وجود ندارد. فقدان این تشکل‌ها به شکل مستقیم و غیرمستقیم هزینه‌های گزافی را به اقتصاد کشور تحمیل می‌کند. به‌عنوان مثال، بر اثر فقدان قراردادهای دسته‌جمعی و عدم‌رضایت کارگران از شرایط کار، بهره‌وری تولید کاهش می‌یابد. با این وجود چنانچه تشکل‌های کارگری و کارفرمایی قوی وجود داشته باشند، از هزینه چنین عدم‌تفاهم‌هایی کاسته می‌شود.

براساس قانون، شوراهای اسلامی کار به‌عنوان تشکل کارگری در کشور ما حق فعالیت دارند. واحدهایی که بیش از ۳۵ نفر عضو دارند، می‌توانند اقدام به تشکیل شوراهای اسلامی کار کنند، با این وجود، شوراهای اسلامی کار در کشور ما هر سال ضعیف‌تر شده‌اند. شوراهای اسلامی کار، تشکل کارگری خالصی نیستند. در این شوراها، نمایندگان کارفرما و کارگر حضور دارند. در فرآیند انتخاب اعضای شورای اسلامی کار نیز نمایندگان وزارت کار دخیل هستند و صلاحیت نمایندگان باید موردتایید قرار گیرد. در حال حاضر در واحدهای بزرگ اقتصادی کشور یا تشکل کارگری شکل نمی‌گیرد، اگر هم تشکیل شود، ضرورتا از حمایت جدی کارگران مجموعه برخوردار نیست. تشکل‌های کارگری مستقل، اساسنامه و انتخابات مستقل خودشان را دارند، اما در ایران همان‌طور که پیش‌تر هم اشاره شد، شورای اسلامی کار، نهاد مستقل کارگری نیست و انتخابات اعضای شورای اسلامی کار زیر نظر وزارت کار است و باید صلاحیت نمایندگان وزارت کار تایید شود. اما تشکل‌های واقعی کارگری بدون مداخله از سوی دولت یا کارفرما با خواست کارگران تشکیل می‌شوند؛ به‌طور مرتب حق عضویت دریافت می‌کنند؛ مجمع عمومی دارند؛ در عرصه ملی مطالبات نیروی کار را مطرح می‌کنند و در زمانی که مذاکرات دسته‌جمعی با مشکل مواجه می‌شود، حتی اگر لازم باشد اعلام اعتصاب می‌کنند. علاوه بر این در قانون کار ما، اعتصاب عملا ممنوع است. در قانون کار تاکید شده هر عملی که باعث توقف تولید شود، ممنوع است. این درحالی است که براساس مقررات سازمان بین‌المللی کار اعتصاب ابزاری پذیرفته شده برای بیان مطالبات کارگران است. البته اعلام اعتصاب قوانین مشخصی دارد. به‌عنوان مثال از قبل باید خواسته کارگران و زمان اعتصاب مشخص شود. اما در کشور ما مجاری بیان خواسته‌های جامعه کارگری بسیار محدود است. هرچند این محدودیت‌ها پیامدهای جدی برای اقتصاد به‌دنبال داشته است. تشکل‌های کارگری ضعیف قادر به اظهار و پیگیری خواسته‌های کارگران نیستند. از آنجاکه زمینه گفت‌وگوی جمعی وجود ندارد، در موارد گوناگون کارگران ناراضی به خیابان می‌آیند. به‌عنوان مثال در شرایطی که حقوق کارگران عقب می‌افتد یا شرایط ادامه کار در کارخانه روشن نیست، کارگران دست از کار می‌کشند و جاده و خیابان را می‌بندند. باید پذیرفت که فقدان بستری قانونی برای بیان خواسته‌های کارگری، هزینه اعتراضات کارگری را افزایش داده است.

محاسبه مابه‌التفاوت «حق مسکن»

با ابلاغ حق مسکن، کارفرمایان موظف به پرداخت مابه‌التفاوت در آبان هستند. به گزارش ایلنا، در ۲ آبان، پس از گذشت بیش از ۷ ماه، سرانجام حق مسکن ۶۵۰ هزار تومانی مصوب شورای‌عالی کار از سوی هیات دولت تصویب شد. حالا مسئله میزان پرداختی به کارگران در نخستین ماه پس از تصویب است.

در ابلاغیه دولت آمده است: «باعنایت به مصوبه کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی مورخ ۲۰ مهر ۱۴۰۱، کمک‌هزینه مسکن کارگران مشمول قانون کار که از ابتدای فروردین ۱۴۰۱ ماهانه ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار ریال تعیین شده است. به ادارات کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان‌ها ابلاغ شد.»

با این حساب، کارفرمایان در آبان‌ماه مکلف به پرداخت مابه‌التفاوت حق مسکن هستند؛ تا مهرماه، حق مسکن ۵۵۰ هزار تومان پرداخت می‌شد؛ به این ترتیب در آبان باید برای ۷ ماه نخست سال، ۱۰۰ هزار تومان مابه‌التفاوت به کارگران پرداخت شود؛ در نتیجه در آبان در قیاس با مهر، حقوق کارگران مشمول قانون کار دست‌کم ۸۰۰ هزار تومان افزایش خواهد یافت.

در صورتی که کارفرمایان کارگاه‌های کوچک از ابتدای سال از پرداخت حق مسکن ۵۵۰ هزار تومانی استنکاف ورزیده باشند، کارگران باید ۷ تا ۲۰۰ هزار تومان (یک میلیون و ۴۰۰ هزار تومان) مابه‌التفاوت دریافت کنند.

و همه اینها در شرایطی مصداق دارد که تضمینی برای اجرای این ابلاغیه و به‌ویژه پرداخت مابه‌التفاوت ماه‌های گذشته وجود داشته باشد و نظارتی بر آن برقرار باشد؛ کارفرمایان اصناف، کارگاه‌های کوچک و مشاغل خانگی معمولا از پرداخت مزایای مزدی فرار می‌کنند و به این ترتیب، کارگران این کارگاه‌ها قرار نیست مابه‌التفاوت حق مسکن را دریافت کنند.

در گفت‌وگو با فعالان کارگری مطرح شد

۴ دهه نامطلوب برای کارگران

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران پس از تصویب مجلس شورای اسلامی در راستای طرح کوچک‌سازی دولت، با ادغام ۳ وزارتخانه رفاه و تأمین اجتماعی، کار و امور اجتماعی و تعاون تشکیل شد. وزارت کار، بزرگ‌ترین وزارتخانه اجتماعی کشور است. پس از کش‌وقوس‌های فراوان، نمایندگان مجلس شورای اسلامی، سرانجام در جلسه علنی روز چهارشنبه، ۲۷ مهر در جریان بررسی صلاحیت و برنامه‌های وزیر پیشنهادی کار، صلاحیت سیدصولت مرتضوی را احراز کردند و او موفق شد نظر ۱۷۶ نماینده مجلس را برای نشستن بر صندلی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی کسب کند. بدین‌ترتیب مرتضوی بر مسند مدیریت بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین وزارتخانه کشور نشست. این وزارتخانه مسئول جلب رضایت و حمایت از اقشار زیادی همچون بازنشستگان و جامعه کارگری است. علاوه بر این باید نهادهای مهمی همچون سازمان تأمین اجتماعی، سازمان فنی‌وحرفه‌ای و صندوق بیمه روستاییان را مدیریت کند. این در حالی است که طبقات کارگری در طول سال‌های گذشته از انواع حمایت‌های ضروری و مطابق حقوق قانونی خود باز مانده‌اند. انتخاب فرد متخصص و متعهد برای به عهده گرفتن مسئولیت وزارت کار اهمیت ویژه‌ای دارد و در همین حال می‌تواند تاثیر بسزایی بر مدیریت روابط کار داشته باشد.

عکس: صمت

حمایت از اکثریت

حسین حبیبی، فعال کارگری در گفت‌وگو با صمت درباره مسئولیت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران، اظهار کرد: مهم‌ترین پرسشی که مبنای فعالیت وزارت کار و وزیر این وزارتخانه مهم را تعیین می‌کند، این است که وزرات تعاون، کار و رفاه اجتماعی در قبال کارگران مسئول است یا در قبال کارفرمایان و دولت؟

وی افزود: بدون تردید پاسخ این پرسش، حیطه فعالیت‌های وزیر کار و تخصص‌های مورد نظر وی را روشن می‌کند. حبیبی گفت: پس از انقلاب صنعتی، دولت‌ها مکلف شدند به دلیل توسعه کارگاه‌ها و پیچیده شدن روابط و شرایط کار، قانون کار را در راستای حمایت از نیروی کار تدوین کنند. ماهیت قانون کار ما در ایران، براساس حمایت از کارگران تدوین شده است. براساس ماده ۲۰۳ قانون کار، وزارتخانه‌های کار و دادگستری، مامور اجرای قوانین کار هستند.

حبیبی تاکید کرد: دولت‌ها به‌واسطه آنکه منتخب اکثریت جامعه هستند، باید از ضعفا حمایت کنند؛ بنابراین حمایت دولت از کارگران طبق قانون، پشتیبانی آمرانه از جامعه محرومان است. قشر کارگری در ایران، اکثریت یا حدود ۶۵ درصد از اعضای جامعه را به خود اختصاص داده‌اند. مسئولیت حمایت و دفاع از این جمعیت ۶۵ درصدی بر عهده وزارت کار است.

این وزیر کار گفت: ماموریت وزارت کار، تنظیم روابط کار بین کارگر و کارفرماست. با این وجود از مسئولان وزارت کار انتظار می‌رود در تنظیم روابط کار، طرف کارگران را بگیرند، چراکه حمایت از کارفرمایان در سایر بخش‌های دولت از جمله وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت اقتصاد و امور دارایی و... قابلیت پیگیری دارد.

حمایت از کارگران، محقق نشده است

با بررسی عملکرد دولت‌ها و همچنین وزارت کار در طول ۴ دهه اخیر می‌توان این‌طور برداشت کرد که حمایت از کارگران، محقق نشده است. به بیانی شفاف‌تر در ۴ دهه گذشته، هیچ دولتی کارگران را مورد حمایت قرار نداده است. در حال حاضر نیز همان روند سابق ادامه دارد.

این فعال کارگری گفت: شرایط کنونی حاکم بر معادلات کاری، به نفع طبقه کارگر نیست. البته چنانچه وزیر کار جدید خواستار اجرای وظایف اصلی خود و حمایت از کارگران باشد، باید در راستای ارتقای امنیت شغلی کارگران و همچنین اصلاح آیین‌نامه‌های اشتباه حاکم بر شرایط کاری باشد.

امنیت شغلی یعنی...

حبیبی افزود: منظور از امنیت شغلی حاکمیت، اراده کارگران در عقد قراردادهای کاری است. قرارداد کار به‌نوعی عقد قرارداد میان کارگر و کارفرماست. شرایطی بر عقد قرارداد کار، حاکم است. در سال ۱۳۷۵، براساس دادنامه ۱۷۹ هیات دیوان عدالت اداری به گونه‌ای صادر شد که کارفرمایان حاکمیت اراده را عقد قراردادهای کاری دارند؛ یعنی اراده و اختیار کارگران، نادیده گرفته شد. متاسفانه وزرای کار در ۴ دهه گذشته نیز به اصلاح این شرایط توجه نکرده‌اند. اصلاح شرایط یادشده به تقویت حاکمیت اراده و همچنین تثبیت اشتغال در کشور منتهی می‌شود.

حبیبی گفت: برخی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های حاکم بر فرآیند کار، مغایر قانون کار و مصالح و منافع کارگران است؛ بنابراین اصلاح این مقررات ضروری به‌نظر می‌رسد. از جمله این آیین‌نامه‌ها می‌توان به اصلاح قوانین و مقررات حاکم بر فرآیند انتخاب شوراهای عالی کار اشاره کرد. البته لازمه چنین امری نیز تضمین امنیت شغلی کارگران است.

این فعال کارگری گفت: در ادامه باید قوانین و مقررات اشتغال نیروی انسانی در مناطق آزاد تجاری و صنعتی ابطال شود. دولت می‌تواند با اعطای انواع معافیت‌های گمرکی، مالیاتی و... از کارفرما حمایت کند، اما نمی‌تواند و نباید نیروی کار را ارزان و ذلیل کند و منجر به سوءاستفاده از کارگران در مناطق آزاد شود.

وی افزود: چنانچه امنیت شغلی کارگران حفظ شود، امکان منطقی‌سازی مزدها فراهم می‌شود. علاوه بر این، مصوبات شورای‌عالی کار در یک فضای کاملا مشارکتی و ۳جانبه مذاکره می‌شود و به نتیجه مطلوب می‌رسد. اما هیچ‌کدام از خواسته‌های مطرح شده با وجود مبنای قانونی، تاکنون محقق نشده‌اند.

حبیبی گفت: انتخاب فرد متخصص و متعهد برای به عهده گرفتن مسئولیت وزارت کار اهمیت ویژه‌ای دارد و در همین حال می‌تواند تاثیر بسزایی بر مدیریت روابط کار داشته باشد.

تقوا از تخصص لازم‌تر است

این فعال کارگری گفت: در سال‌های نخست پس از انقلاب ۱۳۵۷، از مصطفی چمران پرسیدند: «تعهد بهتر است یا تخصص؟» وی گفت: «تقوا از تخصص لازم‌تر است، آن را می‌پذیرم. اما می‌گویم آن کس که تخصص ندارد و کاری را می‌پذیرد، بی‌تقواست.»

با این وجود با نگاه کلی به ۴ دهه مدیریت کشور در حوزه‌های گوناگون می‌توان این‌طور برداشت کرد که کمتر فرد متعهد و متخصصی، مسئولیت را بر عهده گرفته است. این ضعف در وزارت کار و امور رفاه اجتماعی نیز به چشم می‌خورد. گواه این ادعا وضعیت کنونی جامعه کارگری کشور است. در حال حاضر نیز با توجه به شرایط، امیدی به بهبود این وضعیت وجود ندارد.

حبیبی گفت: البته انتظار می‌رود همزمان با انتخاب افراد متخصص، نظارت کافی و گسترده بر عملکرد مسئولان وجود داشته باشد. این نظارت در حوزه وزارت کار به‌طور مستقیم بر عهده کارگران و به‌طور غیرمستقیم بر عهده تشکل‌های کارگری است. با این وجود تا زمانی که کارگران از امنیت شغلی برخوردار نباشند، نمی‌توانند نظارت کافی در حوزه نظارت بر فرآیند قدرت داشته باشند.

> شرایط حاکم بر معادلات کاری، به نفع طبقه کارگر نیست و چنانچه وزیر کار جدید خواستار اجرای وظایف اصلی خود و حمایت از کارگران باشد، باید در صدد ارتقای امنیت شغلی کارگران و همچنین اصلاح آیین‌نامه‌های اشتباه حاکم بر شرایط کاری برآید

رویکرد وزیر، کارگری است یا کارفرمایی؟

علیرضا حیدری، فعال کارگری در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی ایران وزارتخانه‌ای با محوریت اجتماعی است و کارگران و کارفرمایان، مخاطبان اصلی آن هستند. با این وجود وزارتخانه‌های دیگری نیز همزمان وظیفه حمایت از کارفرمایان را در قالب‌های گوناگون بر عهده دارند؛ بنابراین از وزارت کار انتظار می‌رود حامی کارگران باشد تا در تعامل میان ۲ گروه موردبحث، تعادل برقرار شود.

وی افزود: در همین حال، اجرای قانون کار به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی واگذار شده است. این قانون با هدف حمایت از طبقه کارگر تدوین شده؛ بنابراین می‌توان این‌طور ادعا کرد که این وزارتخانه در قبال کارگران مسئول است. این فعال کارگری تاکید کرد: با این وجود از ارزیابی عملکرد وزارت کار و امور اجتماعی در طول سال‌های گذشته می‌توان این‌طور برداشت کرد که این نهاد در عمل به اجرای مسئولیت خود، موفق نبوده است. وی گفت: رویکرد وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است و تاثیر بسزایی بر بهبود عملکرد این نهاد دارد. ذهنیت فردی که مدیریت این وزارتخانه بزرگ را بر عهده می‌گیرد، سیاست‌های حاکم بر آن را شکل و سامان می‌دهد، زیرا بیشتر از آنکه قوانین و دستورالعمل‌ها بر عملکرد این وزارتخانه حاکم باشد، رویکرد ذهنی مدیران ارشد بر آن حکمفرماست؛ بنابراین انتظار می‌رود رویکرد مدیران انتخاب شده برای چنین نهادی، با سود ذی‌نفعان یعنی طبقه کارگر، همسو باشد. درواقع اگر مدیری با گرایش‌های لیبرالی در این حوزه، سر کار بیاید، به‌شدت به ضرر طبقه کارگر خواهد بود.

باید منتظر ماند و دید

حیدری تاکید کرد: ما درباره وزیر جدید تعاون، کار و رفاه اجتماعی قضاوت معناداری نمی‌کنیم و معتقدیم یک بازه زمانی دست‌کم ۶ ماهه نیاز است تا عملکرد وی در این بخش ارزیابی شود. درواقع رفتارها و سیاست‌های جدید این وزیر، معیار سنجش شرایط است. وی گفت: در فرآیند انتخاب مدیران و وزیر کار، مشورت و تعاملی با تشکل‌های کارگری و نهادهای فعال در این حوزه انجام نمی‌شود. این در حالی است که برقراری تعامل و مذاکره می‌تواند بسیاری از چالش‌های احتمالی در این بخش را برطرف کند. گفت‌وگو در این حوزه رکن بوده و هماهنگی و همکاری اصل است. چنانچه تعامل و همکاری در این بخش موردتوجه نباشد، هیچ مدیری موفق نخواهد شد، چراکه نیاز واقعی و عینی است؛ بنابراین انتظار می‌رود گفت‌وگوی لازم در این بخش آغاز شود تا مشکلات حاکم بر آن برطرف شوند.

سخن پایانی

انتخاب فردی با شناخت دقیق از چالش‌های کارگری و همچنین رویکرد مثبت به طبقه کارگر و درخواست‌های آن، می‌تواند به بهبود شرایط طبقه کارگران منتهی شود؛ بنابراین انتخاب وزیر کار که یکی از بزرگ‌ترین وزارتخانه‌های کشور است، اهمیت ویژه‌ای دارد و می‌تواند تاثیر بسزایی بر شرایط بهبود زندگی مردم داشته باشد. قشر کارگر حدود ۶۵ درصد از اعضای جامعه ما هستند که مسئولیت دفاع از این جمعیت بر عهده وزارت کار است. حال چنانچه تامین امنیت کارگران در اولویت سیاست‌گذاران وزارت کار باشد باید در راستای ارتقای امنیت شغلی کارگران و همچنین اصلاح آیین‌نامه‌های اشتباه حاکم بر شرایط کاری، حرکت کند.

رویه متفاوت مجلس در تصویب طرح‌ها و لوایح

رویه مجلس در تصویب طرح‌هایی مانند ترمیم و همسان‌سازی حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت و برداشتن سقف حقوق قضات و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و... چیز دیگری است؛ آنها به‌راحتی و کمتر از یک ماه، لایحه و طرحی را که به آن رضایت دارند، به تصویب می‌رسانند، اما برای طرح‌هایی مانند ساماندهی کارکنان دولت و بیمه کارگران ساختمانی، سال‌ها تعلل می‌کنند.

به‌گزارش ایلنا، معاون امور مجلس رئیس‌جمهوری از تقدیم لایحه دو فوریتی متناسب‌سازی حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشکری به مجلس خبر داد. دوفوریت این لایحه فردای آن روز، یعنی ۱۷مهر به تصویب رسید و ۲۴ مهر نیز کلیات آن تصویب شد. بعد از تصویب کلیات، لایحه به کمیسیون برنامه‌وبودجه مجلس رفت تا درباره جزئیات آن تصمیم گرفته شود. اکنون این لایحه با عنوان «اصلاح قانون بودجه ۱۴۰۱ کل کشور و ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشکری» مراحل نهایی خود را می‌گذراند و قرار است ۸ آبان جلسه‌ای درباره این لایحه در مجلس برگزار شود. در هر حال، بحث ترمیم حقوق کارمندان و بازنشستگان کشوری و لشکری تا چند روز دیگر تعیین‌تکلیف می‌شود. به گفته معاون امور مجلس سازمان برنامه‌وبودجه نیز مابه‌التفاوت این افزایش حقوق در ماه‌های آینده اعمال خواهد شد.

طبق شنیده‌ها، حدود ۵۴ تا ۵۷ هزار میلیارد تومان از محل صرفه‌جویی‌های هزینه‌های جاری دولت و پیش‌بینی درآمدهایی که در ماه‌های آینده انجام‌شده، برای منابع در نظر گرفته شده است.

با این وجود، طرح ساماندهی استخدام کارکنان دولت از شهریور سال گذشته وارد مجلس شد و با وجود وعده‌های بسیار هنوز به نتیجه نرسیده است. اگرچه بعد از ماه‌ها رایزنی، کلیات این طرح در اوایل تیر به تصویب رسید، اما به‌دلیل دوشوری اعلام شدن آن، به کمیسیون اجتماعی بازگشت و هنوز به صحن علنی مجلس برنگشته است. حذف پیمانکاران و تبدیل وضعیت نیروها، از مهم‌ترین مؤلفه‌های این طرح است که می‌تواند مشکلات زیادی را از روی دوش مشمولان آن بردارد. سرعت در تصویب این طرح، اهمیت بسیاری دارد، چراکه طبق گزارشات رسیده، برخی از کارفرمایان با تعدیل نیروها به‌دنبال جذب کمتر نیروهای پیمانکاری در بدنه سازمان مربوطه، در صورت تصویب طرح ساماندهی هستند. از سویی نیروهای شرکتی در طول سال‌ها خدمت، مشکلات بسیاری داشته‌اند؛ از حقوق‌های پایین و حق بیمه‌های ناقص گرفته تا اخراج با سابقه بالا و کارهای طولانی‌مدت بدون اضافه کاری و...؛ بنابراین سرعت در تصویب این طرح هم همچون ترمیم حقوق کارمندان و بازنشستگان مهم است، اما ظاهرا برای نمایندگان این موضوع اهمیت چندانی ندارد.

اصلاحیه ماده ۵ بیمه کارگران ساختمانی، طرح دیگری است که از اواخر سال ۹۹ وارد مجلس شد تا مشکل بیمه کارگران ساختمانی را با اصلاح منابع درآمدی ماده ۵ حل کند. این طرح دوبار وارد صحن علنی مجلس شد و به کمیسیون اجتماعی بازگشت و با وجود آنکه بیش از یک سال و نیم از ورود آن به مجلس و بحث و بررسی درباره آن می‌گذرد، هنوز به تصویب نرسیده است. این طرح یکی از مهم‌ترین طرح‌های کارگری در مجلس است که به ابتدایی‌ترین حق یک کارگر می‌پردازد. بسیاری از کارگران ساختمانی فاقد بیمه اجتماعی هستند و این درحالی است که حوادث ناشی از کار برای این کارگران بیش از سایر کارگران اتفاق می‌افتد.

تعلل در تصویب اصلاحیه ماده ۵ بیمه کارگران ساختمانی، ظلم بزرگی در حق این کارگران است. اگر ترمیم حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت مهم است. تعیین‌تکلیف بیمه کارگران ساختمانی صد برابر مهم‌تر است، اما چرا مجلس آن را در مدت یک ماه و حتی کمتر، به نتیجه می‌رساند، اما این یکی را پس از گذشت یک سال و نیم هنوز تعیین‌تکلیف نمی‌کند؟!

در این میان به نظر می‌رسد رویه مجلس در تصویب طرح‌هایی مانند ترمیم و همسان‌سازی حقوق کارکنان و بازنشستگان دولت و برداشتنِ سقف حقوق قضات و اعضای هیات علمی دانشگاه‌ها و... چیز دیگری است؛ آنها به‌راحتی و کمتر از یک ماه، لایحه و طرحی را که به آن رضایت دارند، به تصویب می‌رسانند، اما برای طرح‌هایی مانند ساماندهی کارکنان دولت و بیمه کارگران ساختمانی سال‌ها تعلل می‌کنند.

تسریع هوشمندسازی برای شرکت‌های دانش‌بنیان

نفـوذ فناوری به بخش‌های مختلف ضرورتی اسـت که می‌تواند به تسـریع و بهبود کارآیی و عملکرد فرآیندهای اداری منجر شـود. در همین راسـتا، تلاش می‌شـود با استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان برای هوشمندسازی امور گمرکات اقدام شـود. به گزارش معاونت علمی و فناوری ریاسـت‌جمهوری؛ در واقع اتوماسیون، الکترونیکی و هوشمند شدن کارها در گمرک، امروزه دیگر یک انتخاب و یک گزینه نیسـت، بلکه یک اجبار و الزام است. گمرک به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین سازمان‌های دولتی است که پیشینه زیادی در زمینه دیوانسالاری و اقدامات اداری دارد. به‌همین دلیل هوشمندسـازی این دستگاه می‌تواند اثری آنی در جامعه، مخاطبان و ارباب‌رجوع‌ها داشته باشد. به‌همین دلیل و باتوجه به ضرورت هوشمندسازی گمرک؛ هیات وزیران شرکت‌های دانش‌بنیان را بهترین و مطمئن‌ترین راه تسـریع در هوشمندسازی فرآیندهای اداری این نهاد دولتی می‌داند و براسـاس آیین‌نامه ابلاغی این هیات؛ گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف اسـت با هدف هوشمندسـازی فرآیند وصول حقـوق ورودی و ترخیص کالاها، سـازکارهای لازم برای اسـتفاده از ظرفیت شـرکت‌های دانش‌بنیان از جمله (دستگاه ایکس‌ری، بارگنج (کانتینری)، اینترنت اشیا و سایر فناوری‌های نویـن) را در قابل پنجره واحد تجارت فرامرزی به کار گیرد. تصویب و ابلاغ قانون حمایت از شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق، تحول بزرگی برای زیست‌بوم فناوری و نوآوری کشور به‌شمار می‌رود. مفادی که در این قانون تصویب شده، به توسعه بخش‌های مختلف زیسـت‌بوم فناوری و نوآوری از بخش‌های سـرمایه‌گذاری و زیرسـاختی تا تولید محصول دانش‌بنیان و خلاق با استفاده از اختیارات معاونت علمی و فناوری کمک می‌کند.

بررسی موانع شکوفایی فناوران متخصص

روایتی از رشته‌هایی که پنبه می‌شود

کارشناسـان معتقدنـد فرآیند تخصص‌گرایی در کشـور به‌ویـژه در فضای آکادمیـک به‌نحو احسـن اتفاق افتاده اسـت. وجـود اسـتارت‌آپ‌های فعال دانشـگاهی و شـرکت‌های خلاق دانش‌بنیان گـواه این گزاره اسـت. بنابراین معضلی در تخصص‌گرایی در فرآیند آموزش و تربیت نداریم. مشـکل اساسی کشـور در شایسته‌سالاری اسـت که باید این اسـتعدادها و جوی‌های باریک توسـعه به سـر مقصد لازم برسـند. صمت در این گزارش به بررسـی فرآیند تخصص‌گرایی در اکوسیستم دانش‌بنیان پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

مـا توانسـتیم تخصص‌گرایـی را در آمـوزش و تربیـت نیـروی انسـانی به‌خوبی نشـان دهیم و به منصه‌ظهور بگذاریم و افرادی را با تخصص‌های بالا در رشته‌هایی که در دنیای امروز بسـیار مهم شناخته می شـوند، تربیت کنیم

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

تخصص گرایی، نقطه‌عطف توسعه

تخصص گرایی را می‌توان مهم‌ترین شاخصه در استفاده از افراد و اشخاص در جایگاه‌های مختلف و یکی از مولفه‌های رشـد و پیشرفت در هر جامعه‌ای دانسـت که توجه به این موضوع می‌تواند آینده هر جامعه‌ای را دستخوش تغییرات اساسـی کند. در جوامع سـنتی یعنی جامعـه‌ای فقیر که توانایی ایجاد ارزش‌افزوده را ندارد، به‌دلیل نداشتن اندیشه و الگوی توسـعه‌یافتگی، قادر نیسـت ثروت و دانایی تولید کنـد و این اتفاق یعنی تداوم چرخه اقتصادی، فقر را ترویج و توسـعه می‌بخشد. توسـعه از آنجایی جهش پرسرعتی را تجربه کـرد که به تخصص گرایـی رو آورد؛ زمانی که فن و دانش به شاخه‌های گوناگون تقسیم شد و بکارگیری اهالی آن برای کارآمدتر بودن در جامعه بیشتر شد.

غم نبود شایسته‌سالاری

جهانگیر یداللهی، رئیس دانشگاه کارآفرینی در گفت‌وگو بـا صمت بااشـاره بـه بـالا بـودن فرآینـد تخصص‌ها در اکوسیستم کارآفرینی کشور گفت: در کشور ما فعالیت‌هایی که در زمینه تخصص‌گرایی برای توسعه اکوسیستم نوآوری شـکل گرفته، با تنوع اشتغال همراه بوده و در واقع این امکان فراهم شده است که متخصصان شغل‌های گوناگونی را ایجاد کنند. همچنین توانسـتیم با ایجاد آزمایشگاه‌های تخصصی و تربیت اسـاتید برجسته در دانشـگاه و فضای آکادمیک از کشـورهای همسـایه و منطقه جلو بزنیم و به سطح بالایی از تخصص‌گرایی برسیم.

به گفته وی، ما توانسـتیم تخصص‌گرایـی را در آموزش و تربیت نیروی انسـانی به‌خوبی نشـان دهیم و به منصه‌ظهور بگذاریم و افرادی را با تخصص‌های بالا در رشـته‌هایی که در دنیای امروز بسـیار مهم شناخته می شـوند، تربیت کنیم و به‌طورمعمول این شاخه‌ها میان‌رشته‌ای هستند.

یداللهـی گفـت: آن مولفـه‌ای که در ایران موجب شـده نتوانیم از این نیروی انسانی متخصص بهره بگیریم، بی‌ثباتی سیاسـی در کشور اسـت. همچنین دسترسـی نداشتن به بازارهای جهانی به‌دلیل فشـارهای تحریـم هم، دیگر دلیل مهمی اسـت کـه نیروی متخصص در کشـور نتوانـد راه به جایـی ببـرد و از توانش بهره کافی بگیـرد. تامین مواد اولیه و قطعـات بـرای شـرکت‌های دانش‌بنیـان و کارآفرینان از دیگر معضلاتی اسـت که موجب شده تخصص‌های آموزش داده‌شـده در کشور ثمر و نتیجه دلخواهی نداشته باشند. این در حالی اسـت که در بسیاری از دانشـکده‌های ما به‌ویژه در دانشگاه تهران که دانشگاه مادر است، استارت‌آپ‌هایی شکل گرفتـه و محصولاتی را تولید کرده‌اند که نمونه آن را به ندرت می‌توان در خاورمیانه و حتی قاره آسـیا مشاهده کرد و حتی در بسیاری موارد، منجر به جابه‌جایی مرز علم شده است.

وی گفـت: در کل نوآوری‌های خـاص و منحصر به فردی در کشـور هر سـاله خودنمایی می‌کند؛ اما تفاوتی که دیگر اکوسیستم‌های کارآفرینی در کشورهای خارجی وجود دارد؛ این اسـت که آنها در بازاری فعالیـت می‌کنند که می‌توانند محصولات و تخصص خود را بفروشـند و به انبوه‌سازی، رشد و توسعه برسـند؛ اما کشور ما به‌دلیل تحریم و شرایط دشوار اقتصادی و بی‌ثباتی سیاسـی به‌ندرت می‌توان شاهد رشد و توسعه استارت‌آپ‌هایی بود که از تفکر تخصص‌گرایی بیرون آمده‌اند. ظهور یک کارآفرین نوپا نیاز به شـرایط باثبات دارد که بتواند براساس آن شرایط، پیش‌بینی و برنامه‌ریزی کند نه آنکه اسیر نگرش‌های پوسیده و بی‌ثباتی‌ها باشد.

وی ادامه داد: یکـی از پروژه‌هایی که در دنیا برای حمایت از کارآفرینـان نوپا شـکل گرفته اسـت، به‌منظـور کاهش نااطمینانی کارآفرینان از آینده اسـت. انعقـاد قراردادهای بلندمدت و بیمـه برای سـرمایه‌گذاری خطرپذیر نمونه‌ای از این فرآیندها اسـت؛ برای مثال اگر شـرکت دانش‌بنیانی نوعـی از کاربراتـور سـوخت خـودرو را تولیـد می‌کند که می‌تواند موجب کاهش آلایندگی و مصرف سـوخت باشـد، خودروسازان می‌توانند با قراردادهای بلندمدت، سرمایه اولیه این شرکت را تامین و این گونه توسعه اکوسیستم دانش‌بنیان را حمایت کنند تا بتوانند نوآوری خود را ارائه بدهند.

رئیس دانشـکده کارآفرینی در پاسـخ به این پرسـش که آیا کشـور ما می‌تواند از اقتصاد نفتی رهایی یابد و با تکیه بر فناوری، اقتصاد خود را شکوفا کند؟ گفت: پاسخ به این سوال مثبت است و همه زیرساخت‌های تخصصی موجود است، اما در مولفه‌های بعدی مشـکلاتی وجود دارد که نمی‌گذارد این اکوسیستم به‌خوبی بچرخد.

وی بااشـاره به اینکه در چه زمینه‌هایی این تخصص‌گرایی اتفاق افتاده است؟ گفت: در حوزه‌هایی نظیر فنی و مهندسی، علوم پایه، کسـب‌وکار و مدیریت، پیشـرفت‌های آکادمیکی خوبی داشـتیم و توانسـتیم تخصص‌های درخوری را ایجاد کنیم، اما در زمینه‌های جامعه‌شناسـی، روانشناسی و دیگر رشـته‌های علوم انسـانی کاسـتی‌هایی وجود دارد که لازم اسـت، تقویت شـوند. گفتنی است، در توسـعه مهارت‌های کسب‌وکار نسبت به قبل، شرایط بهتری داریـم، چرا کـه نزدیک به ۱۸ سـال پیش بـود که محور حمایت آکادمیک قـرار گرفت و اکنون معضلی در تخصص‌گرایی این حوزه در کشور وجود ندارد.

وی ادامـه داد: کاری کـه اکنون نیاز داریم، توسـعه دهیم این اسـت که افرادی به‌دنبال سـرمایه‌گذاری در پروژه‌های نـوآوری و فناورانه هسـتند. به‌عبارت دیگـر، در عرصه‌های خطرپذیـر سـرمایه‌گذاری می‌کنند، به‌منظـور همکاری با نوآوران و ورود به این اکوسیستم، شناسایی شوند. بسیاری از کشورها، برای حل این چالش بیمه سرمایه‌گذاری خطرپذیر را راه‌انـدازی کرده‌اند؛ در حقیقـت با ایجاد چنین بیمه‌هایی می‌توان این معضـل را مرتفع و میزان سـرمایه‌گذاری‌های خطرپذیر را افزایش داد. متاسـفانه در کشور هنوز این فرآیند به‌وجود نیامده اسـت. مولفه‌های دیگـری هم که می‌توانند کمک شایانی به اکوسیسـتم نوآوری کنند، خیرین هستند که در راسـتای حل مشکلات کشور سـرمایه‌گذاری کنند. باتوجه به اینکه کشـور ما با بحران‌های زیسـت‌محیطی و در بحث امنیت غذایی کشـور، با مشـکلاتی مواجه اسـت، باید سرمایه‌گذاری‌های متعددی در این عرصه انجام شود.

همیشه جوامعی که تحت‌فشار تحریم‌ها بوده‌اند، دغدغه علم بیشتری دارند

تخصص گرایی ابتدا باید در رسانه اتفاق بیفتد

برخی دیگر از کارشناسـان معتقدند تخصص‌گرایی خوب است در رسانه‌ها هم تبدیل به یک اصل شود، چرا که امروزه این رسانه‌های تخصصی هستند که جریان‌هـای فکری را در جامعه نهادینه می‌کنند، اما هنوز کارکرد رسـانه‌های ما به‌سمت تخصصی شدن نرفته است؛ در حالی که ناچار هستیم به این سمت حرکت کنیم. محمد خدادی، معاون پیشـین امور مطبوعاتی و اطلاع‌رسـانی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در گفت‌وگو با صمت گفت: مخاطبان امروزی خواهان اطلاعات انتخاب‌شده توسط خودشان هستند و آنها انتخاب می‌کنند کـه چه بخوانند و چه نخوانند، بنابراین ما راهی جز تخصصی کردن رسـانه‌ها نداریم. به‌اعتقاد من، بقای یک رسـانه با کارکرد تخصصی خود حفظ می‌شود، چرا که این مخاطب خاص است که به‌دنبال محتوای خاص می‌گردد.

به گفته این کارشـناس، اما هنوز کارکرد رسـانه‌های ما به‌سـمت تخصصی شدن نرفته است؛ وی امروزه نقش رسانه‌ها را در سیاست‌گذاری رواج اطلاعات کمرنـگ دانسـت و گفت: همواره از گذشـته تاکنون در جوامـع کاربرد علم و فناوری در جریان زندگی مردم اهمیت داشـته اسـت. این بـه اثر گذاری علم در جامعـه برمی‌گـردد، اما امروزه سیاسـت‌گذاری رواج اطلاعـات از اختیار رسـانه‌ها خارج شـده که ناشـی از کمی بودن رسـانه‌های تخصصی است. در گذشـته باتوجه به تعداد محدود رسـانه‌ها، اطلاعات انحصاری بود؛ اما امروزه هیچ اطلاعاتی انحصاری نیست و روز به روز نقش این نوع سیاست‌گذاری‌ها در رسـانه کمرنگ‌تر شده اسـت. به‌همین دلیل، یکی از کارکردهای اصلی رسانه تخصصی، شناخت مخاطب است، چرا که باید محتوای موردنظر را به مخاطب خاص ارائه دهد. خوب اسـت در شرایط کنونی رسـانه‌ها پیش از تولید محتوا ابتدا نیازشناسی کنند.

خـدادی بااشـاره به همـکاری منابع و مراجـع علمی با یکدیگـر در ترویج علـم گفت: در این شـرایط مراکـز علمی هم باید دغدغه ترویـج علم و ارتباط با رسـانه را داشته باشند. این مراکز تلاش می‌کنند که مرجعیت خودشـان را تقویت کننـد تا ارتباط دوسـویه شـکل بگیـرد. در واقع، ارتبـاط متقابل میـان رسـانه و مراجع علمـی برای ترویـج علم و دسـتاوردهای فناورانـه اکوسیسـتم دانش‌بنیان ضروری است. به‌همین سبب، نیاز به یک حرکت جمعی، هم در مراجع علمی و هم در رسانه‌ها به‌شدت احساس می‌شود.

این کارشـناس گفت: وظیفه کاتالیز و ساده کردن علم برعهده کارشناسان در هر رشته است. در حقیقت، این دستگاه‌ها و مراکز علمی هستند که باید علم را در یک روال اسـتانداردی رواج دهند و زمینه‌های ترویج علم را فراهم کنند. به‌اعتقاد من، از آنجایی که علم و فناوری در همه شـئونات جامعه دخیل است، لزوم این تخصص‌گرایی در رسانه بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود. در گذشته تنها یک سرویس علمی در هر رسانه به فعالیت می‌پرداخت، اما امروزه تمامی سرویس‌ها در خبرگزاری‌ها و روزنامه‌ها، با علم بیگانه نیستند و به‌نوعی آنها هم در ارتباط با علم فعالیت رسـانه‌ای خود را دنبال می‌کنند که دلیل آن ورود علم در ریزترین موضوعات جامعه است.

تحریم مردم را نسبت به علم حساس‌تر کرده است

وی بااشـاره بـه ارتباط تحریم‌ها با تلاش مردم بـرای فهم علم و محصولات فناورانـه در جوامع گفت: همیشـه جوامعی که تحت‌فشـار تحریم‌ها بوده‌اند، دغدغه علم بیشـتری دارند؛ از این رو، اخبار علمی، فناوری و پزشـکی را بیشتر از کشـوری که فارغ از این مشـکلات اسـت، دنبـال می‌کننـد. از آنجایی که دسـتاوردهای علمی بشر به زندگی انسـان‌ها گره خورده است، شرایط تحریم زندگـی را برای مردم آن جوامع سـخت می‌کند، به‌همین دلیل برای رهایی از دشواری‌ها مردم در پی اخبار و اطلاعات علمی هستند.

عوامل تعیین کننده در تحقق شعار سال

شـاهین صادقی‌نسـب در گفت‌وگو بـا پیام خانواده بااشـاره به نام‌گذاری امسـال به نام «تولید، دانش‌بنیان، کارآفرین» گفت: این یک واقعیت اسـت، زمانی که تولید ملی رونق بگیرد و اقتصاد کشور شـکوفا شود، بسیاری از مشـکلات، آسـیب‌ها و گرفتاری‌هایی را که امروز ما در زندگی مردم به دلایل متعدد اقتصادی شـاهد هسـتیم، نخواهیم داشت. استاد دانشـگاه تهران بااشاره به تاکیدات رهبر معظم انقلاب در زمینه کشـاورزی بیان کرد: در سـرزمین ما معضل آب وجود ندارد، بلکه معضل مدیریت منابع آبی وجود دارد، به‌طوری که اگر منابع آبی را به‌خوبی مدیریت کنیم، می‌توانیم در حوزه کشاورزی هم با کمبود آب مواجه نشویم. وی با بیان اینکه کشاورزی می‌تواند به‌تنهایی موتور اقتصاد کشور باشد، بیان کرد: تخصص‌گرایی در کنار داشتن علم روز می‌تواند کشاورزی کشورمان را متحول کند؛ اتفاقی که در بسیاری از کشورها از قبیل امریکا رخ داده اسـت. دولت تسـهیلگر، تقویت کننده، ارتباط دهنده بخش‌های مختلف برای تولید است، هرچند اگر دولت نیروی شایسـته و ابزار لازم را نداشـته باشد، به‌طور قطع بخش خصوصی هم توانمند نخواهد بود.

سخن پایانی

باتوجه به اهمیت تخصص‌گرایی در جوامع امروزی در تمامی این سال‌ها و باوجود تاکیدات رهبر معظم انقلاب، دولت‌ها نتوانستند در این زمینه گام‌های خوبی بردارند و به‌نوعی در سربرگ‌ها و تابلوها این شعار نوشته شده است. مشخصه اساسی اقتصاد دانش‌بنیان، نیروی کار بسـیار متخصص است، به این معنا که برای تولید، نیازمند سرمایه انسانی هستیم که از دانش بالایی برخوردار است. در واقع، شایسته‌سالاری و تخصص‌گرایی؛ ۲ عامل تعیین‌کننده در تحقق شعار سال است.

یادداشت

ناهماهنگی پاشنه‌آشیل آموزش و پرورش

علی‌اکبر امیری ـ مدیرعامل یک شرکت دانش‌بنیان در زمینه یادگیری و آموزش

در فضـای آمـوزش و پـرورش کشـور، سیسـتم واحـدی برای اجرایـی کردن مصوبات وجـود ندارد. در واقـع، وقتی طرحـی تایید می‌شـود، نباید بخش دیگـری از زیرمجموعـه این سـازمان آن را رد کند و به‌دلخواه به‌اجرا در نیاورد. این ناهماهنگی در آموزش و پرورش همان پاشنه‌آشـیلی است که منجر به ضعف در تکنولوژی آموزشـی کشور شـده و چنین روالی از گذشـته تاکنـون در فضای آموزش و پرورش کشـور وجود داشـته است و به امروز اختصاص ندارد. تا زمانی کـه این چرخه حول مـدار ناهماهنگـی در اجرا قرار گرفته باشـد، همچنان باید شاهد ضعف در تکنولوژی آموزشـی کشور باشیم. کارشناسان و افراد باتجربه در امر تولید محتوای آموزشـی در مسیر توسعه فناوری آموزشـی معتقدند، ردیابی نیازهای آموزشی مدارس و دانش‌آموزان از عهده شرکت‌های دانش‌بنیان خارج اسـت، چـرا که طراحـی و تولید بسـترهای فناورانه برای آموزش آسـان‌تر، امری دشـوار است. برمبنای تولیـدات فناورانه معتقـد اسـت، به‌طورمعمول جا انداختن شـیوه‌های نوین آموزشی در نظام آموزش و پرورش کشـور امری دشوار است و به‌نوعی طی کردن هفت‌خوان رستم است. ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش امری دشوار است، چرا که ایجاد و جریان‌سازی شـیوه‌های نوین آموزشـی برمبنای فناوری در نظام آموزش و پرورش کشور برای شرکت‌های دانش‌بنیان، روند پرفرازونشـیبی دارد. باتوجه بـه تجربه‌ای که از همکاری با مدیران مدارس در شهرسـتان‌ها کسـب شـد، دشـواری کار در تهران نسـبت به شهرستان‌ها چندین‌برابر اسـت. به‌عبارت روشـن‌تر، تا حدی گارد مدیران مدارس شهرسـتان‌ها برای ایجاد شـیوه‌های نوین آموزشـی نسـبت به مدیران مـدارس در تهران بازتر اسـت، اما به‌راحتی نمی‌توان در هر مدرسـه‌ای ورود پیدا کرد و به معرفی محصولات فناورانه پرداخت. در این میان، مدارس غیردولتی تمایل بیشـتری برای بهره‌گیری از توان دانش‌بنیان‌ها در امر آموزش دارند، چرا که آنها توجه بیشـتری به سـطح دانشی دارند که دانش‌آموزان‌شـان کسـب می‌کنند. به‌همین علت، مـدارس غیردولتی انتخاب اول صاحبان شـرکت‌ها دانش‌بنیان در توسـعه کسب‌وکارشـان است. دلیل اینکه ایجـاد تعامل با مدیران مدارس دولتی دشـوار اسـت، به تفکـر حاکم در نظـام آمـوزش و پرورش برمی‌گـردد. به‌عبـارت دقیق‌تـر، اتهاماتـی از قبیل دریافت سـود و نفع شخصی به مدیران مدارس دولتی هنـگام ایجـاد تغییر و تحـول در روش‌های قدیمی و ایجاد روش‌های نوین زده می‌شود. به‌همین دلیل، این مدیران در بیشـتر مدارس دولتـی تمایلی به ارتقای روش‌های آموزشـی ندارند، اما چون مدیران مدارس غیردولتـی موظف بـه ارائه کارنامـه خروجی از خود هستند، به‌همین سـبب تا حد زیادی از آموزش‌های مبتنی بر فناوری استقبال می‌کنند. در واقع آنها برای اقناع والدیـن و مخاطبان خود بایـد امکاناتی را ارائه بدهند که برگزاری کلاس‌های فوق‌برنامه از جمله این خروجی‌ها و مبتنی بر فناوری هم هست، اما در همین بخـش هم در بیشـتر موارد از روش‌های همیشـگی اسـتفاده می‌کنند و کـم پیش آمده کـه از تولیدات دانش‌بنیان اسـتفاده شـود. شـاید اگر نهادی چون معاونـت علمی‌وفناوری ریاسـت‌جمهوری با آموزش و پـرورش همکاری‌هـا و تفاهمنامه‌هایـی را به‌امضا برسـاند، بتـوان تا حدی این سـختی‌ها را رفع کرد. با برگزاری دوره‌های متفاوت می‌توان به‌طور آزمایشـی روش‌هـا را سـنجید و از میـان آنها بهتریـن روش را انتخاب کرد. ناگفته نماند که آموزش و پرورش در کنار مدارس تلاش کرده اسـت که با ایجاد پژوهش‌سـراها به برگـزاری دوره‌ها بپردازد، اما نتوانسـته دوره‌های خوبی را برگزار کند و چندان موفق نبوده است. توسعه روش‌های آموزشـی در حوزه‌هایـی همچون رباتیک و هوش مصنوعی می‌تواند در آینده کشـور تاثیرگذار باشـد و ما نیازمند بومی‌سازی این فناوری‌ها هستیم، چـرا که باوجود آمـوزش این دانش‌آموزان و کسـب مقام در مسـابقات خارج از کشـور، در نهایت بیشـتر آنها مهاجـرت می‌کنند. به‌عبارت دیگـر، فرار مغزها نمی‌گذارد که حاصل آموزش سال‌های گذشته مراکز آموزشـی چون مدارس به‌بار بنشیند. به‌همین دلیل توصیه می‌شـود ایـن آموزش‌ها بومی شـوند تا برای آینده کشور، به توان افراد خبره افزوده شود و نیروهای کارآمـد و تاثیرگـذاری را وارد فضای صنعتی کشـور کننـد. به‌اعتقاد مـن، آموزش دانش‌آمـوزان و ایجاد توانمنـدی در صنایع بالادسـتی باید راهنمای خوبی برای شرکت‌های دانش‌بنیان باشد تا بتوانند به نوآوری در آن حوزه‌ها بپردازند. متاسفانه هنوز شناخت کافی در ایـن زمینـه نداریم و جای کار بسـیار زیاد اسـت. آموزش در حوزه‌هایی چون برنامه‌نویسـی کار با داده هم می‌تواند در تربیت نسـل آینده برای رفع نیازهای کشور از درجه اهمیت بالایی برخوردار باشد. به‌همین دلیل لازم است شرکت‌های فعال تولیدات خلاقانه‌ای در این زمینه به فضای آموزشی کشور ارائه دهند.

یادداشت

تورم، بیکاری می‌زاید

احمد یزدان‌پناه
اقتصاددان

لایحه دولت برای متناسب‌سازی حقوق کارکنان دولت و بازنشستگان کشوری و لشکری در جلسه ۶ مهر سال جاری به تصویب دولت رسید و با دوفوریت به مجلس تقدیم شد و موافقت مجلس شورای اسلامی را نیز کسب کرد؛ به این ترتیب قرار است دولت دوباره حقوق‌ها را افزایش دهد و بسیاری معتقدند با این اقدام باید منتظر افزایش دوباره نرخ تورم بود. بسیاری از کارشناسان بر این نکته تاکید دارند که دولت بدون در نظر گرفتن افزایش حجم نقدینگی در کشور از افزایش حقوق سخن می‌گوید. این اقدام در حالی انجام می‌شود که افزایش حقوق بازنشستگان از شهریور و پرداخت معوقات افزایش حقوق بازنشستگی از مهر بر حجم نقدینگی افزوده و باید منتظر تورم ناشی از این انباشت نقدینگی در اقتصاد بود.

گزارش جدید مرکز آمار ایران از تحلیل تحولات اقتصاد کلان در مهر ۱۴۰۱، تاکید دارد تورم ۱۲ماهه در ادامه روند رو به رشد خود که از خرداد ۱۴۰۱ آغاز شده بود با کاهش نسبی همراه بوده است. حال باید دید این روند کاهش تورم چقدر به واقعیت نزدیک است و آیا ادامه‌دار خواهد بود.

سال‌هاست ایران با رشد نقدینگی بی‌رویه مواجه است؛ به‌طوری که معدل رشد نقدینگی کشور ۳۰ درصد در سال است و این یک فاجعه برای اقتصاد محسوب می‌شود که نقدینگی به سمت تولید نمی‌رود و در چرخه مالی معیوب در گردش است.

متاسفانه هر دولتی که بر سر کار می‌آید، معضلات اقتصادی و اجتماعی را متوجه دولت‌های پیشین می‌داند، در صورتی که دولت‌های جدید نیز همان راه پیشینیان خود را ادامه می‌دهند، زیرا در ساختارهای اقتصادی دولت‌ها تغییری ایجاد نمی‌شود.

امسال با افزایش دستمزدها دولت به تورم افزود، زیرا با افزایش دستمزدها و افزایش نرخ خدمات دولتی میزان تورم رشد می‌کند. برای بالا بردن سطح رفاه و معیشت مردم لازم است تغییر بنیادین در ساختار معیوب اقتصاد دولتی اعمال شود، زیرا در صورت استمرار این ساختار معیوب هیچ گونه اصلاحات اقتصادی قرین به موفقیت نخواهد بود و اقتصاد را بیشتر در باتلاق فرو می‌برد. در شرایط تورم بالا نیروی کار مطالبه‌گری خود برای حمایت و حراست از درآمد واقعی را بالا می‌برد؛ یعنی تقاضای افزایش دستمزد می‌کند. از همین رو حاشیه سود کسب‌وکارها کاهش می‌یابد و در نهایت تمایل به سرمایه‌گذاری در تولید کمتر خواهد شد. در حال حاضر با دخالت‌هایی که دولت‌ها در اقتصاد می‌کنند، فعالان اقتصادی انگیزه سرمایه‌گذاری مولد را از دست داده‌اند و نرخ سرمایه‌گذاری منفی است؛ بنابراین رشد اقتصادی در تورمی که طبق اعلام مرکز آمار ایران همچنان بالای ۴۰ درصد است بعید به‌نظر می‌رسد. بی‌ثباتی اقتصادی حتی فعالان بخش واقعی اقتصاد را وارد بازارهای مالی کرده و عامل تضعیف بیش از پیش بخش مولد اقتصاد را فراهم آورده است.

تورم بالا و پرنوسان لطمات سختی به معاملات و کسب‌وکارها می‌زند، زیرا برای فعالان بازار و سرمایه‌گذاران، هزینه‌ها و قیمت‌ها در فضای ناامن اقتصاد قابل‌پیش‌بینی نیست؛ بنابراین ناامنی ناشی از تورم بالا منجر به کاهش سرمایه‌گذاری در بخش تولید می‌شود. در واقع هرگاه نرخ تورم برای تولیدکننده یعنی مبدأ تولید کالا و خدمت افزایشی باشد، نرخ بیکاری قطعا افزایش خواهد یافت. با افزایش هزینه‌های تولید و کاهش انگیزه سرمایه‌گذاری در این بخش سرمایه به سمت بازار واسطه‌گری می‌رود که این بازارها هم به‌نوعی اشتغال کاذب ایجاد می‌کنند و نمی‌توان آنها را عامل اشتغال پایدار دانست. بنا بر آنچه گفته شد دولت باید با اتخاذ سیاست‌های انقباضی نقدینگی جاری کشور را تجمیع کند تا تورم کاهش یابد، زیرا سیاست افزایش دستمزد با هدف جبران آسیب‌های تورم محکوم به شکست است.

در حال حاضر که روند تورم همچنان افزایشی است دولت با سیاست‌های غلط تزریق پول از طریق افزایش حقوق سعی در بهبود سفره معیشت دارد، اما اگر بخواهد همیشه با افزایش دستمزدها گرانی را جبران کند، در آینده نه‌چندان دور کشور باید در انتظار فراگیری موج بیکاری باشد.

واریز از منابع مالیاتی برای طرح نهضت ملی مسکن

رئیس کل سازمان امور مالیاتی کشور در تبیین اجرای طرح نهضت ملی مسکن از تامین بیش از ۵۷ هزار میلیارد ریال منابع مالیاتی برای واریز به حساب صندوق ملی مسکن طی ۶ ماه اول امسال خبر داد.

به گزارش ایسنا، داود منظور با اشاره به نقش و جایگاه مالیات در کمک به بخش‌های مختلف اقتصاد از جمله حوزه مسکن اظهار کرد: در اجرای طرح نهضت ملی مسکن موضوع تبصره ۸ ماده (۳) قانون جهش تولید مسکن و واریز درآمدهای مالیاتی مربوط به پایه‌های مالیاتی مرتبط با حوزه زمین، مسکن، مستغلات و ساختمان به حساب صندوق ملی مسکن، در ۶ ماه اول امسال بیش از ۵۷ هزار میلیارد ریال وصول و ذیل ردیف‌های درآمدی مربوطه واریز شده است.

وی در تشریح جزئیات هر یک از پایه‌های مالیاتی این قانون تصریح کرد: در بخش مستغلات بیش از ۲۴ هزار میلیارد ریال، در بخش نقل و انتقال و سرقفلی حدود ۱۱ هزار میلیارد ریال، در بخش نقل و انتقال املاک حدود ۲۲ هزار میلیارد ریال، در بخش واحدهای مسکونی گرانقیمت بالغ بر ۱۲۷ میلیارد ریال و همچنین در بخش واحدهای مسکونی خالی از سکنه نزدیک ۵ میلیارد ریال وصول و به ترتیب به ردیف‌های درآمدی ۱۱۰۲۰۴، ۱۱۰۳۰۳، ۱۱۰۳۰۵، ۱۱۰۳۰۷ و ۱۱۰۳۰۹ واریز شده است.

طبق اعلام سازمان امور مالیاتی، منظور خاطرنشان کرد: براساس تبصره ۵ ماده (۴) قانون جهش تولید مسکن، سازمان امور مالیاتی کشور مکلف است در صورت استنکاف بانک‌های عامل در اختصاص ۲۰ درصد تسهیلات خود به بخش مسکن، در قالب بودجه سنواتی مالیاتی برابر ۲۰ درصد تعهد انجام نشده را از بانک‌ها و موسسات اعتباری مستنکف اخذ و به خزانه‌داری کل کشور واریز کند که این مبلغ نیز در وجه صندوق ملی مسکن واریز خواهد شد.

وعده انتخاباتی که محقق نمی‌شود

پایان ۱۴۰۱ با تورم ۴۰ درصدی

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

نرخ تورم نقطه‌ای در مهر ۱۴۰۱ به ۴۸.۶ درصد رسیده است؛ یعنی خانوارهای کشور به‌طور میانگین ۴۸ درصد بیشتر از مهر ۱۴۰۰ برای خرید یک «مجموعه کالاها و خدمات یکسان» هزینه کرده‌اند. این آمار در شرایطی اعلام شد که طبق وعده دولت نرخ کالاهای اساسی با حذف ارز ترجیحی باید منطبق با نرخ این کالاها در شهریور ۱۴۰۰ باشد. با این حال نرخ تورم ماهانه برای خانوارهای شهری ۳.۲ درصد اعلام شده که نسبت به ماه قبل یک درصد افزایش داشته است. همچنین این نرخ برای خانوارهای روستایی ۲ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰.۲ درصد کاهش داشته است. در سنجش وضعیت اقتصاد یک کشور نرخ تورم مولفه‌ای اساسی به‌شمار می‌رود، زیرا این نرخ، میزان افت ارزش پول کشور را نشان می‌دهد. براساس جدولی که مرکز آمار ایران منتشر کرده نرخ تورم همچنان دورقمی و در آستانه ۵۰ درصد است. برپایه گزارش مهر مرکز آمار ایران شاخص تورم سالانه بالاترین نرخ خود را بین ۴۰ تا ۴۵.۸ درصد تجربه کرده است. برای درک بهتر این موضوع، با کارشناسان حوزه اقتصاد به گفت‌وگو نشسته‌ایم.

عکس: آیدا فریدی

تاکنون دولت نتوانسته جلوی افزایش نرخ تورم به‌ویژه در هزینه‌های سبد معیشت خانوار را بگیرد و باتوجه به کندی رشد اقتصاد کشور این احتمال وجود دارد که تا پایان سال ۱۴۰۱ نرخ تورم در محدوده ۴۰ درصد باقی بماند

کسری بودجه، عاملی تاثیرگذار در نرخ تورم

هادی حق‌شناس، کارشناس اقتصاد در گفت‌وگو با صمت درباره تاثیر تورم بر اقتصاد به صمت گفت: تورم از دیرباز معضل جوامع بوده و عامل مهمی در اداره اقتصاد کشورها و اتخاذ سیاست پولی قوی در اقتصاد مدرن به‌شمار می‌آید.

وی در تشریح اهمیت این شاخص در توسعه اقتصاد تصریح کرد: جهانی‌سازی بازارها و تسریع گردش سرمایه‌ها در ابعاد بسیار گسترده بر روند رشد اقتصادی بسیارموثر است. تورم به‌عنوان عاملی تعیین‌کننده بر رشد اقتصادی کشورها تاثیر می‌گذارد.

این کارشناس اقتصاد افزود: یکی از مولفه‌هایی که در ایران بر نرخ تورم می‌افزاید و امسال هم به روال سال‌های گذشته در رشد نرخ این شاخص تاثیر داشته، کسری بودجه است.

حق‌شناس کسری بودجه را دومین عامل مهم و عمده در تشدید تورم در ۴ دهه گذشته در اقتصاد ایران دانست و گفت: کسری بودجه هم معلول و هم خود سبب‌ساز افزایش نرخ تورم است.

احتمال کاهش درآمدهای دولت

حق‌شناس خاطرنشان کرد: نکته مهم دیگری که باید درباره نرخ تورم موردتوجه و بررسی قرار گیرد، منشأ ساختاری تورم در اقتصاد ایران است. وابستگی به درآمدهای نفتی که به‌صورت یک مشکل مزمن ساختاری در اقتصاد ایران حضوری پررنگ دارد، از جمله عوامل تورم‌زا است.

وی ادامه داد: نقش فروش نفت در اقتصاد ایران به قدری زیاد است که در قبل و بعد از انقلاب همواره نوسانات درآمدهای نفتی تعادل اقتصادی و بودجه سالانه را تحت تاثیر خود قرار داده است؛ بنابراین نوسانات ارزی حاصل از فروش نفت و کسری بودجه دو عامل تاثیرگذار در نرخ تورم هستند.

این کارشناس اقتصاد در بیان علت اصلی کسری بودجه گفت: کاهش فروش نفت به‌دلیل اعمال تحریم‌ها باعث کاهش ذخایر ارزی شده است. در سایه کمبود ارز توان تولید بسیار کاهش یافته و سود کارخانه‌ها و تولیدی‌ها کم شده؛ حتی این کمبود، تعطیلی برخی صنایع را به همراه داشته است؛ این در حالی است که به نسبت کاهش درآمد تولیدکنندگان، درآمدهای مالیاتی دولت نیز کاهش می‌یابد.

وی با اشاره به اینکه بودجه ۱۴۰۲ قطعا مالیات‌محور خواهد بود، ادامه داد: باتوجه به کاهش درآمد تولیدکنندگان آنچه به‌عنوان مالیات در بودجه ۱۴۰۲ در نظر گرفته می‌شود، الزاما قابل‌وصول نخواهد بود که در نهایت منجر به کاهش درآمدهای دولت و کسری بودجه می‌شود.

این کارشناس اقتصاد معتقد است: در آینده نزدیک واردات نیز به‌دلیل اعمال تحریم‌های جدید کاهش خواهد یافت، چراکه درآمد ارزی وجود ندارد تا خرید خارجی انجام شود؛ در نتیجه درآمد حاصل از عوارض گمرکی هم کاهش پیدا می‌کند؛ بنابراین از یکی دیگر از منابع درآمدی دولت کاسته می‌شود و کسری بودجه محتمل‌تر خواهد بود.

افزایش نرخ سبد معیشت

حق‌شناس در ادامه بیان کرد: به‌دلیل عدم کفایت بودجه، نرخ تورمی که قرار بود نصف و بعد تک‌رقمی شود، براساس آخرین اعلام مرکز آمار ایران در پایان سال ۱۴۰۰ به بیش از ۴۰ درصد رسید و در ادامه همین مسیر، با اجرای برنامه موسوم به اصلاح ارز ترجیحی از اردیبهشت ۱۴۰۱ تاکنون روند صعودی نرخ تورم همچنان ادامه دارد.

وی افزود: با تداوم روند صعودی نرخ تورم هزینه سبد معیشتی که در بهمن سال گذشته حدود ۹ میلیون تومان بود، اکنون در نیمه دوم سال به بیش از ۱۷ میلیون تومان رسیده، اما در برابر این رشد قیمتی نزدیک ۱۰۰ درصدی هزینه‌های زندگی، قدرت خرید اقشار مختلف افزایش چندانی را تجربه نکرده است.

جبران تورم با حقوق

وی با اشاره به اینکه دولت سعی دارد با افزایش دستمزد، فشار گرانی‌ها را کم کند، گفت: هرچند در نگاه اول افزایش حداقل دستمزد کارگران شاغل و بازنشسته (۵۷ درصد) و همچنین افزایش حقوق کارمندان حداقل‌بگیر شاغل و بازنشسته بیشتر از نرخ تورم رسمی اعلام شده، اما در واقعیت جامعه این افزایش دستمزد کارساز نبوده و بیشتر بر آتش تورم دمیده است.

حق‌شناس ادامه داد: در ۷ ماه سپری‌شده سال ۱۴۰۱، میزان عقب‌ماندگی قدرت خرید عموم مزدبگیران از نرخ تورم بیشتر شده که این اتفاق را می‌توان به‌عنوان نشانه‌ای از ناتوانی دولت در عمل کردن به یکی از مهم‌ترین وعده‌های انتخاباتی‌اش تعبیر کرد.

کسری بودجه همواره یکی از مولفه‌هایی است که بر نرخ تورم تاثیرگذار است

بی‌انضباطی مالی، عامل تشدید تورم است

عباس حقانی‌نسب، کارشناس اقتصاد درباره افزایشی بودن نرخ تورم و تاثیر آن بر اقتصاد و معیشت به صمت گفت: تورم به‌معنی میزان افزایشی است که در یک بازه زمانی مشخص برای سطح عمومی قیمت‌ها اتفاق می‌افتد. اقتصاد ایران در ۴ دهه گذشته همواره افزایش نرخ تورم سالانه را تجربه کرده است.

این کارشناس اقتصاد افزود: علت استمرار این وضعیت، بی‌انضباطی مالی است که مدام از دولتی به دولت بعد به ارث می‌رسد. بنا بر میراث به‌جا مانده از دولت قبل از ابتدای سال ۱۴۰۱ کسری بودجه ۳۰۰ تا ۶۰۰ هزار میلیارد تومانی معضلی است که دولت با آن دست‌وپنجه نرم می‌کند.

وی با اشاره به اینکه نرخ تورم همیشه معیار و ملاکی برای افزایش حقوق و دستمزدها به‌شمار می‌آید، گفت: تاکنون افزایش دستمزد نتوانسته بر تورم غلبه کند و همواره تورم سفره معیشت مزدبگیران را کوچک کرده است.

حقانی‌نسب با بیان اینکه نقدینگی یکی از عوامل تورم‌زایی است، افزود: افزایش تولید ناخالص ملی، بدون تولید کالا یا خدمات به‌طور کل تورم‌زاست؛ بنابراین اگر به هر دلیلی از جمله افزایش حقوق، نقدینگی افزایش یابد به‌طور حتم کشور با تورم مواجه خواهد شد. به‌طور مثال سال گذشته حجم نقدینگی بیش از ۴۰ درصد افزایش داشته است، در حالی که نرخ رشد تولید حدود ۳ درصد بوده و همین اختلاف میان نرخ تولید و حجم نقدینگی موجب تشدید تورم در کشور شد.

نقدینگی و تورم

وی با بیان اینکه طبق شرایط اقتصادی هر کشور، شاخص نقدینگی نیز متفاوت عمل می‌کند، گفت: هرگاه حجم نقدینگی در کشوری کاهش یابد، بخش تولید توانایی رشد ندارد و حرکت اقتصادی آن کشور کند می‌شود، اما در شرایط فعلی پولی ایران رشد سالانه نقدینگی به‌قدری بالا رفته که ازحد تحمل اقتصاد ایران فراتراست. این موضوع بیشتر از سایر عوامل اقتصادی تورم را تحت تاثیر قرار داده است؛ به‌نحوی که در دنیا تورم ایران را برپایه حجم نقدینگی بالا ارزیابی می‌کنند.

حقانی‌نسب گفت: دولت باید شاخص‌های پولی و مالی را به‌گونه‌ای تنظیم کند که روند کاهش قدرت خرید از اساس و ریشه متوقف شود، زیرا اینکه نرخ تورم به بالای ۴۰ درصد رسیده، به این معناست که قدرت خرید و توانایی معیشتی از دست رفته است.

این کارشناس اقتصاد با تاکید بر اینکه فرآیندهای فعال در اقتصاد ایران حتی بر فرض توقف تولید ناخالص داخلی، عموما بر حجم نقدینگی موجود می‌افزایند، ادامه داد: نقدینگی انباشته بدون تولید کالا و خدمات به ناترازی عرضه و تقاضا می‌افزاید که نتیجه این شرایط افزایش و دورقمی ماندن نرخ تورم در نیمه دوم سال است، زیرا اگر نقدینگی به سمت تولید هدایت نشود و در چرخه مالی کشور باقی بماند، نتیجه‌ای جز افزایش تورم ندارد.

کابوس تورم دورقمی

وی پیش‌بینی کرد: دولت تاکنون نتوانسته جلوی افزایش تورم به‌ویژه در هزینه‌های سبد معیشت خانوار را بگیرد و باتوجه به کندی رشد اقتصاد کشور این احتمال وجود دارد که تا پایان سال ۱۴۰۱ نرخ تورم در محدوده ۴۰ درصد باقی بماند.

این کارشناس اقتصاد درباره آثار تورم بر تولید اظهار کرد: باوجود تورم بیش از ۴۰ درصدی، اگر در یک بازار طی ۷ ماه گذشته سودی نصیب سرمایه‌گذار نشده، یعنی نصف دارایی از بین رفته است؛ بر همین اساس سرمایه‌گذار ترجیح می‌دهد محل سرمایه‌گذاری را عوض کند یا اینکه اصلا سرمایه خود را در تولید صرف نکند؛ از همین رو تورم بالا کاملا به زیان تولید است، زیرا باعث می‌شود سرمایه‌ها از تولید به بازارهای موازی فرار کنند.

سخن پایانی

برنامه اصلاح ارز ترجیحی در اردیبهشت سال جاری ازسوی دولت اجرا شد و به‌دنبال آن موج جدیدی از افزایش قیمت‌ها در بازارهای مختلف کالا و خدمات به‌وجود آمد؛ آن‌هم در حالی که مجلس تاکید داشت حذف ارز ترجیحی نباید منجر به افزایش قیمت‌ها شود. براساس آنچه که داده‌های مرکز آمار نشان می‌دهد افزایش تورم و عقب‌ماندگی سطح درآمدها عامل تغییر سبک زندگی مردم به‌ویژه دهک‌های کم‌برخوردار شده است. به‌اعتقاد کارشناسان افزایش دستمزد نه‌تنها به رفع مشکل معیشت کمک نکرده، بلکه این افزایش خود به عاملی برای افزایش تورم مبدل شده است. بی‌برنامگی دولت برای کنترل تورم باعث شده این گمان شکل گیرد که تورم تا سال آینده همچنان دورقمی و حدود ۴۰ درصد باقی بماند.

خانه صنعت و معدن بازوی اجرایی اداره کل صمت البرز

مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز تاکید کرد: از ابتدای آبان امسال پاسخگویی به تمامی خدمات، درخواست‌ها و مطالبات مردمی، اعم از صنعتگران و تولیدکنندگان، معدنکاران و اصناف به سامانه ۱۲۴ منتقل می‌شود. به گزارش خبرنگار صمت از استان البرز، رامین ربیعی درباره واگذاری بخشی از وظایف، اختیارات و مسئولیت‌های این اداره کل به یک تشکل بخش خصوصی گفت: رویکرد اساسی اداره کل صمت، توانمندسازی تشکل‌های بخش خصوصی به‌ویژه خانه صنعت، معدن و تجارت به‌عنوان نماینده انجمن‌های تخصصی صنایع همگن استان است. وی تصریح کرد: خانه صنعت، معدن و تجارت استان البرز به‌عنوان بازوی اجرایی اداره کل صنعت، معدن و تجارت دارای جایگاه بوده و از این پس در قالب تفاهمنامه منعقدشده بخشی از امور اجرایی مرتبط را بر عهده خواهد گرفت. مدیرکل صنعت، معدن و تجارت استان البرز اضافه کرد: در دوره جدید فعالیت خانه صنعت، معدن و تجارت، این تشکل از انسجام خوبی برخوردار شده و با توجه به زیرساخت‌های خوبی که در این مجموعه مهیا شده، انتظار می‌رود انجمن‌های تخصصی نیز به صورت فعال‌تری موارد همکاری با این تشکل بخش خصوصی را مدنظر قرار دهند و به عبارتی پای کار باشند تا این تشکل موقعیت و جایگاه خود را بیش از پیش تثبیت کند. ربیعی با یادآوری رویکرد جدید وزارت صنعت، معدن و تجارت در ایجاد یک کانال مطمئن و قابل رصد از روند دریافت خدمات از سوی مخاطبان صنعت، معدن و تجارت در سراسر کشور گفت: با تاکید ویژه وزیر صنعت، معدن و تجارت، سامانه ۱۲۴ با هدف ساماندهی مسیر دریافت خدمات موردنیاز مردم مورد بازبینی قرار گرفته و از ابتدای آبان تمامی موارد درخواستی مخاطبان از طریق آن دنبال خواهد شد که به صورت برخط و مستمر از سوی وزارتخانه مورد رصد قرار می‌گیرد تا فرآیندهای صدور مجوزها و سایر خدمات در کمترین زمان اجرایی شوند.

در نخستین نشست آموزشی برنامه تحولی یزد تاکید شد

یزد نوین، جامع‌ترین طرح در ارتقای بهره‌وری استانی

نخستین نشست آموزشی برنامه تحولی یزد نوین برای مدیران استان یزد با محوریت تبیین راهکارهای توسعه استان بر مبنای برنامه تحولی یزد نوین برگزار شد.

به گزارش خبرنگار صمت به نقل از روابط‌عمومی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد، در راستای اجرای برنامه‌های تحولی استان یزد مبتنی بر اسناد ملی و استانی آمایش سرزمین و تشکیل مرکز راهبردی پیشرفت و عدالت و لزوم همکاری همگانی تمامی ادارات و شهرداری‌ها در اجرای برنامه‌های تحولی یزد نوین، نخستین نشست آموزشی این برنامه با عنوان تبیین راهکارهای توسعه استان بر مبنای برنامه تحولی یزد نوین با حضور روسا، مدیران و معاونان نهادهای اجرایی مرتبط در محل سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد برگزار شد.

در بودجه ۱۴۰۲ برنامه‌های ارتقای بهره‌وری نهادها موردتوجه بوده و تخصیص بودجه بر این اساس انجام خواهد شد

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

در نشست آموزشی برنامه تحولی یزد نوین، جعفر رحمانی‌شمسی، معاون آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان یزد با اشاره به اینکه برنامه رشد اقتصادی سال ۱۴۰۱ به استان یزد ابلاغ شده، افزود: برای استان یزد رشد ۸.۳ درصدی مدنظر بوده و بر همین اساس، برنامه رشد اقتصادی استان تدوین و به تمام نهادهای اجرایی ارسال شده است.

رحمانی‌شمسی با تاکید بر نقش کلیدی بهره‌وری در تحقق رشد اقتصادی استان، خطاب به مدیران نهادهای اجرایی گفت: امروز باید مسیر مدیریت کشور به سمت بهره‌وری تغییر کند.

وی با اشاره به نقش موثر نهادهای اجرایی و ادارات استان در حوزه بهره‌وری، خواستار اقدامات جدی آنها در این زمینه شد و اظهار کرد: نهادهایی که در حوزه بهره‌وری برنامه تدوین نکرده‌اند باید نسبت تدوین برنامه ارتقای بهره‌وری سازمانی خود با فرمت مشخص‌شده اقدام کرده و در کارگروه ارتقای بهره‌وری استان برنامه را ارائه و از آن دفاع کنند.

سهم بهره‌وری در رشد اقتصاد

معاون آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان با اشاره به سهم ۴۰ درصدی بهره‌وری در رشد اقتصادی، اظهار کرد: هر پروژه نیمه‌تمام باعث می‌شود به رشد اقتصادی موردنظر دست پیدا نکنیم.

رحمانی با بیان اینکه برای تحقق رشد اقتصادی دو مسیر سرمایه‌گذاری و تغییر روش را پیش‌رو داریم، تصریح کرد: با کمترین سرمایه‌گذاری می‌توان به رشد اقتصادی مطلوب رسید و این در حالی است که در سال‌های گذشته رشد اقتصادی با سرمایه‌گذاری جدید رقم خورده است.

وی با اشاره به اینکه تاکنون بهره‌وری جایگاهی در این حوزه نداشته و حتی در برابر آمار بهره‌وری منفی گزارش شده، افزود: به نظر می‌رسد بهترین راه‌حل برای افزایش سرمایه، بهره‌وری است تا به رشد ۸ درصد برسیم.

شاه کلید رشد اقتصاد

رحمانی با تاکید بر لزوم جذب سرمایه‌گذار با شتاب بیشتر برای رسیدن به رشد ۸ درصدی، گفت: تغییر نظام جذب سرمایه‌گذار و روش‌های سرمایه‌گذاری به سمت رویکردهای خلاقانه باید در دستور کار مدیران استان باشد و در ادامه توسعه بازار و صادرات به‌عنوان یک شاخص مهم در رشد اقتصادی باید موردتوجه قرار گیرد.

وی با اشاره به اینکه سرمایه‌گذاری‌ها در سال‌های گذشته دارای ارزش‌افزوده مناسب نبوده، بیان کرد: با روش‌های قبلی امکان رسیدن به رشد ۸ درصد وجود ندارد و به همین دلیل واژه تحول مطرح بوده و برنامه تحولی یزد نوین بر این اساس تدوین شده است.

معاون آمار و اطلاعات سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان به طرح یزد نوین به‌عنوان بهترین و جامع‌ترین طرح در راستای ارتقای بهره‌وری و رشد اقتصادی استان اشاره کرد و گفت: طرح یزد نوین با ۱۵ محور و ۱۸۷ پروژه تحولی در ۲ فاز مبتنی بر سند آمایش استان تا چشم‌انداز ۱۴۰۴ با جلسات هفتگی در حال اجرا بوده که در ۶ ماه گذشته پیشرفت‌های خوبی هم داشته است.

رحمانی از فعال شدن فاز سوم طرح یزد نوین با ۵ محور در استان خبر داد و گفت: ۴۴۳ پروژه عمرانی در طرح یزد نوین وجود دارد و بودجه این طرح ۱۵ هزار میلیارد تومان برای سال ۱۴۰۱ پیش‌بینی شده است.

وی با اشاره به کمبود بودجه در کشور، تاکید کرد: تمام نهادها و بخش‌های اقتصادی استان باید برنامه ارتقای بهره‌وری داشته باشند.

بودجه ۱۴۰۲ براساس برنامه‌های تحولی

رحمانی با اعلام اینکه در بودجه ۱۴۰۲ برنامه‌های ارتقای بهره‌وری نهادها موردتوجه بوده و تخصیص بودجه بر این اساس انجام خواهد شد، تاکید کرد: برنامه ارتقای بهره‌وری بر اساس مزیت‌های استان تعریف شده و برخی نهادها برنامه‌های خود را در این زمینه ارائه کرده‌اند.

برنامه ارتقای بهره‌وری براساس مزیت‌های استان یزد تعریف شده و برخی نهادها برنامه‌های خود را در این زمینه ارائه کرده‌اند

دست کشاورزان در پوست گردو ماند

سرمازدگی بلای جان کشاورزی کرمان

استان کرمان ۲۵ درصد از باغ‌های گردو کشور را در خود جای داده و شهرستان‌های بافت و رابر به‌عنوان قطب تولید این محصول در این استان شناخته می‌شوند. این روزها بازار خریدوفروش گردو در استان کرمان بیش از هر زمان دیگری داغ شده و هر کیلو گردو براساس کیفیت از ۱۶۰ تا ۲۲۰ هزار تومان به فروش می‌رسد. البته بخش بزرگی از ۱۷ هزار هکتار باغ گردو در استان کرمان، درگیر آفت کرم خراط، سرمازدگی و خشکسالی شده است.

مشکلاتی که سال‌ها حل نشده است

برخی از مشکلات سال‌هاست گریبان تولید در بخش کشاورزی را گرفته و کارشناسان و پژوهشگران برای رفع این چالش‌ها، هیچ راهکار مشخصی ارائه نکرده‌اند. به‌طور مثال، کرم خراط که خطرناک‌ترین آفت درختان گردو به‌شمار می‌رود، همچنان در باغ‌های استان کرمان می‌تازد و درختان بیشتری را درگیر می‌کند، اما راهکارها برای مقابله با آن موقتی و زودگذر است. گاها به‌دلیل عدم‌تخصیص بودجه یا تزریق دیرهنگام بودجه برای مبارزه با این آفت، طرح‌های دولتی در این زمینه عقیم می‌ماند و بخش خصوصی نیز به‌دلیل هزینه‌های بالا و نبود روش مشخصی برای مبارزه قطعی با این آفت، منفعل شده است.

زیره به کرمان می‌برند

همواره این کشاورزان هستند که بعد از آلوده شدن درختان، تنها راهشان قطع کردن و سوزاندن درختان است، اما امسال تغییرات اقلیمی هم گریبان کشاورزان را گرفت و سرمازدگی باعث کاهش تولید گردو در استان شد. حالا کار به جایی رسیده که استان کرمان به‌عنوان دومین تولیدکننده گردو در کشور برای تامین نیاز مردم استان، اقدام به واردات مغز گردو از آذربایجان شرقی و گردو خشک از چین و تویسرکان می‌کند و کشاورزان آن، بازار داخل استان را هم از دست داده‌اند. کاهش کیفیت محصول و تولید، کار را به جایی رسانده که بازار از دست رفته و بعد از سال‌ها هشدار رسانه‌ها به مدیران استانی و سازمان‌های تحقیقات کشاورزی، حالا دست کشاورز گردوکار کرمانی در پوست گردو مانده است. محمد سلاجقه از گردوکاران شهرستان بافت به مهر گفت: سال گذشته بارندگی خوبی نداشتیم و عملا نتوانستیم در زمینه آبیاری باغ‌ها، آنچه باید را انجام دهیم و همین مسائل روی بازدهی و تولید محصولات ما اثر می‌گذارد و موجب افت کیفیت تولید می‌شود.

وی افزود: از یک سو سرمازدگی ابتدای امسال بخش زیادی از سرشاخه‌ها را سیاه کرد و محصول از دست رفت و از سوی دیگر، آفت کرم خراط در باغ‌ها جولان می‌داد و ما به‌عنوان کشاورز تنها کاری که می‌توانستیم انجام دهیم، حذف درختان گردو آلوده بود.

وی ادامه داد: در برخی باغ‌ها، آنقدر این درختان حذف شده‌اند که دیگر اثری از باغ‌های کهنسال و درهم تنیده دیده نمی‌شود، اما به ناچار مجبوریم برای مبارزه با آفت، درختان آلوده را قطع کنیم و آتش بزنیم، چون سم‌ها روی این آفت اثری ندارند و کرم خراط تکثیر می‌شود. حسین شمس‌الدینی، دیگر باغدار رابری گفت: طی سال‌های اخیر، گردو چینی و تویسرکانی وارد استان کرمان شده و به مردم فروخته می‌شود، گردو چینی و تویسرکانی ارزان‌تر از گردو استان کرمان است و به همین دلیل هم مردم با توجه به مشکلات اقتصادی، رغبت بیشتری برای خرید آنها دارند. وی افزود: محصول چینی که مسلما ارزش غذایی ندارد و این محصول دستکاری ژنتیکی شده است و ارگانیک نیست.

درباره محصول تویسرکان هم حداقل چیزی که می‌توان گفت این است که چربی بسیار کمتری دارد و درباره استفاده از سم هم چون ناظری در این زمینه وجود ندارد و گردوها به صورت فله‌ای به استان کرمان منتقل می‌شوند، نمی‌توان اظهارنظر قطعی کرد. این باغدار رابری اظهار کرد: آنچه مسلم است اینکه در تحریم‌ها که امکان صادرات وجود ندارد، بازار داخل استان از دست رفته و کشاورز کرمانی حتی در استان خودش نیز بازار ندارد و محصول روی دست‌شان می‌ماند.

کشاورزان حمایت نمی‌شوند

این باغدار در ادامه گفت: از یک سو کشاورزان آبی برای آبیاری ندارند و از سوی دیگر، هیچ حمایتی هم نمی‌شوند و با وجود خسارت‌های شدیدی که به کشاورزان وارد می‌شود، نه آفت کرم خراط کنترل می‌شود، نه طرحی برای تأمین آب وجود دارد و نه برای خسارت‌های سرمازدگی فکری می‌شود. در همین وضعیت آب سرشاخه‌های رودخانه‌های بافت و رابر هم برای شرب به مناطق دیگر منتقل می‌شود.

سرمازدگی و سطح زیر کشت

رئیس جهاد کشاورزی استان کرمان درباره سطح تولید گردو در استان کرمان گفت: روند کاهش تولید ادامه دارد که مهم‌ترین دلیل آن هم سرمازدگی و خشکسالی است. پیش‌بینی ما برای امسال برداشت ۱۱ هزار و ۵۰۰ تن محصول گردو از باغات استان کرمان است. محمد خیراندیش از برداشت سنتی، عدم‌بسته‌بندی مناسب و فروش فله‌ای و بدون برند محصول گردو استان کرمان انتقاد کرد و افزود: گردو کرمان باید به اسم همین استان صادر و در بازار عرضه شود.

وی عنوان کرد: در استان ۱۷ هزار و ۱۲۰ هکتار باغ گردو بارور و نهالستان وجود دارد و بیشترین سطح کشت این محصول در استان کرمان مربوط به بافت، رابر و ارزوئیه است. خیراندیش افزود: بیشترین عرضه محصول گردو استان کرمان در داخل استان انجام و بخشی از آن نیز به کشورهای حوزه خلیج‌فارس صادر می‌شود.

سخن پایانی

با وجود ظرفیت‌های بالای کشاورزی در استان کرمان، اما عدم‌برنامه‌ریزی در بخش تولید و حمایت نشدن کشاورزان موجب‌شده مشکلات آنها بیشتر شود و به جای ماندن در روستاها و تولید محصول، مهاجرت کنند. از سوی دیگر، بازار داخلی استان کرمان نیز برای کشاورزان حفظ نشده و شاهد واردات گسترده گردو از استان‌های دیگر به کرمان هستیم، به‌طوری که با عرضه محصول ارزان‌قیمت سعی در تسخیر بازار شده و همین امر موجب شده محصول کشاورزان کرمانی روی دست آنها بماند.

یادداشت

توسعه صادرات؛ عبور از محدودیت‌های تجاری

احمدرضا طحانیان
مدیرعامل نمایشگاه بین‌المللی اصفهان

امروز توسعه اقتصاد کشور وابسته به اجرایی شدن سیاست‌های صادرات محور و توسعه همه‌جانبه این مهم در بخش‌های گوناگون تولیدی، صنایع بالادستی و ارائه خدمات به متقاضیان داخلی است. طی ۴ دهه گذشته، توسعه صادرات غیرنفتی و تلاش برای افزایش سهم آن، به یکی از چالش‌های بزرگ اقتصاد ایران مبدل شده، چراکه تکیه دیرپای اقتصاد ایران به نفت و دشواری‌های ناشی از تحریم‌ها در مقاطع گوناگون منجر به آسیب‌پذیری اقتصاد کشورمان و محدودیت ابتکار عمل در حوزه اقتصادی شده است. به علاوه بهبود حجم صادرات غیرنفتی به افزایش تولید در بخش‌های گوناگون می‌انجامد و به‌طور مستقیم بر محیط کسب‌وکار، کاهش نرخ بیکاری و کنترل بیماری‌های اقتصادی مانند تورم، جلوگیری از رشد افسار گسیخته نقدینگی و گذر از رکودهای اقتصادی و... اثر می‌گذارد.

ایران طی سال‌های گذشته تلاش کرده با برنامه‌ریزی‌های گوناگون، وابستگی خود به صادرات نفت خام را کاهش دهد و مجاری دیگری برای کسب درآمدهای ارزی تعریف کند، آن‌گونه که برخی از کشورها در این راه قدم گذاشته‌اند و آمارهای تجاری آنها حکایت از پیشرفت در این عرصه دارد. با این وجود، بی‌ثباتی سیاست‌های اقتصادی در ایران، کارگزاری دولت در بخش صادرات و واردات و فقدان برنامه‌های راهبردی به‌منظور بازاریابی بین‌المللی، همواره از موانع اصلی در این مسیر بوده است.

برگزاری نمایشگاه‌های تخصصی و بین‌المللی، پیش‌زمینه توسعه صادرات است و دست‌کم امکان برطرف کردن یکی از موانع اصلی در این زمینه یعنی برقراری ارتباط مستقیم میان عرضه‌کنندگان، تولیدکنندگان، صاحبان کالا و تکنولوژی، متقاضیان کالا و خدمات را به‌طور مستقیم و با حذف واسطه‌ها فراهم می‌کند. این امر همچنین از طریق ارتباطات جهانی به مرور امکان ارتقای کیفیت محصولات را فراهم می‌آورد و به پویایی بخش‌های گوناگون اقتصادی می‌انجامد. به این ترتیب، نمایشگاه‌های تخصصی خلاء موجود در امر بازاریابی را پر کرده و برای تولیدکنندگان این امکان را فراهم می‌آورد که بدون صرف هزینه‌های غیرضروری و سردرگمی در عرضه محصولات، اقدام به فروش کالاها و خدمات خود به مشتریان حقیقی کنند.

از دیگر مزایای برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی می‌توان به نقش آنها در سیاست‌گذاری‌های کلان دولت‌ها اشاره کرد. به این تعبیر، فعالیت بازرگانان و تولیدکنندگان در قالب نمایشگاه‌های تخصصی می‌تواند منجر به ایجاد روابط عمیق‌تر میان دولت‌ها شود. انتخاب درست مشارکت‌کنندگان به‌منظور حضور در نمایشگاه‌های تخصصی و کمک گرفتن از سازمان‌های تخصصی مرتبط با صادرات می‌تواند به گسترش برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی کمک کند.

با توجه به شرایط اقتصادی فعلی در ایران از یک‌سو و توانمندی‌های موجود در بخش‌های غیرنفتی از سوی دیگر، لازم است امکانات هرچه بیشتری برای افزایش سهم ایران در بازارهای جهانی کالا و خدمات بسیج شوند. به یقین برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی با رعایت جوانب مطالعاتی و عملی یکی از مسیرهای کارآمد برای افزایش این سهم است.

نمایشگاه بین‌المللی اصفهان، یکی از نهادهایی تجاری و بهبوددهنده کسب‌وکار است که طی سال‌های گذشته، نقشی فعال و تأثیرگذار در زمینه برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی داشته است. این شرکت مجری نمایشگاه‌های عمومی و تخصصی گوناگونی بوده که هریک مخاطبان پرشماری را در سطح داخلی و بین‌المللی به خود جذب کرده است. قرار گرفتن استان اصفهان در مرکز کشور، دارا بودن جذابیت‌های تاریخی و گردشگری، وجود زیرساخت‌های اقتصادی و صنعتی مناسب و به‌ویژه استقرار زیرساخت‌های مناسب و نوین در نمایشگاه اصفهان با تمرکز به تامین حداکثری رفاه مشارکت‌کنندگان و بازدیدکنندگان سبب شده نمایشگاه‌های استان از اقبال عمومی مناسبی برخوردار شوند.

سال گذشته، ۲۶ عنوان نمایشگاهی در اصفهان برگزار شد، از این میان آنها حدود ۲۰ نمایشگاه به صورت تخصصی برپا شد که با هدف ارتقای کیفیت صنعت، تجارت و بازرگانی استان در تقویم نمایشگاهی سالانه قرار گرفت و میزان رضایت مشارکت‌کنندگان و صاحبان کسب‌وکارها را به همراه داشت و این همه دقیقا در شرایطی برگزار شد که شاهد شیوع ویروس کرونا بودیم و تبلیغات محیطی همانند سال‌های گذشته امکان‌پذیر نبود.

امیدوارم در سال جاری شاهد برگزاری باکیفیت نمایشگاه بین‌المللی و تخصصی در سایت نمایشگاه اصفهان باشیم و از این رهگذر امکان جذب بازدیدکنندگان متخصص را از سایر کشورها و با همراهی سایر نهادهای اقتصادی این مهم را محقق کنیم.

خبر

تشکیل نخستین تشکل تخصصی معدن در یزد

رئیس خانه معدن استان یزد با دکتر جوکار نماینده مردم یزد و رئیس کمیسیون امورداخلی و شوراها و رئیس فراکسیون معدن مجلس شورای اسلامی دیدار کرد و از تشکیل نخستین تشکل اقتصادی تخصصی بخش معدن در یزد خبر داد.

به گزارش صمت به نقل از روابط عمومی خانه معدن استان یزد، در این دیدار حمیدرضا شرافت، رئیس خانه معدن استان ضمن معرفی و تشریح برنامه‌های آینده بر ظرفیت‌های خانه معدن استان برای نقش‌آفرینی در حل مسائل مهم بخش معدن استان یزد، به‌عنوان دومین استان معدنی کشور تاکید کرد.

جوکار ضمن استقبال از تشکیل نخستین تشکل اقتصادی تخصصی بخش معدن در استان یزد بر برنامه‌ریزی این تشکل برای تقویت توان کارشناسی تاکید کرد. همچنین رئیس فراکسیون معدن بیان کرد که نظرات تخصصی خانه معدن استان یزد باید در سطحی باشد که مورداستفاده و مشورت وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار گیرد.

یکشنبه
۸ آبان ۱۴۰۱- ۴ ربیع‌الثانی ۱۴۴۴ - ۳۰ اکتبر ۲۰۲۲- شماره ۲۱۸۴-پیاپی۳۵۰۲

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

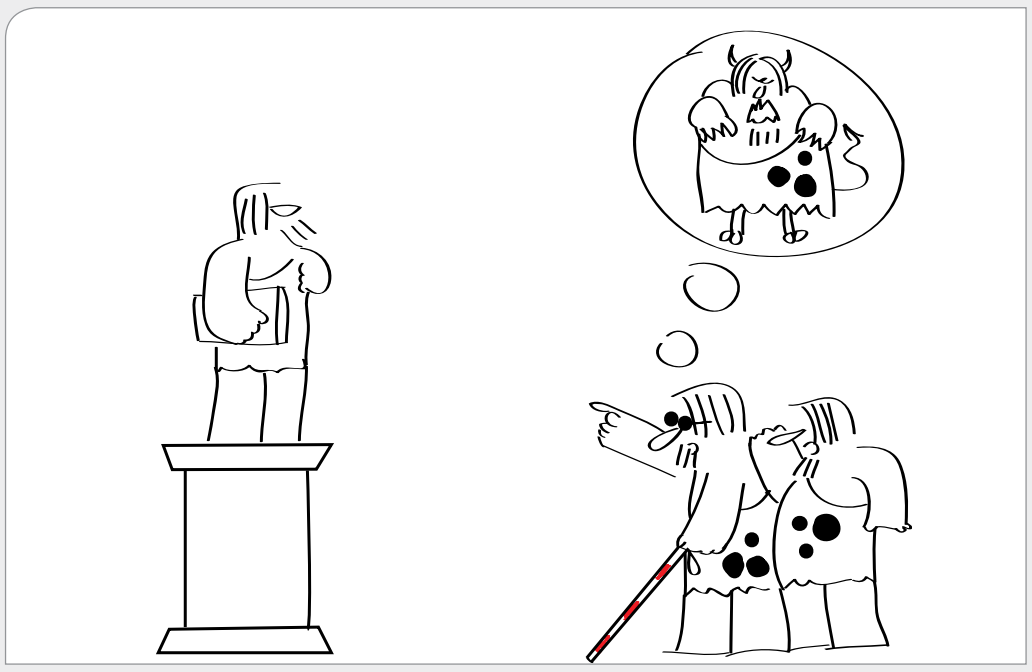
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر: ۸۸۷۲۲۷۴۰- پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۳ -ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام‌فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶- کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

info@smtnews.ir
www.smtnews.ir
instagram.com/smtnewspaper
telegram.me/smtnews
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

نظرگاه

به‌بهانه ابلاغ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی

محمد شریعتمداری- وزیر اسبق کار و تامین اجتماعی: باور دارم فقر و نابرابری همچون نم پی حکومت‌ها است و مانند موریانه به جان حکومت‌ها می‌افتد و می‌تواند یکباره سقف را بر سر نظام سیاسی کشور خراب کند.

از سوی دیگر به گواه بسیاری از صاحب‌نظران اجتماعی و اقتصادی فقر چندبعدی (درآمد و معیشت، مسکن، آموزش، بهداشت و...) و یک ناهنجار هم‌افزاست. یعنی فقر باعث عقب‌ماندگی و پسرفت، فساد، ناکارآمدی، فروپاشی دانش و مشکلات غامض سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی عظیم می‌شود و همین مولفه‌ها خود موجد گسترش و تعمیق فقر می‌شوند، به همین سبب مبارزه جدی با فقر نیازمند سیاست‌گذاری کارآمد، یکپارچگی ساختار رفاه و تامین اجتماعی، بسیج همه امکانات و ظرفیت‌ها، گفتمان فراگیر و ایجاد یک ائتلاف بزرگ فراگیر بین همه نیروهای موثر و تاثیرگذار است.

با این نگاه به پدیده فقر و آثار متنوع آن و تاثیر جدی نظام تامین اجتماعی بر فقر باید اذعان کرد کشور ما امروز بیش از هر زمان دیگر به ایجاد نظام متمرکز تامین اجتماعی برای همه و تحقق ضرورت‌های حرکت در مسیر آن نیازمند است.

بی‌تردید ابلاغ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی توسط رهبر فرزانه انقلاب اسلامی فرصتی مهم برای تحقق این ضرورت بی‌بدیل در حوزه رفاهی فراهم آورده و زمینه‌ساز سیاست‌گذاری کارآمد، عدالت‌بنیان و مردم‌محور در حوزه رفاه و تامین اجتماعی خواهد بود.

گزارش ملی وضعیت فقر و نابرابری در ایران که در ایام مسئولیت در وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی دستور تدوین آن را داده بودم به‌روشنی نشان داد متاسفانه در اثر فشار نظام سلطه و سختی‌های مقابله با تحریم‌های وحشیانه غرب علیه ملت ایران، جمعیت زیر خط فقر مطلق کشور در یک بازه زمانی دوساله (۱۳۹۸-۱۳۹۶) بیش از ۲ برابر شده، قدرت خرید ثروتمندان در دهک‌های بالای درآمدی ۱۵ برابر قدرت خرید دهک‌های ضعیف است و این یعنی تشدید و تعمیق هولناک فقر و نابرابری در کشور.

به این وضعیت بد و البته ناپایدار باید تاثیرات سترگ هجوم ویروس منحوس کرونا که خود موجب گسترش فقر و نابرابری در همه جهان شده را نیز افزود.

مواجهه با این وضعیت که تحلیل دقیق و موشکافانه چرایی بروز آن یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر است (البته بی‌شک تاثیر تحریم‌های ظالمانه از یک سو و نزاع‌های گسترده اجرایی، سیاسی و شخصی در ساحت حکمرانی کشور از دلایل بروز آن هستند)، بیش از هر زمان دیگر به یک عزم ملی نیاز دارد که ابلاغ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی می‌تواند گام بزرگ و راهبردی برای تحقق آن باشد.

واقعیت این است که واکاوی کارشناسی سیاست‌گذاری رفاهی در کشور بیانگر این نکته اساسی است که عدم برخورداری کشور از مرجع واحد سیاست‌گذار در حوزه رفاهی و اجتماعی موجب شده دچار آسیب‌های جدی در این حوزه شویم؛ بنابراین اگر کشور بخواهد در زمینه مسائل رفاهی و اجتماعی دارای شرایطی بهتر از امروز شود، صرف نظر از عوامل برون‌زا، نیازمند اصلاحات اساسی در تجمیع قوا در حوزه سیاست‌گذاری رفاهی و سیاست‌گذاری اجتماعی کشور هستیم؛ چیزی که امروز به‌عنوان حلقه مفقوده در ایران ما خود را به‌وضوح نشان می‌دهد.

در همین راستا همواره تاکید کرده‌ام «یکی از توصیه‌های سیاستی مهمی که به‌عنوان حاصل تجربه و زیست خردگرایانه طی یک دوره خدمت در این بخش به دولت سیزدهم می‌توان تقدیم کرد، آن است که هم قانون ساختار چندپاره شده نظام تامین اجتماعی به‌صورت جامع تغییر کند که اینک به لطف تصویب سیاست‌های کلی رفاهی مقدور و ممکن شده و هم با تکیه بر این سیاست‌های ابلاغ‌شده از این پس به‌شدت از تصویب قوانین مغایر با آن جلوگیری شود.

ذکر این نکته هم مهم است که الزام به تدوین پیوست تامین اجتماعی برای طرح‌ها و برنامه‌های کلان کشور در کنار تاکید پیشین رهبر معظم انقلاب در زمینه تدوین پیوست عدالت می‌تواند ساختار اجرایی و دیوانسالاری کشور را که به‌صورت تاریخی نسبت به مقوله عدالت اجتماعی و تامین اجتماعی قرابتی ساختارمند نداشته، به تجدید رویکرد و گفتمان در این زمینه رهنمون سازد.

نکته دیگری که باید به آن اشاره شود، نقش‌آفرینی موثر مجمع تشخیص مصلحت نظام در پیگیری دغدغه‌مندانه تدوین سیاست‌های کلی تامین اجتماعی و تدبیر در مشورت با طیف گسترده‌ای از نخبگان، کارشناسان و صاحب‌نظران حوزه رفاه و تامین اجتماعی بوده که شایسته تقدیر است.

نکته نهایی آن است که باید تاکید شود تدبیر حکمیانه رهبر معظم انقلاب در ابلاغ سیاست‌های کلی تامین اجتماعی یک رویداد مهم و راهبردی برای «بسط و تامین عدالت اجتماعی، کاهش فاصله طبقاتی با هدفمندسازی یارانه‌ها، دسترسی آحاد جامعه به خدمات تامین اجتماعی، توانمندسازی، کارآفرینی و رفع تبعیض‌های ناروا در بهره‌مندی از منابع عمومی و ایجاد رفاه عمومی، برطرف ساختن فقر و محرومیت، حمایت از اقشار و گروه‌های هدف خدمات اجتماعی» به‌شمار می‌رود که شایسته است از این تدبیر حکیمانه سپاسگزاری کنیم.

منبع: خبرآنلاین

«امید» به ایران رسید

«امید» ساعت ۹ صبح پنجشنبه، ۵ آبان در تالاب فریدونکنار مشاهده شد. امسال پانزدهمین سالی است که امید، درنای سیبری به‌تنهایی برای گذراندن زمستان به ایران سفر کرد.

به گزارش باشگاه خبرنگاران جوان کوروس ربیعی، رئیس اداره نظارت بر امور حیات‌وحش محیط‌زیست مازندران گفت: این پرنده وفادار به اقلیم مازندران از ۱۴ سال پیش تاکنون باوجود از دست دادن جفتش «آرزو» همچنان برای زمستان‌گذرانی به مازندران می‌آید.

پیش‌بینی می‌شود درنای سفید سیبری هفته اول اسفند پس از ۴ ماه زمستان‌گذرانی تالاب فریدونکنار را ترک کند.

علیرضا شهرداری، فعال محیط‌زیست با انتشار عکسی از امید در صفحه اینستاگرام خود درباره این گونه زیبای جانوری توضیحاتی را مطرح کرده است. درنای سیبری به ۳ جمعیت شرقی، غربی و مرکزی تقسیم می‌شود.

براساس اظهارات شهرداری جمعیت مرکزی این درنا که در گذشته به هند مهاجرت می‌کرد، به‌طور کامل منقرض شده است. از جمعیت شرقی این درنا که به چین مهاجرت می‌کند، هنوز بیش از ۳ هزار فرد باقی است.

اما سرنوشت جمعیت غربی که به ایران مهاجرت می‌کردند، بسیار غم‌انگیز است. از میان جمعیت درنای غربی فقط امید باقی مانده است.

امید تنها درنای باقیمانده، امکان تکثیر با درنای شرقی را ندارد؛ بنابراین با از دست دادن امید، این گونه زیبا از لیست پرندگان ایران حذف و برای همیشه منقرض می‌شود.

شهرداری تاکید کرد: درنای سیبری هر سال از غرب دریای مازندران وارد ایران می‌شود و در تالاب بین‌المللی فریدونکنار، از باران و سرخرود زمستان گذر می‌کند. مسیر مهاجرت این پرنده از فریدونکنار به‌سوی سواحل غربی دریای خزر ادامه پیدا می‌کند و پس از گذشتن از استان گیلان، جمهوری آذربایجان، داغستان و منطقه آستراخان روسیه به‌سوی شمال قزاقستان می‌رود و سپس تا رودخانه اوب در نزدیکی اقیانوس منجمد شمالی ادامه می‌یابد.

زیر ذره بین

استانداردهای دوگانه و کوچ مرجعیت رسانه‌ای

مهدی باقریان- سردبیر شارا: استانداردهای دوگانه متاسفانه بر همه عرصه‌های کشور از جمله حوزه رسانه سایه افکنده است. بدین معنا که تعدادی از افراد و رسانه‌های جریان رسمی می‌توانند در هر کجا و در هر زمان و در هر رسانه‌ای هر چه دل‌شان می‌خواهد بگویند و بنویسند اما در مقابل، سایر افراد و رسانه‌ها از چنین حقی برخوردار نیستند و حتی در قالب «توصیه‌نامه» به عدم انتشار مطالب مشفقانه و ناصحانه و پوشش اخبار واقعی توصیه می‌شوند و چه‌بسا خودشان را به لالی، کوری و کری بزنند.

تاسف زمانی دوچندان می‌شود که همین رسانه‌های محافظه‌کار و نیمه‌مستقل منعکس‌شده از پوشش وقایع و اخبار واقعی روز نه‌تنها مرتب مورد تکفیر و هجمه رسانه‌های مذکور قرار می‌گیرند، بلکه از نهادهای قضایی و امنیتی خواستار برخورد با نویسندگان و رسانه‌های منتقد نیز می‌شوند و همان‌طور که همه ما می‌دانیم تعدادی از روزنامه‌نگاران این طیف به‌دلیل انجام وظیفه ساده حرفه‌ای خود دستگیر و روانه زندان شده و می‌شوند. نمی‌دانم این حق را چه کسی یا کسانی به این افراد و رسانه‌ها داده است؟

همه ما می‌دانیم روایت‌های رسانه‌ای غیرحرفه‌ای، ایدئولوژیک و سوگرایانه مبتنی بر کتمان و تحریف که خواست باندهای مافیایی و دشمنان این مرزوبوم است، منشاء همه این گرفتاری‌هاست؛ به‌ویژه روایت‌های دست اول که عاری از حقیقیت و شفافیت است.

باوجود شواهد بسیار گویا و تجربه‌های تلخ گذشته نه‌چندان دور –آن‌هم نه یکی و دوتا-... تناقض‌های گفتاری و نوشتاری فراوان و بسیار گویا، انتشار سخنان به‌غایت مضحک، قلدرمآبانه، شورش‌برانگیز و تشویق به خشونت عریان توسط «ضدانقلاب حکومتی» و «باندهای مافیایی خودی» و فقدان یک مرکز یکپارچه فرماندهی رسانه‌ای حرفه‌ای مردم‌مدارانه و اصرار بر حقنه یک امر غیرواقعی و... نه‌تنها باعث تعمیق فاجعه می‌شود، بلکه معرکه‌ای را رقم می‌زند که دودش فقط به چشم مردم می‌رود؛ همان‌هایی که صدای‌شان هیچ‌گاه شنیده نمی‌شود و خواهان یک زندگی ساده در کنار سایر آزادی‌های طبیعی انسانی -مصرح در قانون اساسی- هستند.

بین‌الملل

عراق بزرگ‌ترین بندر خاورمیانه را می‌سازد

شرکت بنادر عراق اعلام کرد قرار است بندر فاو به بزرگ‌ترین بندر خاورمیانه تبدیل و بصره هم دروازه ارسال کالا به اروپا شود.

به گزارش مهر به نقل از مریتایم گیتوی، قرار است بندر فاو تا سال ۲۰۳۸ به‌طور کامل توسعه پیدا کند و ظرفیت جابه‌جایی کالا در آن به ۷.۵ میلیون کانتینر ۲۰ فوتی در سال برسد.

در صورت تحقق این رقم بندر فاو از بندر جبل‌علی در دوبی که هم‌اکنون بزرگ‌ترین بندر خاورمیانه است بزرگ‌تر خواهد شد.

بندر جبل‌علی ۶۷ لنگرگاه دارد و قرار است بندر فاو ۱۰۰ لنگرگاه داشته باشد.

فرهان الفرطوسی، مدیرعامل شرکت بنادر عراق اعلام کرد نخستین گام این طرح ساخت جاده ۵۲ کیلومتری اتصال بندر فاو به جاده ام‌القصر اجرا شده است.

وی گفت: این جاده با عرض ۴۵ متر و ارتفاع یک متر آماده عبور خودروها شده است. بندر فاو در نزدیکی دهانه شط‌العرب و کانال خور عبدالله در حال ساخت است و شرکت دوو در حال تجهیز این بندر است. قرار است در فاز نخست بهره‌برداری از بندر فاو پایانه کانتینری این بندر فعالیت خود را آغاز کند.

نخستین فاز بندر فاو در سال ۲۰۲۸ به بهره‌برداری خواهد رسید و پیش‌بینی می‌شود ظرفیت جابه‌جایی کالا در آن ۴ میلیون کانتینر ۲۰ فوتی در سال باشد.

نکته اصلی این پروژه ۷ میلیارد دلاری این است که بغداد می‌خواهد از آن به‌عنوان رقیب کانال سوئز استفاده و بصره را به دروازه ارسال بار به اروپا تبدیل کند، زیرا این بندر از طریق خط ریلی به ترکیه وصل خواهد شد.

از فضای مجازی

سرگذشت یک محموله صادراتی

قصد دارید یک کانتینر مغز پسته برای صادرات به اروپا آماده کنید. ابتدا نیاز به منابع مالی دارید و در حالی‌که نرخ بهره در کشورهای رقیب کمتر از ۵ درصد است، شما باید نرخ ۲۰ درصد را برای این شاخص در نظر بگیرید.

حال باید پسته موردنیاز را از بازار بخرید، اما خرید برای شما سه بزنگاه سخت دارد:

بزنگاه اول نرخ خرید محصول است که باید رقابتی باشد و شما این امکان را داشته باشید که با محصول ترکیه، امریکا و دیگر کشورها در بازار رقابت کنید.

بزنگاه دوم کیفیت محصول است که باید موردتایید قطعی نهادهای بهداشتی و نظارتی اروپایی باشد. در اروپا ۳ مولفه برای سنجش کیفیت مغز پسته اهمیت دارد؛ مولفه اول به شکل ظاهری و فیزیکی محصول برمی‌گردد. دومین مولفه به میزان سموم نهفته در محصول مربوط می‌شود و سومین مولفه با میزان آلودگی به میکروب‌ها در ارتباط است.

تعارف ندارند، محصول صادرشده هر کدام از این مولفه‌ها را نداشته باشد، یا معدوم می‌شود یا مرجوع. اگر کالای صادراتی معدوم شود که سرمایه‌ات از بین رفته و اگر مرجوع شود باید برای بازگرداندن محموله صادراتی هزینه مضاعفی بپردازی تا اگر امکان‌پذیر بود برای جلوگیری از زیان بیشتر کالا را به بازارهای هدف یا کشوری دیگر ارسال کرد.

حال فرض کنیم به هر ترتیبی موفق شده‌ایم پسته موردنیاز را تهیه کنیم؛ حدود ۴۵ تا ۶۰ روز طول می‌کشد تا مقدمات صادرات آن فراهم شود.

بزنگاه سوم فرآیند صادرات است. فرض کنیم این مرحله را هم به سلامت پشت سر گذاشته‌ایم و محموله صادراتی موفق شده از آزمایش‌های داخلی سربلند بیرون بیاید و آماده ارسال است، باور می‌کنید کامیونی وجود ندارد که بار صادراتی را به اروپا ببرد؟ اینجاست که با مشکل جدی حمل کالا مواجه می‌شوید.

در ماه‌های گذشته اغلب رانندگان ترانزیت موفق به دریافت مدارک موردنیاز برای عبور از مرزها و جاده‌های اروپایی نشده‌اند و تقریبا حمل‌ونقل زمینی ما از کار افتاده است.

به این ترتیب دو راه پیش روی شما قرار دارد؛ یا باید محموله خود را از مسیرهای دریایی ترکیه ارسال کنید یا از طریق بندرعباس که در این صورت ارسال محموله به‌خاطر تحریم و موانع موجود، ممکن است دست‌کم ۳ ماه طول بکشد و اگر بخواهید آن را از ۳ مسیر ارسال کنید، باید هزینه مضاعف حمل را بپردازید و قطعا هم از نظر مالی زیان می‌بینید و هم محموله به‌موقع به مقصد نمی‌رسد.

حال فرض کنیم با همه مشکلات موجود، این مرحله را هم طی کرده‌ایم و محموله به کشور مقصد رسیده است. خطر بسیار بزرگ این است که محصولات کشاورزی ما به‌دلیل کیفیت پایین سموم وارداتی که ناشی از محدودیت‌های تحریم دامن کشاورزی را گرفته یا به‌دلیل استفاده بی‌رویه از سموم به‌دلیل نبود دانش کافی در زمینه استفاده، به‌شدت ریسک آلودگی دارند و صادرکننده هر اندازه دقت کند ممکن است در یک محموله ۲۵ تنی، مقداری محصول آلوده به سم یا میکروب وجود داشته باشد که به‌خاطر آن کل محموله به خطر می‌افتد و امکان مرجوعی یا معدومی آن وجود دارد.

بیایید فرض کنیم این مرحله هم به سلامت به پایان رسیده و محموله صادراتی از این آزمون هم به سلامت عبور کرده و به‌دست خریدار رسیده است. خریدار حداقل یک ماه و نیم تا ۲ ماه زمان می‌خواهد تا پول محموله را واریز کند و این کار ممکن است تا یک سال هم طول بکشد.

در این مدت چه اتفاقاتی در داخل و بیرون کشور رخ می‌دهد؟ برابری ریال و دلار و یورو چه می‌شود؟ سیاست‌های داخلی چه وضعی پیدا می‌کنند؟

تازه پول را که بدون مشکل دریافت کنید، شرایط انتقالش را ندارید. حالا باید صراف پیدا کنید و هزینه مضاعف بپردازید تا پول انتقال پیدا کند. ارز حاصل باید به نرخ نیمایی عرضه شود. ممکن است تفاوت نرخ هر یورو نیمایی و بازار آزاد تا حدود ۶ هزار تومان یا حتی بیشتر باشد. فرض کنید قیمت هر کیلو مغز پسته ۱۷ یورو باشد؛ آن را در ۶ هزار تومان ضرب کنید می‌شود حدود ۱۰۰ هزار تومان؛ یعنی در یک کیلو مغز پسته که هر کیلوی آن حدود ۵۵۰ هزار تومان نرخ دارد، ۲۰ درصد اختلاف نرخ ارز نیمایی و آزاد دیده می‌شود که چطور می‌توانید پوشش دهید؟

بنابراین اگر بخواهید در بازارهای جهانی رقابت کنید ناچار زیان می‌بینید یا باید کنار بنشینید و اگر بخواهید ارز حاصل از صادرات را در بازار آزاد بفروشید به‌نوعی مرتکب تخلف شده‌اید که دولت یقه‌تان را می‌گیرد یا اینکه باید به تقلب روی بیاورید و از کارت بازرگانی دیگران استفاده کنید؛ یعنی استفاده از کارت اجاره‌ای که آن هم مشکلات و داستان‌های خود را دارد. هنوز مشکل به پایان نرسیده و در ادامه اداره مالیات سراغت می‌آید و بابت تسعیر نرخ ارز مالیات مضاعفی درخواست می‌کند.

نتیجه اینکه بعد از یک سال یا بیشتر به پول صادرات می‌رسید و خوب که حساب کنید، می‌بینید صادرات بیشتر شبیه بندبازی پردردسر و پرخطر است تا یک تجارت. به همین دلیل جا دارد به همه سیاستمدارانی که موفق شدند صادرات قانونی را از قاچاق مواد مخدر دشوارتر کنند، تبریک بگوییم.

تسلیت

وداع با صدای خاطره‌ها و دیدنی‌ها

پنجشنبه، ۵ آبان ستاره‌ای از آسمان دوبله ایران برای همیشه خاموش شد. مرگ جلال مقامی، به‌منزله پایان صدای باصلابتی دیگر از نسل طلایی دوبله است که گرچه از مدت‌ها قبل به‌دلیل شرایط جسمی‌اش به ضعف گراییده بود، اما تاریخچه هنر او چنان محکم است که وقتی می‌گوییم «جلال مقامی درگذشت»، همگان بدانند هنر ایران زمین چه دُر گرانبهایی را از دست داد.

به گزارش ایسنا، جلال مقامی همان‌طور که از نامش برمی‌آید، شأن و مقام دوبله بود و درگذشت وی بار دیگر غمی بزرگ را بر شانه اهالی دوبله نشاند.

جلال مقامی مدیریت دوبله آثاری مانند «معصوم» (۱۳۷۷) و «تعقیب سایه‌ها» (۱۳۶۹) را بر عهده داشته است. وی همچنین سرپرستی گویندگان آثاری نظیر «لانه عقاب‌ها» (۱۳۷۸)، «خلبان» (۱۳۷۶)، «مرد نامرئی» (۱۳۷۴)، «سفر بخیر» (۱۳۷۳)، «هبوط» (۱۳۷۲)، «بدوک» (۱۳۷۰)، «آهوی وحشی» (۱۳۶۹)، «باد سرخ» (۱۳۶۷)، «شب حادثه» (۱۳۶۷)، «تشکیلات» (۱۳۶۵)، «گمشده (۱۳۶۴) و «قصه خیابان دراز» (۱۳۵۷) را در کارنامه دارد. جلال مقامی را عموم مخاطبان به‌واسطه برنامه دیدنی‌ها به خاطر می‌آورند؛ با صدایی گرم که خاطرات بسیاری را برای ایرانی‌ها رقم زده است.

براساس گزارشی از فارس جلال مقامی ۲ مرداد ۱۳۲۰ در تهران و در خانواده‌ای اصالتا اهل کاشان متولد شد. وی فعالیت هنری را از سنین نوجوانی با بازی در تئاتر شروع کرد و سپس به تشویق حیدر صارمی از سال ۱۳۳۷ وارد عرصه دوبلاژ شد. وی از سال ۱۳۴۴ در فیلم‌های سینمایی به ایفای نقش پرداخت و مدیریت دوبلاژ را از سال ۱۳۴۵ آغاز کرد.